

**LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS SĒŽU
STENOGRAMMA LIETĀ NR. 2011-18-01**

2012. gada 17. aprīļa sēde

*Tiesas sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas
priekšsēdētājs Gunārs Kūtris.*

G. Kūtris: Labdien! Lūdzu, sēdieties!

Sākam tiesas sēdi. Šodien tiks izskatīta lieta Nr. 2011-18-01 „Par Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta ceturtnās daļas un 19. panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam”.

Lieta tiks izskatīta tādā sastāvā: tiesneši Kaspars Balodis, Aija Branta, Kristīne Krūma, Uldis Ķiniņš un Sanita Osipova, tiesas sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesas sēdes sekretāre Elīna Kursiņa.

Lietas dalībnieki.

Pieteikuma iesniedzējs ir Valsts Kontrole. Un Valsts kontroles pārstāvis... pārstāve... pārstāvis... ir iesniegta pilnvara – Valsts Kontroles Juridiskās daļas vadītāja Liāna Karlsona. Jūsu personas dokumentus uzrādiet tiesas sēžu sekretārei! Un Valsts kontroles kancelejas pārvaldniece Inga Freiberga. Arī lūdzu... Tā kā pieteikuma iesniedzējs ir viens, principā jūs kā viena persona uzstājaties – pārstāvis.

Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeima. Saeimas pārstāvis – Juridiskā biroja vadītājs Gunārs Kusiņš. Pilnvara iesniegta.

Tā. Šajā lietā kā pieaicinātās personas ir pieaicinātas...

Latvijas Republikas Augstākā tiesa. Un Latvijas Republikas Augstāko tiesu pārstāv?

D. Gulbe: ... [nerunā mikrofonā]

G. Kūtris: Jā, lūdzu, iesniedziet tiesas sēžu sekretārei, un... personas dokumentu! Paldies!

Tiesībsarga birojs. Un Tiesībsarga biroju pārstāv pats priekšnieks – tiesībsargs Juris Jansons. Latvijas Republikas Tiesībsargs. Paldies!

Ministru kabineta pārstāv, ir iesn... nav iesniegta pilnvara? Kas Ministru kabineta pārstāv?

Finanšu ministrija, Finanšu ministrija un Ģenerālprokuratūra... Tās ir Finanšu ministrijas abas divas.

M. Brencis: ... [nerunā mikrofonā].

Tā. Bet šeit ir Finanšu ministrijas pilnvarojums. Mums ir aicināts Ministru kabineta pārstāvis.

M. Brencis: Ja drīkst. Valdība pilnvaroja 19. decembrī pārstāvēt Finanšu ministriju, Finanšu ministrija ir... pilnvarā ir atsauce uz protokollēmumu, un protokollēmums ir publiski pieejams. Tāda ir valdības prakse ... [nerunā mikrofonā].

G. Kūtris: Te ir atsauce uz protokollēmumu.

M. Brencis: ... [nerunā mikrofonā].

G. Kūtris: Tātad pārstāv... valdību pārstāv Finanšu ministrijas Finanšu vadības un metodoloģijas departamenta direktore Daiga Gulbe. Lūdzu personas dokumentu uzrādiet!

Finanšu ministrija. Finanšu ministriju pilnvarota pārstāvēt... Finanšu ministrijas departamenta vadītājs Mārtiņš Brencis. Lūdzu, uzrādiet dokumentu!

Valsts prezidenta kanceleja. Prezidenta kanceleju pārstāv Valsts prezidenta likumdošanas juridiskais padomnieks Edgars Pastars. Pilnvara ir lietas materiālos. Lūdzu!

Ģenerālprokuratūra. Ģenerālprokuratūras pārstāvis būtu?

A. Pormalis: Personu un valsts tiesību aizsardzības...*[nerunā mikrofonā]*

G. Kūtris: Jā, pilnvara ir iesniegta. Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurors Agnis Pormalis. Lūdzu, dokumentu!

Un lietā kā liecinieks pieaic... aicināts Saeimas budžeta un finanšu komisijas komisijas priekšsēdētājs Jānis Reirs. Lūdzu, dokumentu!

Tad pieaicinātās personas un liecinieki ir ieradušies.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim?

L. Karlsonē: Nē, paldies.

G. Kūtris: Paldies! Saeimas pārstāvim?

G. Kusiņš: Nē, paldies, nav.

G. Kūtris: Nav nekas.

Tā. Lai mēs varētu ķerties pie lietas izskatīšanas pēc būtības, saskaņā ar likumu lieciniekam ir jāatstāj tiesas zāle. Un, lai jums nebūtu lieki jāpavada šī diena tiesas mājā, tiesa ierosina, ka uz tiesas sēdi ierasties rītā desmitos. Paldies!

Sākam lietas izskatīšanu pēc būtības. Vispirms tiek nolasīts tiesneša ziņojums. Lūdzu, tiesnese Osipova!

S. Osipova: Tā. Labdien, cienījamie klātesošie! Šodien tiek skatīta lieta Nr. 2011-18-01 – pieteikuma iesniedzējs ir Valsts kontrole – „Par Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta ceturtās daļas un 19. panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam”.

Kā pieaicinātās personas ir pieaicinātas Latvijas Republikas Augstākā tiesa, Tiesībsarga birojs, Ministru kabinets, Finanšu ministrija, Valsts prezidenta kanceleja un Ģenerālprokuratūra.

Un liecinieks ir Saeimas budžeta un finanšu komisijas priekšsēdētājs.

G. Kūtris: Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi par tiesneša ziņojumu? Nav.

Ja jautājumu nav, varam pāriet uz klausīt lietas dalībniekus. Un tradicionāli vienmēr sāk ar pieteikuma iesniedzēja uz klausīšanu. Attiecīgi es jums atgādinu, ka saskaņā ar likumu jūsu uzstāšanās laiks nedrīkst pārsniegt 30 minūtes. Lūdzu, jums vārds!

L. Karlsonē: Paldies! Vēlētos uzsvērt, ka Valsts kontroles padome savā 2011. gada 15. augusta pieteikumā Satversmes tiesai, pamatojumā par Likuma un bu... par budžetu un finanšu vadību 16.² panta ceturtās daļas atbilstību Satversmes 1. pantam, 83. pantam un 87. pantam ir uzsvērusi konstitucionālo un citu institūciju uz klausīšanas nepieciešamību, nosakot termiņā... vidēja termiņa makro ekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvaru.

Valsts kontroles pieteikumā uzsvērts, ka konstitucionālo un citu normā minēto institūciju uz klausīšana un diskusija par šo institūciju darbību, apstiprinot maksimāli pieļaujamo darbību apjomu, ir tikai likumdevēja kompetence. Līdz ar to, lai nodrošinātu varas dalīšanas principa ievērošanu, konstitucionālo un citu normā minēto institūciju maksimāli pieļaujamo izdevumu apjoms līdz tā iesniegšanai Ministru kabinetam ir saskaņojams Saeimā. Un gadījumā, ja minēto institūciju budžeta pieprasījumi nepārsniedz ar Saeimu saskaņoto maksimāli pieļaujamo izdevumu apjomu, tie līdz gadskārtējā budžeta likuma projekta iesniegšanai Saeimā bez Saeimas piekrišanas nav grozāmi.

Iepriekšminētais regulējums novērstu neatbilstības varas dalīšanā un izpildvaras nesamērīgu iejaukšanos konstitucionālo institūciju un citu normā minēto

institūciju darbībā. Maksimāli pieļaujamo izdevumu izskatīšana un saskaņošana Saeimā būtu īstenojama kā šo institūciju uzklauššana Saeimas atbildīgajā komisijā, un konceptuāli Saeimas saskaņošana... saskaņojuma saņemšana par nepieciešamo finansējuma apjomu iestādēm ar likumu noteikto funkciju nodrošināšanai, šajā posmā turklāt neveicot detalizētu budžeta pieprasījuma tehnisko veidlapu vai tāmju analīzi un tādējādi neradot papildus slogu Saeimas atbildīgās komisijas darbam.

Satversmes tiesas 2010. gada 25. novembra spriedumā lietā Nr. 2010-06-01 atzīts, ka konstitucionālo un citu normā minēto institūciju budžeta izstrādes, apstiprināšanas un izpildes gaitā jāievēro noteikti priekšnoteikumi, kas nodrošina šo institūciju neatkarību budžeta jomā. Minētajām institūcijām jābūt iespējai sagatavot budžeta pieprasījumu, pamatot to Ministru kabinetā un Saeimā, kā arī administrēt savu budžetu.

Savukārt saskaņā ar 2011. gada 14. jūlija likuma regulējumu tika noteikts, ka Ministru kabinets, apstiprinot maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopējo apjomu attiecīgajai iestādei, tikai uzklauša iestādes viedokli un iekļauj to Ministru kabineta sēdes protokolā kopā ar Ministru kabineta lēmuma pamatojumu.

Līdz ar to secināms, ka ar 2011. gada 14. jūlija likuma regulējumu Satversmes tiesas 2010. gada 25. novembra spriedums lietā Nr. 2010-06-01 netika izpildīts, jo normatīvais regulējums paredzēja formālu institūciju viedokļu protokolēšanu, bet ne Satversmes tiesas norādīto valsts varas atzaru sadarbības nepieciešamību.

Apstrīdētā norma – Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta ceturtā daļa 2011. gada 14. jūlija likuma redakcijā – ir zaudējusi spēku 2012. gada 1. janvārī. Tomēr apstrīdētās normas saturs konstitucionālo institūciju viedokļa uzklauššanas ziņā pēc būtības ir iekļauts Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta astotajā daļā.

Un ar minēto regulējumu nav novērsts Valsts kontroles pieteikumā apstrīdētais regulējums attiecībā uz konstitucionālo institūciju un citu normā minēto institūciju budžeta pieprasījuma procesu atbilstību varas dalīšanas principam un Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam, jo, lai gan likumā ir būtiski grozīts regulējums attiecībā uz vidēja termiņa budžeta ietvara apstiprināšanu, arī vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projekta vai vidēja termiņa budžeta ietvara likuma grozījumu izstrādāšanas procesā netiks nodrošināta konstitucionālo un citu normā minēto institūciju viedokļu uzklauššana Saeimā. Saeima saņems no Ministru kabineta balsošanai 1. lasījumā gatavu likumprojektu, kurš būs pakārtots izpildvaras lēmumam par konstitucionālo iestāžu budžetu. Tādējādi, lai arī valsts budžeta izdevumu kontrolskaitļi, orientējošie mērķa griesti iestāžu sadalījumā tiks noteikti ar likumu, netiks nodrošināts, ka Saeima būs izvērtējusi konstitucionālo un citu institūciju nepieciešamos budžeta izdevumus atbilstoši to funkciju īstenošanai.

Atbilstoši 2011. gada 15. decembrī Saeimā pieņemtajiem grozījumiem Ministru kabinets konstitucionālo un patstāvīgo institūciju viedokļa uzklauššanu joprojām var īstenot formāli – Ministru kabinets atbilstoši iepriekš minētajai tiesību normai sēdes laikā, lemjot par vidēja termiņa ietvara likuma projektu, institūcijas tikai uzklauša un to viedokli pieņem zināšanai.

Līdz ar to secināms, ka arī ar 2011. gada 15. decembra likuma regulējumu Satversmes tiesas 2010. gada 25. novembra spriedums lietā Nr. 2010-06-01 nav izpildīts, jo normatīvais regulējums paredz formālu institūciju uzklauššanu Ministru kabinetā, bet ne Satversmes tiesas norādīto valsts varas atzaru sadarbības nepieciešamību. Un līdz ar to tas ir pretrunā ar varas dalīšanas principu un Satversmes 1., 83. un 87. pantu.

Valsts kontrole uzsver, ka Likumā par budžetu un finanšu vadību būtu nosakāms, ka konstitucionālo un citu likumā minēto institūciju maksimāli pieļaujamo izdevumu apjoms līdz tā iekļaušanai Vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projektā ir saskaņojams Saeimā ar attiecīgajām institūcijām un bez Saeimas piekrišanas nav grozāms. Tādējādi tiktu nodrošināts, ka Saeimā tiek vērtēts šo institūciju funkciju īstenošanai nepieciešamais valsts budžeta finansējums nevis, pieņemot Ministru kabineta sagatavoto likumprojektu, tikai apstiprināti šo institūciju budžeta kontrolskaitļi, nevērtējot to atbilstību institūcijām ar likumu noteikto funkciju pienācīgai izpildei.

Savukārt attiecībā par Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta piekto daļu pieteikumā uzsvērts, ka ar 2011. gada 14. jūlijā pieņemtajiem likuma grozījumiem vēl vairāk tika ierobežots normā minēto institūciju budžeta pieprasījuma process, nekā tas bija noteikts līdz grozījumu spēkā stāšanās, jo atbilstoši grozījumiem institūciju budžeta pieprasījumus varēja grozīt jau līdz to iesniegšanai Ministru kabinetā, ja institūcijas nebūs ievērojušas Ministru kabineta noteikto budžeta izdevumu ietvaru.

Atbilstoši 2011. gada 15. decembrī Saeimā pieņemtajiem grozījumiem Likumā par budžetu un finanšu vadību, Saeima pieņems Vidēja termiņa budžeta ietvara likumu, un tajā katram likuma perioda gadam norādīs maksimāli pieļaujamo valsts budžeta kopējo izdevumu apjomu katrai ministrijai un citai centrālajai valsts iestādei. Savukārt Ministru kabinetam Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta piektajā daļā ir noteiktas tiesības grozīt konstitucionālo un citu institūciju budžeta pieprasījumu bez to piekrišanas. Turklāt Ministru kabinets varēs samazināt budžeta pieprasījumu bez iesniedzēja piekrišanas, norādot, kā finansējuma samazinājums ietekmēs normatīvajos aktos noteiktās attiecīgo iestāžu darbības nodrošināšanu.

Tādējādi, Valsts kontroles ieskatā, zūd jēga ar likumu noteikt maksimāli pieļaujamo valsts budžeta kopējo izdevumu apjomu konstitucionālajām institūcijām, un nav novērsta Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta piektās daļas pretruna ar varas dalīšanas principu un Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantu.

Turklāt nepieciešams arī uzsvērt, ka ar 2011. gada 14. jūlija grozījumiem Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta piektajā daļā tika noteikts, ka, ja Ministru kabinets groza budžeta pieprasījumu bez iesniedzēja piekrišanas, lēmuma pamatojumā norādāms izvērtējums par finansējuma samazinājuma ietekmi uz normatīvajos aktos noteiktās attiecīgo institūciju darbības nodrošināšanu. Minētais regulējums ir spēkā arī šobrīd, un tas ir pretrunā ar varas dalīšanas principu un Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantu arī tādējādi, ka Ministru kabinetam ir jāveic normā minēto institūciju veicamo funkciju un to veikšanai nepieciešamo resursu izvērtējums.

Atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 58. pantam Ministru kabinetam ir padotas valsts pārvaldes iestādes. Konstitucionālo un citu normā minēto institūciju darbības politika nav pakārtota valdības politikai. Izpildvarai nav tiesību lemt par šo institūciju darbības politiku un funkcijām. Turpretī Likumā par budžetu un finanšu vadību izpildvarai ir nostiprinātas tiesības iejaukties konstitucionālo un citu normā minēto institūciju darbības un darbībai nepieciešamā finansējuma izvērtēšanā. Saeima kā likumdevējs ar likumu, piemēram, Valsts kontroles likumu ir izteikusi savu gribu un noteikusi uzdevumus, kas konstitucionālajai institūcijai ir jāveic.

Respektīvi, Valsts kontrolei Saeima ar likumu ir uzdevusi veikt revīzijas funkciju, lai Valsts kontroles likuma ietvaros uzraudzītu izpildvaras darbības

tiesiskumu un efektivitāti, bet Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta piektā daļa pieļauj, ka Ministru kabinets, kas ir pakļauts Valsts kontroles revīzijai, var lemt par revīzijas veicējam pieejamiem resursiem Valsts kontroles likumā noteikto funkciju izpildei. Turklāt Valsts kontrolei, pieprasot darbībai nepieciešamo finansējumu, ir jāpamato savs veicamais darba apjoms Ministru kabinetam. Tādējādi Ministru kabinets, lemjot par finansējuma apjoma iekļaušanu Vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projektā, var ietekmēt valsts kontroles darbības spēju un kapacitāti.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, minētais regulējums ir pretrunā varas dalīšanas principam, valsts varas atzaru sadarbības nepieciešamībai un konstitucionālo un citu apstrīdētajās normās minēto institūciju uzklauššanas nepieciešamībai Saeimā. Līdz ar to Valsts kontrole lūdz Satversmes tiesu atzīt apstrīdētās normas – Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta astoto daļu un 19. panta piekto daļu par neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam. Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Vai Saeimas pārstāvim būtu kādi jautājumi pieteikuma iesniedzējiem?

G. Kusiņš: Jā.

G. Kūtris: Lūdzu!

G. Kusiņš: Jā, godātā tiesa, ir vairāki jautājumi. Pirmais jautājums no jūsu nupat izklāstītās runas. Tātad jūs uzskatāt, ka šis 14. jūlija regulējums paredz formālu fiksēšanu, kā jūs teicāt, nevis sadarbības nepieciešamību. Sakiet, lūdzu, kā jūs varētu definēt šo terminu „sadarbības nepieciešamība”, ar ko tas atšķiras no šīs „viedokļu fiksēšanas”, kas tad papildus būtu jādara?

L. Karlsonē: Kā jau... kā jau uzsvērts pieteikumā, tātad, šī te sadarbības nepieciešamība – tā ir Valsts kontroles un citu konstitucionālo viedokļu uzklauššana Saeimā. Turklāt fiksēšana – tas reāli nozīmē to, ka Ministru kabineta sēdes protokollēmumos tiek atsoguļots, tātad, tā lēmums pieņemt zināšanai, piemēram, Valsts kontroles iesniegto informāciju.

G. Kusiņš: Tad es saprotu... Tad vai jums ir zināmi fakti, kad šīs uzklauššanas rezultātā šie skaitļi ir palielināti?

L. Karlsonē: Tādu faktu mums... tādi fakti mums zināmi nav. Par palielināšanu nav.

G. Kusiņš: Kad uzklauššanas rezultātā ir palielinā... Ministru kabinets ir palielinājis šo... šos skaitļus, jums tādu faktu nav?

L. Karlsonē: Valsts kontroles rīcībā tādu faktu nav.

G. Kusiņš: Jā, paldies! Vai es pareizi jūs sapratu, ka jūs uzskatāt, ka šīs sadarbības modelis būtu tāds, ka Valsts kontrole iesniegtu savu vēlamu budžeta līdzekļu pieprasījuma apjomu tieši Saeimā jeb tieši Ministru kabinetā, un Ministru kabinets to negrozītu ieliktu vienotajā valsts budžetā un iesniegtu Saeimā? Vai es pareizi jūs sapratu?

L. Karlsonē: Nē, Valsts kontroles viedoklis ir tāds, ka šis budžeta pieprasījums būtu izskatāms Saeimas komisijā, tas būtu konceptuāli saskaņojams un pēc tam iekļaujams šajā likumprojektā, ko Ministru kabinets iesniegtu Saeimai.

G. Kusiņš: Tātad jūs uzskatāt, ka vispirms budžeta pieprasījums ir izskatāms Saeimas komisijā?

L. Karlsonē: Vidēja termiņa.

G. Kusiņš: Vidēja termiņa... budžeta pieprasījums.

L. Karlsonē: Budžeta likumprojekts.

G. Kusiņš: Jā, labi, paldies!

Tad daži jautājumi attiecībā uz jūsu iesniegto pieteikumu. Pieteikuma 4. lapaspusē, ceturtajā rindkopā ir norādīts... 4. lapaspuse, ceturajā rindkopā, ir teikts, ka pašreizējais budžeta izstrādes process pieļauj, ka... Jā, nu, šeit ir norādīts – visi līdzšinējie valdības lēmumi ir balstīti tikai uz matemātiskiem pieņēmumiem un deklarātiem aicinājumiem. Sakiet, lūdzu, ar kādiem faktiem jūs varat pamatot, ka visi lēmumi ir pamatoti ar šiem diviem nosacījumiem –tātad tikai matemātiski pieņēmumi un deklarāti aicinājumi? Tas ir pieteikuma 4. lappusē trešā rindkopā.

L. Karlsonē: Šī norāde Valsts kontroles pieteikumā ir saistīta ar to, ka minētajā laika posmā visām iestādēm praktiski tika samazināti budžeta izdevumi, īpaši atalgojumam. Vienā apmērā visām institūcijām procentuāli.

G. Kusiņš: Tātad tas attiecās nevis uz visiem valdības lēmumiem, bet?

L. Karlsonē: Par... tieši par budžeta samazinājumu.

G. Kusiņš: Par budžeta samazinājumu, ja. Un, sakiet, lūdzu, vai es pareizi saprotu, kajūsu viedoklis tad ir rezumēts pieteikuma 11. lapaspusē, un arī jūs to apliecinājat, ka jūs secināt, ka spriedums ir izpildīts, jo normatīvais regulējums paredz formālu dokumentu sagatavošanu.

L. Karlsonē: Jā, formālu dokumentu sagl... sagatavošanu, bet ne diskusijas par neatkarīgo institūciju nepieciešamo budžeta apmēru, lai tās veiktu likumā noteiktās funkcijas.

G. Kusiņš: Un šīs diskusijas tad, jūsu prāt, būtu jāveic Saeimas Budžeta un finanšu komisijai šajā laikā?

L. Karlsonē: Jā.

G. Kusiņš: Jā, paldies! Un tad vēl beidzami divi jautājumi. Vai es pareizi jūs saprotu, ka jūs, neskatoties uz to, ka norma ir zaudējusi spēku, vēl aizvien uzskatāt, ka lietā ir šinī gadījumā strīds, un arī jaunā redakcija jūs... jūsu prāt neatbilst Satversmei?

L. Karlsonē: Jā, jo arī jaunajā redakcijā Ministru kabinets iesniedz jau budžeta likuma projektu un pirmo lasījumu, kurš tiek pieņemts Saeimā, un arī šajā gadījumā neatkarīgo institūciju viedoklis netiek Saeimā uzklauts.

G. Kusiņš: Un pēdējais jautājums. Atbilstoši Likumam pa budžetu un finanšu vadību visas iestādes iesniedz gada pārskatu. Sakiet, lūdzu, manā rīcībā šeit ir Valsts kontroles gan 2009., gan 2010. gada pārskats. Un 2009. gada – tad, kad bija vēl spēkā vecā redakcija – šeit Valsts kontroliere Ingūna Sudraba ir norādījusi, ka 2009. gadā Valsts kontrole, strādājot neatkarīgi, atbildīgi un profesionāli, 2009. gadā ir spējusi sasniegt izvirzītos mērķus. Sakiet, lūdzu, vai tas nozīmē, ka, tātad, tā finansējuma ietvaros tomēr šie mērķi ir sasniegti?

L. Karlsonē: Šā finansējuma ietvaros, kas tika pieprasīts, mērķi tika sasniegti, bet, tātad, ņemot vērā situāciju valstī, šis finansējums tika samazināts un, piemēram, ja Valsts kontrole 2007. gadā veica 35 likumības revīzijas, tad 2010. gadā tās ir tikai 17, un 2011. gadā – tikai 14.

G. Kusiņš: Sakiet, lūdzu, vai 2010. gadā ir norādīts, kad jūs esat raduši iespēju palielināt darbinieku noslodzi, intensitāti? Un arī 2010. gada pārskatā ir norādīts tas, ka jūs esat plānojums darbinieku apmācību papildus, tas ir gada pārskatā norādīts.

L. Karlsonē: Jā. Tas ir plānots sakarā ar jauno darbinieku apmācību, ar darbinieku maiņu un, protams, ka neapšaubāmi ir nepieciešami resursi jauno darbinieku apmācībai.

G. Kusiņš: Paldies! Jautājumu nav vairāk.

G. Kūtris: Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi būs? Tad viens jautājums ir attiecībā par konkrētajiem likuma pantiem. Kā jau jūs minējāt, tad pēc būtības šie panti ir grozīti – gan apstrīdētā norma, pēc tam decembrī ir, un arī, salīdzinot ar

iepriekšējiem Satversmes tiesas spriedumiem. Sakiet, vai Valsts kontrolei bija iespēja piedalīties šo likumprojektu apspriešanā?

L. Karlson: Valsts kontrolei ir tiesības piedalīties Ministru kabineta sēdēs ar padomdevēja tiesībām un arī sniegt atzinumus par likumprojektiem, kas tiek izsludināti valsts sekretāru sanāksmē. Par šiem... ja konkrēti, Valsts kontrole ir norādīta atz... kā atzinuma sniedzēji, kā arī ir iespējama papildus pieteikšanās. Konkrētajā gadījumā Valsts kontrole nav piedalījies atzinuma sniegšanā par likumprojektiem, jo mēs neesam bijuši norādīti kā atzinuma sniedzēji.

G. Kūtris: Vai, ja, jūs arī Saeimā neiesniedzāt savus priekšlikumus, vai kādus iebildumus pret likumprojektu?

L. Karlson: Mēs Saeimas komisijā vēršamies vairākkārt – tas ir norādīts arī pieteikumā Satversmes tiesā – par to, ka mēs vēlējamies, tātad, nostiprināt šo te neatkarību budžeta pieprasījuma procesā.

G. Kūtris: Un?

L. Karlson: Likums tika pieņemts tādā redakcijā, kāds viņš tika pieņemts, gan jūlijā, gan decembrī.

G. Kūtris: Valsts kontroles iebildumi netika vērtēti vai tika vērtēti?

L. Karlson: Tika vērtēti, bet netika iestrādāti likumā.

G. Kūtris: Paldies! Tiesnese Osipova, lūdzu!

S. Osipova: Tā. Atgriezoties pie apstrīdēto normu pieņemšanas procesa. Vai apstrīdēto normu pieņemšanas process bija pienācīgs, un kādas jums bija iespējas sagatavot un aizstāvēt savu viedokli?

L. Karlson: Domājams, ka process bija, protams, steidzams, ņemot vērā to, ka bija jāizpilda Satversmes tiesas spriedums. Likums tika pieņemts diezgan ātrā termiņā. Principā neabš...

S. Osipova: Ar likumprojektu pirms iesniegšanas Saeimā jūs bijāt iepazinušies?

L. Karlson: Jā, mēs bijām iepazinušies. Jo mēs sniedzām iebildumus vairākkārt, un likums tika – 26. maija likums – arī atgriezts otrreizējai caurlūkošanai. Tika sniegti iebildumi ne tikai no Valsts kontroles.

S. Osipova: Jā, vēl viens jautājums. Sakiet, lūdzu, šobrīd ir kārtība, ka konstitucionāliem orgāniem izdevumus rēķina identiski kā valsts pārvaldes iestādei. Vai jūs uzskatāt, ka attiecībā uz Valsts kontroli būtu piemērojamas tās pašas formulas, pēc kurām rēķina izdevumus budžetam valsts pārvaldes iestādei? Vai, ja tas uz jums varbūt nav gluži labi attiecināms, tad kāpēc?

L. Karlson: Metodika varētu būt attiecināma arī uz Valsts kontroli.

S. Osipova: Ja? Tātad metodika jūs apmierina?

L. Karlson: Jā.

S. Osipova: Nākamais jautājums. Ko konkrēti Valsts kontrole domāja, norādot – tātad citāts no pieteikuma 4. punkta otrās rindkopas – finansiālā spiediena radīšana un augstāko iestāžu darbībai nepieciešamā finansējuma apjoma ietekmēšana rada draudus konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu neatkarībai un to funkciju efektīvai izpildei?

L. Karlson: Ņemot vērā to, ka izpildvara var noteikt konkrēto budžeta apjomu konstitucionālai iestādei, mums arī sava darbība un veicamo funkciju apjoms ir jāpakārto šiem te izdevuma... šim izdevuma apjomam. Un līdz ar to mēs nevaram veikt savas funkcijas tādā apjomā, kā tas būtu nepieciešams un kā to plāno neatkarīga iestāde.

S. Osipova: Vai jūs esat līdz šim jutuši tādu mērķtiecīgu finansiālo spiedienu, lai ierobežotu jūsu funkciju izpildi?

L. Karlsonē: Nē, neesam jutuši, jo Valsts kontrole, arī izprotot situāciju valstī, ir pakārtojusi savu budžeta pieprasījumu iespējamajiem šiem te apjomiem.

S. Osipova: Kādēļ Valsts kontrole uzskata, ka apstrīdētajās normās ietvertais regulējums paredz vien – pieteikuma 5., 6... 5. punkta... 6. punkta piektā rindkopa – tehnisku veidlapu aizpildīšanas procesu Ministru kabineta noteiktajā apjomā un kārtībā un ka gadījumā, ja savos budžeta pieprasījumos konstitucionālie orgāni un patstāvīgās iestādes neievēro Ministru kabineta jau sākotnēji noteiktos izdevumu ietvarus katrai institūcijai, tad viedokļu uzklauššana par budžeta pieprasījumiem ir pēc būtības formāls process?

L. Karlsonē: Minētais norādījums ir norādīts tādējādi, ka jau iepriekš ir apstiprināti maksimālā budžeta likuma ietvari un līdz ar to tiešām, lai jau iesniegtu reālu budžeta pieprasījumu, ir jāaizpilda tikai šīs veidlapas, jo tās... jo budžeta pieprasījums nevar pārsniegt, tātad, apstiprināto ietvaru.

S. Osipova: Vai jūs apstrīdat ietvara noteikšanu vispār attiecībā uz konstitucionālajiem orgāniem un patstāvīgām iestādēm?

L. Karlsonē: Mēs neapstrīdam un arī atbalstam to, ka Saeima pieņem šo te budžeta likumu trīs gadiem, vienīgi mēs norādījām to, kad konstitucionālās institūcijas ir jāuzklauša Saeimai un Saeimai jāizvērtē šo veicamo funkciju apjoms.

G. Kūtris: Saistībā ar šo jautājumu un arī atbildi. Tātad, ja iepriekšējā kartība bija tāda, ka konstitucionālā institūcija iesniedz savu finanšu pieprasījumu Finanšu ministrijai un tad bez pārgrozījuma gāja uz Ministru kabinetu, bet Ministru kabinets varēja grozīt pēc ieskata, uzklaušot, iespējams viedokli, bet tas nebija paredzēts. Šobrīd, tātad, ir šis vidējā termiņa plāns, tiek sastādīts, kuru sastādot, Valsts kontrolei arī ir tiesības piedalīties šajā diskusijā par vidējā termiņa budžeta projektu?

L. Karlsonē: Jā, bet Valsts kontrolei šīs tiesības būt uzklaušītai ir dotas tikai Ministru kabinetā. Un Ministru kabinets jau sagatavotu likumprojektu iesniedz Saeimai. Un Saeima, respektīvi, Saeimai nav iespēja izvērtēt vispārīgi šīs veicamās funkcijas, un Saeima pieņem vidēja termiņa likumprojektu, atbilstoši kuram atkal turpmāk tiek sagatavots gadskārtējā budžeta projekts, kurš... kuru atkal Ministru kabinets var mainīt neatkarīgi no tā, ka Saeima ir apstiprinājusi šo te ietvara likumu.

G. Kūtris: Tātad vidējam termiņam jeb trijiem gadiem – tagad 2013.–2015. gads – tiek noteikti šie, tā saucamie bāzes izdevumi jeb „griesti”, un katram gadam atsevišķ... atsevišķi, gatavojot budžeta projektu, vairs nav strīdu par lielumu, bet ir jāiekļaujas šajos „griestos”?

L. Karlsonē: Jāiekļaujas „griestos”, bet saskaņā ar noteikto regulējumu, kas ir noteikts Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta piektajā daļā, Ministru kabinets var grozīt šo budžeta pieprasījumu, arī ja ir, nu, ir bijusi šī iekļaušanās griestu robežās.

G. Kūtris: Vai šobrīd likums vairs neparedz... vai šobrīd likums arī neparedz Valsts kontroli vai citu patstāvīgo iestādi... ka tā pauž savu viedokli arī Saeimā?

L. Karlsonē: Likums neparedz iespēju Valsts kontrolei paust viedokli Saeimai. Protams, Valsts kontrolei ir tiesības piedalīties Saeimas komisijā, izteikt savu viedokli, bet neviens normatīvais akts neuzliek tādu pienākumu vai tiesības – pirms likuma pieņemšanas uzaicināt un uzklaušīt Valsts kontroli un citas konstitucionālās institūcijas Saeimā.

G. Kūtris: Tiesnese Osipova. Vēlreiz jautājumi.

S. Osipova: Valsts kontroles darbību starptautiskā jomā jūs mēģināt... ir mēģināts stiprināt ar Limas un Mehiko deklarācijām. Un tur ir runa, ka neatkarība nozīmē ne tikai tiesības tikt uzklaušītam institūcijā, kura pieņem budžetu, bet arī tiesības brīvi administrēt savus finanšu līdzekļus. Šai ziņā mums viss ir kārtībā?

L. Karlsonē: Saistībā par administrēšanu, jā, viss ir kārtībā.

S. Osipova: Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Tiesnesis Balodis.

K. Balodis: Man radās tāds jautājums. Vai jūs uzskatāt, ka tikai Saeimai būtu tiesības grozīt arī Valsts kontroles ikgadējā budžeta pieprasījumu? Ka to varētu tikai Saeima?

L. Karlsonē: Valsts kontrole šādi tiešām uzskatīja un iesniedza arī atbilstošu pieteikumu Satversmes tiesai, bet Satversmes tiesa ir lēmusi, ka gadskārtējā budžeta likumprojektu izstrādāšana ir Ministru kabineta kompetencē, un Valsts kontrolerespektē, protams, Satversmes tiesas spriedumu.

K. Balodis: Jā, tad ir labi, ka jūs respektējat šo spriedumu, bet man tad rodas jautājums, kur tad ir tās atšķirības tam vidējā termiņa budžetam, ja reiz tomēr saskaņā ar Satversmi budžeta sagatavošana ir, nu, Ministru kabineta kompetencē? Kas tur ir par tik radikālām atšķirībām, kad šeit Valsts kontrole gribētu, tā teikt, nepazemoties līdz iešanai uz Ministru kabinetu, bet „tēmē” tieši uz Saeimu?

L. Karlsonē: Valsts kontroles ieskatā vidēja termiņa budžeta ietvara likums ir saistīts tieši vairāk ar plānošanu, ar politiku, ar politikas noteikšanu, kā strādāt iestādēm, kā tām īstenot savas funkcijas, un izpildvara nevar noteikt konstitucionālo institūciju politiku, darbību šādā lielākā apmērā vidējam termiņam.

K. Balodis: Vēl man būtu lūgums jums, tā īsumā, lai jūs izskaidrojat, es to tā īsti nesapratu, kur tad rodas tas varas dalīšanas principa pārkāpums ar apstrīdētajām normām, jo, kā mēs zinām, tad varas dalīšanas princips nav absolūts. Un jūs neskaitāmas reizes atgā... atkārtojāt to varas dalīšanas principa pārkāpumu, bet es īsti nesapratu, kur te viņš ir? It īpaši, ņemot vērā valdības lomu budžeta sagatavošanā.

L. Karlsonē: Šis varas dalīšanas principa pārkāpums tiešām ir, Valsts kontroles pieteikumā vērsti uz to, ka, nosakot šos te vidēja termiņa budžeta projekta ietvarus, Ministru kabinets izvērtē Valsts kontroles funkcijas, nosaka šos te pieļaujamā apjoma... un gatavu likumprojektu iesniedz jau Saeimai izskatīšanai pirmajā lasījumā. Un būtībā konstitucionālas iestādes funkcijas neizvērtē Saeima, bet gan tās izvērtē izpildvara. Pie tam, Valsts kontroles gadījumā izpildvara – Ministru kabinets – ir pakļauts Valsts kontroles revīzijai.

G. Kūtris: Tad man ir vēl mazlietiņ tāds precizējošs... saliekot to kopā visu. Tātad, jūsuprāt, situācijā, kad ir iespējams paust viedokli par vidējā termiņa budžetu valdības sēdē, problemātiskākā vieta ir tā, ka pēc tam jūsu viedoklis netiek... jūs nevarat savu viedokli aizstāvēt Saeimā? Vai jūs gribētu, neejot uz Ministru kabinetu, uzreiz Saeimā izdiskutēt par vidējo projektu...

L. Karlsonē: Jā, mēs...

G. Kūtris: ...vidējo budžetu?

L. Karlsonē: Valsts kontrole uzskata, ka optimālais variants būtu, pirms Ministru kabinets sagatavo šo likumprojektu, ka neatkarīgās institūcijas tiktu uzklausītas Saeimas komisijā konceptuāli. Protams, neiedziļinoties atsevišķās tāmēs. Un tad Ministru kabinets varētu jau šo saskaņoto viedokli iekļaut likumprojektā, kas tiktu virzīts uz Saeimu.

G. Kūtris: Bet, ja Ministru kabinets ieliek jūsu projektu jeb jūsu pieprasījumu budžeta projektā un pēc tam virza uz Saeimu kopā ar jūsu viedokli, vai arī tad jūsu viedoklis netiek uzklausīts pie likumdevēja?

L. Karlsonē: Jā, jo likums tiek iesniegts pirmajam lasījumam, tas ir sagatavots likumprojekts, un tādu izvērstu iespēju, lai pamatotu savu budžeta pieprasījumu, Valsts kontrolei vairāk nav.

G. Kūtris: Vai tad, ja valsts ir apstiprinājusi... likumdevējs ir apstiprinājis šo vidējā termiņa budžetu, un Valsts kontrole iesniedz gadskārtējo... jeb kārtējā gada budžeta projektu, vai, jūsuprāt, Ministru kabinets šo budžeta projektu var tā brīvi grozīt? Gadskārtējā budžeta projektu?

L. Karlsonē: Atbilstoši likumam, Valsts kontroles ieskatā, Ministru kabinetam ir tādas tiesības to darīt, jo likumā ir noteikts, ka Saeima apstiprina šo te budžeta ietvara likumu un Ministru kabinets, jā, izrietoši to var grozīt bez iesniedzēja piekrišanas.

G. Kūtris: Bet lik... apstrīdētajā normā – 19. panta piektajā daļā – ir rakstīts, ka bez pieprasījuma iesniedzēja piekrišanas nav grozāmi, ievērojot nosacījumu, ka budžeta pieprasījums nepārsniedz vidējā termiņa budžeta ietvara likumā nostiprinātos maksimāli pieļaujamus apjomus. Tātad, ja trīs gadu budžetā jums ir ietverts... katru gadu noteikta summa, tad Ministru kabinets bez jūsu piekrišanas šo konkrētā gada summu samazināt zem šiem griestiem it kā nedrīkstētu.

L. Karlsonē: Jā, šis te pirmais teikums runā par to, ka līdz gadskārtējā budžeta likuma projekta iesniegšanai Ministru kabinetam bez pieprasījuma iesniedzēja piekrišanas nav grozāmi. Respektīvi, Finanšu ministrija nevar grozīt šos iesniegtos, budžeta iesniegtos pieprasījumus, ja tas ir iesniegts budžeta ietvara likuma projekta ietvaros. Bet nākamais teikums pasaka, ja Ministru kabinets groza budžeta pieprasījumu bez iesniedzēju piekrišanas, lēmuma pamatojumā norādāms, kā finansējuma samazinājums...

G. Kūtris: Skaidrs.

L. Karlsonē: ...ietekmēs normatīvajos aktos noteiktās attiecīgo iestāžu darbības nodrošināšanu. Respektīvi, ja mēs iesniedzam budžeta pieprasījumu Saeimas apstiprinātā ietvara robežās, Ministru kabinets to var samazināt.

G. Kūtris: Skaidrs, paldies! Vēl kādi jautājumi? Tiesnesis Balodis vēl.

K. Balodis: Man vēl radās tāds jautājums. Sakiet, ja, gatavojot to vidējā termiņa budžetu, jums būtu tiesības, ignorējot Ministru kabinetu, „iet pa tiešo” uz Saeimu un tikt uzklausītiem, kā tas reāli uzlabotu jūsu situāciju? Izņemot, protams, to, ka Valsts kontrole, tā teikt, statuss tā kā būtu paaugstināts. Vai tas reāli uzlabotu jūsu situāciju, tas dotu jums iespējas gūt lielāku finansējumu un tamlīdzīgi? Jo Saeima jau parasti budžeta jautājumos ļoti paļaujas arī uz Ministru kabineta teikto. Tur ir tās pašas koalīcijas pārstāvji, kas viedo Ministru kabinetu. Es īstu nesaprotu to praktisko jēgu. Kas jums tur uzlabosies? Ko jūs tur, tā teikt, „izsitīsiet” Saeimā savam budžetam?

L. Karlsonē: Nu, pirmkārt jau, jāsaka, tas būtu Saeimas lēmums, jo tā ir Saeimas kompetence – noteikt neatkarīgo institūciju funkcijas veicamās un to apjomu. Un, otrkārt, arī Saeima pēc tam ir šī te budžeta likumprojekta pieņēmējs. Un Saeimai ir jābūt tai, kura izlemj un arī nosaka šo te apjomu katrai institūcijai.

G. Kūtris: Tātad jums nav iebildumi, ja Saeima nosaka gan budžeta „griestus” triju gadu periodā, gan arī gadskārtējā budžetā un maina finansējumu iestādei?

L. Karlsonē: Par to, ka Saeima nosaka Valsts kontrolei, nav, protams, iebildumu.

G. Kūtris: Bet jums nepatīk tas, ka ir situācijas, kad valdība var regulēt šo pieprasījumu, iekļaut savējo, bet vienlaicīgi valdība ziņo savu nostāju, kāpēc?

L. Karlsonē: Jā, turklāt jau pēc šī te vidējā termiņa budžeta likuma apstiprināšanas valdība var grozīt šo te budžeta pieprasījumu. Arī, ja tas ir iesniegts Saeimas apstiprinātā ietvara likuma robežās.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi vēl ir? Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Vai jums jau ir tāda pieredze, ka bez jūsu piekrišanas būtu grozīts?

L. Karlsonē: Valsts kontrolei nav tāda pieredze, jo... Drīkstētu, lūdzu?

S. Osipova: Jā, protams.

I. Freiberga: Jā, mums ir pieredze, kad budžeta pieprasījumu Valsts kontrole iesniedza tā, kā pieprasāmajā apjomā, lai īstenotu savu funkciju, un Ministru kabinets lēma atļaut Finanšu ministram veikt izmaiņas budžeta pieprasījumā, lai atbilstoši iekļautos konsolidācijā.

S. Osipova: Nu, tātad, jūs bijāt sastādījuši budžetu paredzētā ietvara ietvaros?

I. Freiberga: Budžeta pieprasījumu mēs bijām sastādījuši, lai īstenotu savas funkcijas, iesnieguši Finanšu ministrijai, aizpildījuši attiecīgās veidlapas budžeta pieprasījuma sistēmā, bet Finanšu ministrijai nebija tiesības mainīt. Līdz ar to kabinets pieņēma īpašu lēmumu ar uzdevumu mainīt pieprasījumu.

S. Osipova: Sakiet, lūdzu, vai Finanšu ministrija šai brīdī, tātad, samazinot jums to finansējumu, konsultējās ar jums, lai noskaidrotu, kā tas ietekmēs jūsu funkciju veikšanu?

I. Freiberga: Īpaši nē, jo Finanšu ministrija izpildīja Ministru kabineta lēmumus par noteikto procentuālo samazinājumu.

G. Kūtris: Lūdzu, tiesnese Branta!

A. Branta: Turpinot šo pašu jautājumu, tad kāda funkciju izpilde būs traucēta?

I. Freiberga: Revīzijas funkcija.

A. Branta: Kādā mērā? Cik būtiski?

I. Freiberga: Valsts kontroles likums nosaka, protams, ka mums ir jāveic ikgadējās finanšu revīzijas. Šo apjomu mēs nevaram samazināt. Bet, teiksim, attiecībā uz likumības revīzijām. Ja 2007. gadā tās bija pēc skaita 35, tad 2010. gadā – 17, 2011. gadā – 14. Tā kā mēs paši esam samazinājuši revīziju apjomu.

A. Branta: Jūsu kolēģe sauca jau šos te skaitļus. Kādā veidā tika ietekmēta šī te funkciju izpilde, šīs te revīzijas? Tika samazināts finansējums vai cilvēku skaits vai... vai... kas traucēja veikt tādā pašā apjomā šīs te likumības pārbaudes?

I. Freiberga: Tika samazināts cilvēku skaits.

A. Branta: Un cilvēku skaits tādēļ, ka algas tika samazinātas, vai?

I. Freiberga: Arī kopējais finansējums.

G. Kūtris: Vēl jautājumi tiesnešiem būtu? Nav. Saeimas pārstāvim vēl kāds jautājums? Lūdzu!

G. Kusiņš: Vēl viens precizējošs jautājums, kas izrietēja no iepriekšējām atbildēm. Vai es pareizi sapratu, ka jūs uzskatāt, ka neviens likums neuzliek Saeimai par pienākumu uzklaut Valsts kontroles pārstāvju... un ka jums Valsts... ka Valsts kontrolei nav tiesību Saeimas komisijā aizstāvēt savu pieprasījumu?

L. Karlsonē: Nē, mūsu viedoklis bija tāds, ka neviens likums neuzliek par pienākumu aicināt, bet ne uzklaut. Protams, ka mēs jebkurā laikā, mēs tiekam uzklauti un varam piedalīties Saeimas komisijās. Bet likums neuzliek par pienākumu aicināt konstitucionālās institūcijas budžeta izsk... budžeta likuma izskatīšanas procesā.

G. Kusiņš: Un tad to jūs uzskatāt, ka tas ir Satversmes pārkāpums, kad nevienā likumā nav ierakstīts Saeimas komisijas pienākums uzaicināt jūs uz komisijas sēdi? Vai es pareizi jūs saprotu?

L. Karlsonē: Mēs uzskatām, ka Satversmes pārkāpums ir tas, ka mēs netiekam uzklauti kā procesā...

G. Kusiņš: Piedodiet... [runā vienlaikus] ...neaicina.

L. Karlsonē: Nu, jā, bet tas nav iest... iestrādāts kā process. Ministru kabinets iesniedz šo te budžeta likuma projektu Saeimā. Ministru kabinets iesniedz, jā.

G. Kusiņš: ... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Tagad, šobrīd neapstrīd... Saeimas kārtības rullis netiek apstrīdēts. Šobrīd tiek apstrīdēts konkrētais likums, kur runāts, ka valdība virza šo projektu un ka šajā procedūrā nav paredzēts, ka neatkarīgā institūcija iet uz Saeimu aizstāvēt arī savu viedokli.

G. Kusiņš: Jā, paldies! Bet es sapratu, ka jūs teicāt, ka Valsts kontrolei nav tiesību Saeimas komisijā aizstāvēties.

L. Karlsonē: Nē.

G. Kusiņš: Es pierakstīju, tāpēc es vēlējos jums pārjautāt.

L. Karlsonē: Nē, nē.

G. Kusiņš: Tad praksē jūs esat... Saeimas komisijā tiek uzklāusīta? Gan tiek aicināta, gan tiek uzklāusīta?

L. Karlsonē: Ja, protams, Valsts kontrole iet uz Saeimas komisijām, es domāju, nebūtu problēmu, kad viņa tur tiktu uzklāusīta. Tā nav problēma.

G. Kusiņš: Kā tas ir – ja ietu, tad viņa?

L. Karlsonē: Par budžetu Valsts kontrole nav piedalījies komisijas sēdēs.

G. Kusiņš: ... [runā vienlaikus]

L. Karlsonē: Jā, par Valsts kontroles budžetu mēs neesam piedalījušies.

G. Kusiņš: Labi, paldies!

G. Kūtris: Paldies!

G. Kūtris: Tālāk saskaņā ar mūsu kārtību uzstājas Saeimas pārstāvis, sava viedokļa paušanai, juridisko argumentu sniegšanai. Arī jums atgādinu, ka ir 30 minūtes laiks jūsu runai. Lūdzu!

G. Kusiņš: Jā, paldies, godātā tiesa! Kā izriet no pieteikuma par lietas ierosināšanu un arī no pašreizējā pieteikuma iesniedzēja pārstāvja runas, tad pieteicēji vēl ar vien uzskata, ka šīs divas apstrīdētās normas – tātad konkrēti 16.² panta ceturrtā daļa un 19. panta piektā daļa – neatbilst Satversmes 1., 83. un 87. pantam. Mēs uzskatām, ka šādam viedoklim nevar piekrist, jo tas nav juridiski pamatots, un Saeima uzskata, ka apstrīdētās normas atbilst Satversmes 1., 83. un 87. pantam. Un tātad atvēlētajā laikā es jums sniegšu mūsu puses gan faktisko apstākļu izklāstu, gan juridisko argumentāciju.

Bet pirms par... pirms runāt par, par konkrētiem faktiskiem apstākļiem, es gribētu divas tehnoloģiskas... Vienu piezīmi, vienu par tehnoloģiju. Man liekas, nav īsti labi, ja... lietas materiālos arī pavīdēja tāds termins „neatkarīgās institūcijas”. Man liekas, ka šādu terminu var... varētu lietot tā īsuma dēļ, bet nevis tā precizitātes dēļ. Un šinī gadījumā precizitāte nevar tikt upurēta uz īsuma rēķina, un, man liekas, ka pareizāk šīs institūcijas būtu saukt par centrālajām valsts iestādēm ar īpašu statusu. Bet, ja šinī gadījumā mēs konkrēti runājam par Valsts kontroli kā pieteicēju, tad, acīm redzot, jārunā par Valsts kontroli. Ja runā par visām iestādēm kopā, tad varbūt lietot citu terminu.

Un otrs. Es domāju, ka šajā lietā ir viena tāda zīmīga līdžība ar nesen Satversmes tiesā izskatīto tā saukto tiesnešu algu lietu, jo šī lieta nav par konkrētām institūcijām, konkrētā finanšu gadā piešķirto finanšu līdzekļu apjomu, bet gan par tiesību normās noteiktiem principiem. Un lietā nav par attiecīgās budžeta pozīcijas neatbilstību Satversmei, ka šī summa ir nepietiekoša. Šeit runa nav par summas apmēru, bet runa ir par principu.

No pieteikuma izriet, ka šajā lietā izvērtējama apstrīdētajās normās noteiktā vidējā termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvaru

apstiprināšanas kārtība attiecībā uz Valsts kontroli un, un citām institūcijām ar šādu statusu. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Satversmei neapbilst šajās apstrīdētajās normās noteiktā kārtība, kas paredz šo institūciju uzklauššanas procesu Ministru kabinetā un Saeimā attiecībā uz maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopējo apjomu. Un, kā mēs te dzirdējām arī no runas, pieteikuma iesniedzēja pārstāvji uzskata, ka šādā veidā tiek aizskarta šo institūciju finansiālā neatkarība un tiek radīta izpildvaras ietekme uz šo institūciju darbības spējām, kapacitāti.

Kāda tad bija šo attiecīgo grozījumu sagatavošanas kārtība? Jo Likums par budžetu un finanšu vadību tika grozīts pēc tam, kad 2010. gada 25. novembrī Satversmes tiesa pasludināja spriedumu lietā 2010-06-01 un atzina šīs – tajā spriedumā apstrīdētās normas – par spēkā neesošām no pagājušā gada 1. jūnija. Tātad, lai novērstu tiesas spriedumā konstatēto, tad Finanšu ministrija izstrādāja likumprojektu un Ministru kabinets akceptēja sagatavoto projektu, un nosūtīja to Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai.

Ministru kabinets, ņemot vērā to, ka grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību skāra no Ministru kabineta neatkarīgu institūciju darbību, uzaicināja Saeimu uzņemties attiecīgā likumprojekta virzību. Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija 2010. gada 3. maija sēdē izskatīja, es atvainojos, 2011. gada 3. maija sēdē izskatīja Ministru kabineta vēstuli un arī Finanšu ministrijas sagatavotos priekšlikumus, un nolēma iesniegt Saeimai izskatīšanai attiecīgu likumprojektu.

2011. gada 5. maijā Saeima nodeva šo likumprojektu izskatīšanai Saeimas komisijās, un Budžeta komisija tika noteikta par atbildīgo. Un Budžeta komisijas priekšsēdētājs tajā pašā dienā informēja Valsts prezidenta kanceleju, Augstāko tiesu, Satversmes tiesu un citas iestādes, uzaicinot šīs institūcijas iesniegt savus priekšlikumus šā likumprojekta pilnveidošanai, kā arī norādīt, ka komisija likumprojektu pirms pirmā lasījuma plānojsi izskatīt 2011. gada 10. maijā. Valsts kontrole, atsaucoties uz šo vēstuli, iesniedza savus priekšlikumus likumprojektam par budžetu un finanšu vadību, šā likumprojekta grozījumiem.

Godātā tiesa! Saeima īpaši grib vērt Satversmes tiesas uzmanību uz apstākli, ka likumprojekta apspriešanas gaitā Valsts kontrole neiebilda pret Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta ceturtajā daļā piedāvāto regulējumu. Šinī gadījumā Valsts kontroles iebildumi bija tikai par 19. panta piektās daļas regulējumu.

Izskatot likumprojektu pirms pirmā lasījuma, Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija uzklaušīja šo institūciju viedokli un nolēma atbalstīt likumprojektu pirmajā lasījumā, un lūgt atzīt to par steidzamu, jo bija jau 10. maijs un tuvojās tiesas noteiktais termiņš, kad apstrīd... iepriekš apstrīdētās normas zaudētu spēku. Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētājs Reirs Saeimas sēdē norādīja, ka komisijas sēdē piedalījās valsts kontroliere, tiesībsargs un pārējo iestāžu pārstāvji, kuri uzskatīja, ka šie konkrētie grozījumi pilnībā neatspoguļo Satversmes tiesas lēmumu, ka komisija ir arī saņēmusi no Valsts kontroles priekšlikumu par šā likuma 16.² panta un 19. panta grozījumiem. Tad komisija nolēma atbalstīt šo likumprojektu pirmajā lasījumā un komisija nolēma tālāk rūpīgi izvērtēt Valsts kontroles iesniegtos priekšlikumus un sagatavot tos otrajam lasījumam.

Pirmajā lasījumā Saeima atbalstīja šo likumprojektu, un pirms otrā lasījuma tika iesniegti vairāki priekšlikumi. Saeimas Budžeta un finanšu vadības... Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija tos vērtēja, un dažus no iesniegtajiem priekšlikumiem atbalstīja. 2011. gada 19. maijā šie priekšlikumi tika izskatīti otrajā lasījumā, taču Saeima nebalsoja par likuma pieņemšanu otrajā lasījumā, jo Budžeta komisija nebija saņēmusi Tieslietu padomes viedokli, bet Tieslietu padome bija informējusi Budžeta komisiju, ka tik īsā laikā nav iespējusi iepazīties ar likumprojektu.

Tā kā Tieslietu padomes viedoklis netika saņemts arī vēlāk, tad šo likumprojektu Saeima atlika... otro lasījumu atlika par nedēļu, un pēc nedēļas, tātad, likums tika pieņemts. Un tad tas bija 26. maija sēdē. Kā var redzēt no komisijas sēdes protokola, tad Saeimas budžeta un finanšu (nodokļu) komisija iepriekš vienojās, ka Tieslietu padomes priekšlikumi, ja tādi tiks saņemti, tiks skatīti un vērtēti, apspriežot turpmākos Likuma par budžetu un finanšu vad... vadību grozījumus.

2011. gada 3. jūnijā likumu „Grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību” Valsts prezidents nosūtīja otrreizējai caurlūkošanai. Un likuma otrreizējās caurlūkošanas procesā Saeimas Budžeta un finanšu komisijai bija iesniegti arī vairāki priekšlikumi par to, kādā veidā varētu novērst Valsts prezidenta izteiktos iebildumus. Tā kā šie priekšlikumi bija iesniegti pēc priekšlikumu iesniegšanas termiņa, Saeimas Budžeta un finanšu komisija izšķīrās par to, ka atbalstīs otrreizējai caurlūkošanai noteiktā likumprojekta atkārtotu izskatīšanu Saeimas sēdē, taču komisijas deputāti nolēma veidot darba grupu, kas varētu turpināt Likuma par budžetu un finanšu vadību regulējuma pilnveidošanu. 2011. gada 14. jūlija sēdē Saeima atkārtoti izskatīja un pieņēma likumu, kura divas normas tagad apstrīd pieteikuma iesniedzēji.

Godātā tiesa! Saeima uzskata, ka likuma „Grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību” pieņemšanas procesā šo institūciju viedoklis tika uzklauts un pietiekami izvērtēts. Piemēram, Valsts kontrole iesniedza savus priekšlikumus likumprojektam, un Budžeta komisijas sēdē tos... sēdē tie tika apspriesti. Arī citas neat... tā sauktās neatkarīgās institūcijas tika aicinātas paust savu viedokli un piedalīties likumprojekta apspriešanā. Ka liecina Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas 1. jūlija sēdes protokols, tad sēdē ir piedalījušies gan tiesībsarga pārstāvji, gan arī Valsts kontroles pārstāvji. Deputātiem bija zināms šo institūciju viedoklis, un, lai gan deputātiem bijušas atšķirīgas domas, – taču, nu, šī nav vienīgā lieta, par ko Saeimas deputātiem ir atšķirīgas domas – un šis likums tika pieņemts. Tik tālu par faktiskajiem apstākļiem attiecībā uz apstrīdētajām normām. Tās, kas bija pieņemtas iepriekš.

Godātā tiesa! Pēc lietas ierosināšanas jau, un arī pēc likuma pieņemšanas šī Reira pieminētā darba grupa turpināja darbu, un šīs darba grupas darba rezultātā – pagājušā gada 15. decembrī Saeima pieņēma vēl vienu grozījumu Likumā par budžetu un finanšu vadību. Tā 5. pants paredz Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta izteikšanu jaunā redakcijā. Savukārt ar šī grozījumu likuma 8. pantu jaunā redakcijā ir izteikta Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta piektā daļa. Un šis atkārtotais grozījums ir jau stājies spēkā šī gada 1. janvārī.

Līdz ar to var konstatēt, ka šajā lietā apstrīdētās normas – 16.² panta ceturtā daļa un 19. panta piektā daļa 2011. gada 28. jūlija likuma redakcijā – ir zaudējušas spēku jau šī gada 1. janvārī.

Godātā tiesa! Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. punkts paredz, ka tiesvedību lietā var izbeigt līdz sprieduma pasludināšanai ar Satversmes tiesas lēmumu, ja apstrīdētā norma vai normas – šinī gadījumā divas – ir zaudējušas spēku. Tā kā pieteikumu par lietas ierosināšanu ir iesniegusi Valsts kontroles padome, šajā lietā ar apstrīdētām normām nav skartas privātpersonu tiesības vai tiesiskās intereses. Kā arī šīs normas nav jāpiemēro konkrētu lietu izspriešanai, jo lieta tagad jau ir pilnīgi cita, un cita budžeta sagatavošanas procedūra šobrīd ir spēkā.

Līdz ar to Saeima pieturas pie iepriekš jau izteiktās pozīcijas, ka šajā lietā būtu apsverama tiesvedības izbeigšana, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. punktu. Un līdz ar to Saeima uztur lūgumu izbeigt tiesvedību lietā par 16.² panta ceturtās daļas un 19. panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam.

Taču, ja tomēr Satversmes tiesa uzskata, ka šis lūgums būtu noraidāms, un tiesvedība lietā būtu turpināma, tad mēs gribam vērst jūsu uzmanību uz vairākiem argumentiem, kas mūsu ieskatā atspēko pieteikumā un arī šodienas runā paustās bažas.

Pirmkārt, es gribētu vērst godātās tiesas uzmanību, ka budžeta plānošana un veidošana ir tāds komplekss pasākums, tā ir iekšēji saskaņota sistēma, kuru nevar apro... aplūkot... nebūtu pareizi aplūkot, izraujot kaut kādu vienu elementu no kopīgās sistēmas, un mēģināt pārlikt vienu elementu kaut kādā cita elementa struktūrā. Tāpat būtu pilnīgi nepareizi ignorēt citus būtiskus elementus.

Godāta tiesa! Saeima uzskata, ka institūcijām, kas nav norādītas Satversmes 64. pantā, nav likumdošanas tiesības, taču šīs institūcijas var piedalīties likumdošanas procesā, izmantojot Satversmē, Saeimas kārtības rullī un arī citos likumos – šinī gadījumā Likumā par budžetu un finanšu vadību – likumā, nu, paredzētos mehānismus.

Saeima uzskata, ka institūcijām nav piešķirta veto tiesība, un, tieši pretēji, – kā Satversmes tiesa norādīja 2006. gada 16. oktobra spriedumā – no Satversmes 1. panta izriet likumdevēja pienākums nodrošināt tā saukto neatkarīgo institūciju darbības pienācīgu kontroli, pieņemot attiecīgus likumus. Un, kā Saeima norādīja jau savā atbildes rakstā, tad Satversmes 1. pantam neatbilstu tāds stāvoklis, ka tā sauktās neatkarīgās institūcijas pašas sev noteiktu regulējumu un to darbība netiktu kontrolēta, citastarp arī ar tiešās vēlēšanās demokrātiski leģitimēta parlamenta starpniecību.

Godātā tiesa! Vērtējot pieteikuma iesniedzēja argumentus pēc būtības, mēs vēlamies norādīt uz vairākiem argumentiem, kas parādās Satversmes tiesas 2010. gada 25. spriedumā, un, konkrēti, kādus secinājumus tad tiesa izdarīja šajā lietā.

Pirmkārt, Satversmes tiesa nepiekrīta jau iepriekšējā lietā pieteikuma iesniedzēju paustajam viedoklim, ka Ministru kabineta tiesības grozīt neatkarīgo institūciju... cits budžeta pieprasījums būtu pretrunā ar minēto institūciju neatkarību. Un budžeta pieprasījumi būtu grozāmi vienīgi pēc iesniegšanas Saeimā, vai pat Saeimā tikai iesniegti grozījumi. Satversmes tiesa šajā lietā norādīja, ka konstitucionālo institūciju neatkarība nenozīmē absolūtu autonomiju, valsts vara ir vienota, tās atzari mijiedarbojas un ir savstarpēji atkarīgi. Valsts institūcijas, kas neietilpst likumdevējvarā vai izpildvarā, noteiktās jomās var būt saistītas ar šo varas atzaru lēmumu.

Otrkārt, Satversmes tiesa šajā lietā ir atzinusi, ka Ministru kabineta tiesības veikt valsts budžeta likumprojekta sagatavošanas gaitā – līdz tā izsniegšanai Saeimā – grozījumu ...kancelejas, Augstākās tiesas, Satversmes tiesas, Valsts kontroles, Tiesībsarga biroja budžeta pieprasījumos nav pretrunā ar valsts varas dalīšanas principu, kā arī ar tiesu un valsts kontroles neatkarību.

Pretēji šīm divām, manuprāt, Satversmes tiesas spriedumā diezgan skaidri paustajām ziņām Valsts kontrole savā pieteikumā ir norādījusi, ka varas dalīšanas principa īstenošanu iespējams panākt tikai un vienīgi tad, ja neatkarīgo institūciju budžeta pieprasījumu izvērtē likumdevējs. Tā ir norādīts pieteikuma 2. lapaspusē trešajā rindkopā. Līdzīgs pieteikuma iesniedzēja viedoklis ir arī pieteikuma 4. lapas trešajā rindkopā, kurā norādīts, ka Ministru kabinetam nav tiesību lemt par, nu, šīm tā sauktajām neatkarīgajām iestādēm likumā noteiktu uzdevuma izpildei konkrētā budžeta gadā vai vidējā termiņā pieļaujamo izdevumu apjumu. Līdzīgs viedoklis norādīts arī... to, ka... 4. lapaspusē, ka konstitucionālo institūciju uzklauššana un diskusija par šo institūciju darbību ir tikai likumdevēja kompetence.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka saskaņā ar Satversmes 59. pantu Ministru kabinetam jāuzņemas politiskā atbildība par izstrādāto valsts budžeta projektu. Šo

Ministru kabinetam noteikto politisko atbildību neviena cita neatkarīgā institūcija nevar uzņemt – tieši pretēji – par šo budžeta pieprasījumu un šo institūciju darbības nodrošināšanu politisko atbildību uzņemas Ministru kabinets. Jāsaka, ka uz šo svarīgo apstākli ir norādījis arī Satversmes tiesas pieaicinātais eksperts.

Iedomāsimies šādu, iespējams, varbūt absurdu – tādu situāciju, kas, kas varētu izveidoties, ja budžeta pieprasījums tiktu iesniegts nemainītā veidā Saeimā. Ja vadās no šādas situācijas, tad, piemēram, kāda no šīm institūcijām varētu pieprasīt sev, piemēram, trīskāršot budžetu. Ja vadāmies no pieteikuma iesniedzēja priekšstatiem, tad Ministru kabinetam to nemainītā... Ministru kabinetam to nemainītā veidā būtu jāiekļauj valsts budžeta likumprojektā, un tas nonāktu Saeimā. Ja Saeima tādām budžeta projektam nevēlētos piekrist, Saeimai nekas cits neatliktu kā noraidīt šādu budžeta likumprojektu pirmajā lasījumā. Bet tad atbilstoši spēkā esošajiem likumiem ir uzskatāms, ka valdībai ir izteikta neuzticība.

Jāsaka, ka neviens likumprojekts un tā noraidīšana nav šādi automātiski... sasaistīta ar valdības... neuzticības izteikšanu valdībai. Šis piemērs parāda, ka budžeta likums kā tāds ir valdības viens no svarīgākajiem politiskās instrumentiem. Un tieši tā tas ir noteikts arī Satversmes 66. pantā. Un šajā lietā Saeima vērš uzmanību uz to, ka nevarētu normas interpretēt, absolutizējot kādu principu un neievērojot Satversmes 66. pantā ietvertu loģiku – valdības atbildību budžeta sagatavošanas un iesniegšanas gaitā.

Jāsaka, ka Satversmes tiesa iepriekšējā spriedumā atzina, ka Saeima var izdarīt izmaiņas finansējumā, un tas ir bijis arī Saeimas praksē, kad pēc budžeta iesniegšanas Saeima ir grozījusi sākotnējo finansējuma apjomu kādai no šādām institūcijām. Saeima uzskata, ka citētajā spriedumā Satversmes tiesa ir pietiekoši skaidri formulējusi dažādu institūciju sadarbības mehānismu budžeta pieņemšanas procesā. No sprieduma skaidri izriet, ka Satversmes tiesa virkni pieteikuma iesniedzēja iebildumu jau ir izvērtējusi un noraidījusi kā Satversmes sistēmai neatbilstošus. Līdz ar to, mūsaprāt, šajā lietā jautājums pēc būtības daļēji jau ir izlemts ar iepriekšējo spriedumu, un... jo tajā ir noraidīti pieteikuma iesniedzēja argumenti.

Cik es saprotu no pieteikuma iesniedzēja papildus sniegtās ziņas, jūs uzskatāt, ka spriedums nav izpildīts. Bet kā tad ir patiesībā? Patiesībā budžeta plānošanas process šobrīd notiek vairākos etapos, un katram etapam ir citādāks, detalizācijas apmērs.

Jāņem vērā arī vēl kāds būtisks apstāklis. Iepriekšējā Satversmes sprieduma izpilde – šī gatavotā redakcija, grozījumu gatavotā redakcija – laika ziņā sakrita ar budžeta veidošanas procesa reformu. Tātad tika iedib... ieviesta vidējā termiņa plānošana, un arī šobrīd notiek arvien lielāka un lielāka tālāka plānošanas ieviešana – plānošana ilgākam laikam. Šī iemesla pēc ar apstrīdētām normām tika ieviesta, nu, to nosacīti mēs varam teikt par diviem etapiem – vispirms notiek diskusijas par maksimālo apjomu, taču šo diskusiju apmērs ir tieši tāds pats, kā Satversmes tiesa norādīja iepriekšējā spriedumā.

Ne 16. panta otrās daļas, ceturtais daļas tiesību normas, ne arī kāda cita norma neaizliedz tā sauktajām neatkarīgajām institūcijām nākt ar atšķirīgu viedokli par maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopējo apjomu konkrētai iestādei. Šis pants neaizliedz iestādei šo atšķirīgo viedokli pamatot. Tieši pretēji, tas ietver garantiju, ka Ministru kabinetam šis viedoklis ir jāuzklausā.

Līdz ar to mēs nevaram piekrist pieteikuma iesniedzēja uzskatam, ka šis uzklausīšanas process ir formāls. No tā loģiski arī izriet, mūsaprāt, ka Ministru kabinetam ir jāpaziņo par to, kad jautājums tiks izskatīts. Un likumdevējs ir īpaši

norādījis, ka šis viedoklis jādokumentē – tas ir norādāms Ministru kabineta sēdes protokolā – tāpēc, ka likumdevējs vēlās vēlāk iepazīties ar šiem argumentiem.

Vai šo atšķirīgo viedokli Ministru kabinets var noraidīt bez argumentiem? Nebūt nē! 16. panta otrā daļa pieprasa, lai Ministru kabineta lēmuma pamatojums arī būtu iekļauts Ministru kabineta sēdes protokolā. Arī tas ir tāpēc, lai tas tiktu dokumentēts un lai likumdevējs pēc tam varētu balstīties uz konkrētu rakstveidā fiksētu informāciju.

Ja Ministru kabinets ir ievērojis šo procedūru un maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopējo apjomu konkrētai iestādei noteicis, tad šis Ministru kabineta lēmums ir saistošs Finanšu ministrijai, un Finanšu ministrija līdz ar to tieši balstās uz... uz šo Ministru kabineta pieņemto lēmumu. Un caur šo rodas šī Finanšu ministrijas tiesība samazināt budžeta pieprasījumu, ja tas pārsniedz jau iepriekš konsultāciju rezultātā Ministru kabinetā iepriekš maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopējo apjomu konkrētai iestādei.

Taču arī šeit neviena tiesību norma neaizliedz valsts iestādei prasīt vairāk. Konsultācijas nebeidzās, šeit nav aizliegts iestādei prasīt vairāk. Un arī šādā situācijā ir tiesības iesniegt pieprasījumu un tiesības pamatot papildus līdzekļu piešķirumu.

Līdz ar to mēs uzskatām, ka apstrīdētās normas un arī citas likuma normas paredz šo institūciju uzklaušīšanu gan Ministru kabinetā, gan Saeimā – attiecībā gan uz vidējā termiņa un apjoma... gan budžeta pieprasījumu. Tāpat apstrīdētās normas neliedz Saeimai grozīt budžeta likumprojekta normas, ja tajās paredzētais neatkarīgās institūcijas budžets objektīvi nav pietiekams šīs institūcijas darbības nodrošināšanai.

Atkārhošu vēlreiz. Budžeta izstrādāšana ir komplekss pasākums. Komplekss risinājums ilgtermiņā – tas nenotiek vienā dienā. Līdz ar to apstrīdētajās normās ietvertie mehānismi nav aplūkojami izolēti no Satversmē un citos normatīvajos aktos noteiktajām Saeimas, Ministru kabineta un citu institūciju tiesībām un pienākumiem, kā arī ignorējot Satversmē noteiktā varas... valsts varas dalīšanas modeļa funkcionālos mehānismus. Likumos ir arī elastība mehānismā, piemēram, ja rodas kāda kļūda plānošanas procesā, tad šinī gadījumā – es domāju, ka varbūt Finanšu ministrijas pārstāvji vai Ministru kabineta pārstāvji varēs paskaidrot sīkāk – ka šo beidzamo gadu laikā, budžeta izpildes laikā ir konstatēti gadījumi, ka šīm iestādēm ir bijusi nepieciešamība pēc papildus līdzekļiem, un arī šādi papildus līdzekļi pēc attiecīgiem pieprasījumiem un šo pieprasījumu izvērtēšanas ir tikuši piešķirti.

Visbeidzot es gribētu pievērsties Satversmes tiesas pieaicinātā eksperta viedoklim, kas ir lietas materiālos. Ko var secināt no šī eksperta sniegtās informācijas, no eksperta sniegtā viedokļa? Eksperts ir norādījis, ka šajā lietā ir svarīgs princips, un princips paredz samērā plašu likumdevēja rīcības brīvību budžeta jautājumos. Un šinī gadījumā likumdevējs ir noteicis, kādā kārtībā likumdevējs pats saņem dokumentētu informāciju par šiem atšķirīgiem viedokļiem – tā tad tiek pievienots Ministru kabineta sēdes protokols. Arī, aprakstot konkrētu situāciju Vācijā, šis eksperts norāda, ka ir tiesības grozīt, pat nesaņemot šo institūciju piekrišanu, taču ir jādara zināms valdībai, ka šīs iestādes budžeta pieprasījums ir mainīts un vienošanās ar to netika panākta.

Man liekas, ka šajā lietā svarīgākais ir eksperta atzinuma pēdējā rindkopā norai... norā... norādītais, ka svarīgi ir varbūt nevis tas, ko kāda neatkarīgā institūcija uzskata sev par vēlamu jeb sev vislabvēlīgāko budžeta sastādīšanas procedūru, bet šajā lietā strīds ir par to, vai apstrīdētā norma ir pretrunā ar Satversmes konkrētiem pantiem. Līdz ar to, vai apstrīdētās normas nesasniedz minimālo garantu. Ja kāds vēlas palielināt apjomu, tad, protams, šādas sadarbības iespējas ir, bet šajā lietā strīds ir, vai nav pat minimālās garantijas.

Saeima uzskata, ka minimālās garantijas un iepriekšējais Satversmes tiesas spriedums ir izpildīts visā pilnībā. Un līdz ar to lūdz atzīt apstrīdētās normas par atbilstošām Satversmes 1., 83. un 87. pantam.

Paldies par uzmanību!

G. Kūtris: Paldies! Vai pieteikuma iesniedzēja pārstāvim būtu kādi jautājumi?

L. Karlsonē: Jā, viens jautājums tikai. Vai Saeima, ņemot vērā to, ka likumdevējs pieņem budžeta ietvara likumu, likumā ir pamatoti noteikts tas, ka Ministru kabinetam pēc tam ir tiesības grozīt šo institūciju budžeta pieprasījumu bez iesniedzēja piekrišanas?

G. Kusiņš: Situācijas var attīstīties, jo, kā es jau teicu, katra šī pakāpe atšķiras ar detalizācijas apjomu. Katra šī pakāpe atšķiras ar detalizācijas apjomu, un likumdevējs šinī gadījumā ir izšķīries par diva veida jeb divos etapos veicamo pasākumu – konkrētam gadam valsts budžets tiek apstiprināts ļoti precīzos skaitļos, savukārt ilgā termiņā tas tiek aps... apstiprināts ar mazāku detalizācijas pakāpi. Ja rodas kaut kāda nepieciešamība pirms gadskārtējā budžeta likumprojekta iesniegšanas, Ministru kabinets to ir tiesīgs darīt, bet likumdevējs ir uzlicis pienākumu informēt Saeimu par to, ka šāda lieta ir notikusi, lai Saeima varētu pārliecināties, ar kādu nolūku un kāpēc Ministru kabinets to ir darījis.

L. Karlsonē: Skaidrs, paldies!

G. Kūtris: Paldies! Man ir viens jautājums, ar jūs... saistīts ar jūsu viedokļa paušanas pašām beigām, kur jūs aprakstījāt ļoti skaisto kārtību, kādu regulē šobrīd spēkā esošās normas, ka visi var paust viedokli un Saeima noteikti šo viedokli arī no Ministru kabineta uzzinās. Sakiet, – man, man ir jautājums saistīts pavisam ar svaigu lietu – sakiet, lūdzu, kā jūs domājat, kādu viedokli Ministru kabinets paudīs Saeimai par 2013.–2015. gada valsts budžeta projektu, ja šobrīd, kur valdībā ir apspriesta par šo, uzaicinājumu, Tieslietu padome saņēma piektdien vakarā pēc darbadienas beigām. Un Tieslietu padome ir jāsasauc, jāpauž viedoklis šajā šodienas Ministru kabineta sēdē. Satversmes tiesa šo uzaicinājumu nesaņēma tāpēc, ka elektroniski nespēja laikam ņemt pretī pielikto projekta apjomu. Teorētiski mēs nezinām it kā, ka šāda valdības sēde ir. Kās viedoklis tiks pausts Ministru kabineta protokolā par šo iestāžu budžeta pieprasījumu?

G. Kusiņš: Godātā tiesa! Es... es negribu vērtēt, vai tas ir skaiti, neskaisti. Ko es jau iepriekš teicu par ē... to procedūru – bet man liekas, jūsu jautājums attiecas uz to, vai Ministru kabinets ievēro likumos noteikto kārtību, ka būtu jāinformē, nu, teiksim, savlaicīgi, nu, pieklājīgi savlaicīgi, teiksim tā – institūciju pienākumu sadarboties. Man liekas, ka šis konkrētais gadījums būtu apskatāms, vai tādējādi šajā konkrētajā lietā ir ievēroti saprātīgi termiņi, taču man liekās, ka šis konkrētais gadījums nekādā veidā neatspēko jeb nepadara par Satversmei neatbilstošām tās normas, par kurām šodien ir strīds šajā tiesu sēžu zālē.

Man liekas, ja kāds nevis ievēro labu praksi, bet nosūta dokumentus pārāk lielā apjomā, ka tos nav iespējams saņemt, izlasīt vai vēl, tad tas ir likuma pārkāpums, ko izdara kāds cits. Es... es – ar jūsu atļauju – varbūt es pāradresētu to jautājumu Ministru kabinetam, kas šinī gadījumā šos... šos uzaicinājumus ir sūtījis, jo Saeima šādus uzaicinājumus šobrīd nav sūtījusi.

G. Kūtris: Bet jautājums ir, kāds būs šis budžeta projekts, ko saņems Saeima.

G. Kusiņš: Es... Kūtra kungs, ar jūsu atļauju es varbūt varu pateikt, kad... es varu analizēt, bet es nevaru nodarboties ar prognozēšanu.

G. Kūtris: Paldies! Otrs jautājums ir saistīts ar šo varas dalīšanas principu, par ko mēs šodien arī vairāk strīdamies. Jūs nenoliegsiet, ka gan apstrīdētajās normās, gan arī pēc tam veiktajos, decembrī veiktajos grozījumos – šajās normās ir vienas un tās

pašas... regulējums attiecībā uz Ministru kabineta tiesībām grozīt pieprasījumus. Un Ministru kabinets tādā gadījumā norāda, kā šis finansējums samazinās, samazinājums ietekmēs attiecīgo iestāžu darbības nodrošināšanu. Sakiet, lūdzu, vai Ministru kabinets – nu, no varas dalīšanas principa – vai Ministru kabinets pēc savas būtības varētu, teiksim, budžetā konsolidācijas jeb samazinājuma mērķa labad samazināt finansējumu Valsts kontrolei vai tiesām, vai kādai citai no Satversmē minētajām, vai šajos pantos minētajām iestādēm un teikt, ka tādējādi šīm iestādēm funkcijas nesamazināsies, bet, iespējams, veic mazākā apmērā vai, teiksim, tiesas procesi var arī palēnināties, bet, runājot par funkcijām, funkcijas nesamazināsies?

G. Kusiņš: Jāsaka, ka šis priekšlikums ir... ir tabulā iekļauti Saeimas Juridiskā biroja priekšlikumi, līdz ar to mums ir diezgan viegli viņus komentēt. Šis priekšlikums uzliek pienākumu Ministru kabinetam izvērtēt, vai tas ietekmēs, vai tas neietekmēs. Un šinī gadījumā ar šo priekšlikumu mēģināts panākt šo institūciju sadarbības uzlabošanu. Tātad gan institūcijai ir iespēja pamatot, ka tas varētu ietekmēt, ja Ministru kabinets samazinās, un ar konkrētiem argumentiem pierādīt, ka, piemēram, jūsu minētajā gadījumā, teiksim, atklātu tiesas sēžu procesa sasaukšana vairs nav iespējama, jo tam pietrūkst finanšu līdzekļu. Tad ir pilnīgi skaidrs arguments, ka tāds finanšu samazinājums būtu acīm redzami nesamērīgs un neatbilstu Satversmei. Taču ar šo priekšlikumu ir mēģināts panākt šo sadarbības mehānismu starp šīm institūcijām un Ministru kabinetu. Tātad Ministru kabinets ir vēl sasaistīts ar lielāku pienākumu, ar papildus norādi, kas Ministru kabinetam būtu jāvērtē gadījumā, ja šie finanšu līdzekļi tiek samazināti.

G. Kūtris: Konkrētais piemērs liecina, ka Valsts kontrolei, samazinot budžeta finansējumu, tika samazināts veicamo revīziju apjoms, cik es saprotu. Tad kādā veidā Ministru kabinets šādā situācijā būtu... kāds viņam pienākums, kas mainīsies? Funkcijas jau veiks tās pašas Valsts kontrole. Iespējams, Ministru kabinets var prognozēt, ka, iespējams, samazināsies revīziju skaits?

G. Kusiņš: Ā... attiecībā uz šo es vēlējos norādīt, ka mēs šeit runājam par principu. Savukārt, ja iet runa par konkrētu budžeta pozīcijas apmēru tad, manuprāt, strīds būtu par konkrētu budžeta pozīciju. Šobrīd runa ir par principu. Ja mēs runājam par principu, tad tās ir diskusijas, cik es saprotu, Ministru kabineta sēdē, kur Valsts kontroles pārstāvji var argumentēti parādīt, ka tas samazinās šo lietu. Man liekas, ka šī apstrīdētā norma tieši vairāk virza uz Satversmes 1. pantā paredzētā varas dalīšanas principa ievērošanu. Šī norma virza Ministru kabinetu, lai viņš domātu tādās kategorijās... Ja savukārt, jūs uzskatāt, ka konkrētā budžeta pozīcija ir neatbilstoša un aizskar institūcijas tiesības, tad, manuprāt, tā ir cita tiesvedība, kurā tad vērtēs konkrētas budžeta pozīcijas neatbilstību Satversmei.

G. Kūtris: Tad, sakiet, ievērojot to pašu Valsts kontroles jeb starptautiski atzīto šo valsts auditoru statusu, vai varētu būtu tāda situācija, ka valdība vērtē arī pozīcijas, kādās Valsts kontrole gribētu šo naudu tērēt...

G. Kusiņš: Nē.

G. Kūtris: ... un ierobežot?

G. Kusiņš: Tas gan, man liekas, nebūtu saprātīgi, bet, konkrēti, ja mēs runājam par... par budžeta līdzekļu apmēru, tad, man liekas, nevarētu būt tāda situācija, ka, ja valstī notiek konsolidācijas pasākumi un kāda institūcija paredz, ka viņai vajag palielināt kontroles pasākumus, teiksim, 3 vai 5, vai 10 reizes... Uz jūsu jautājumu nevaru atbildēt, neejot konkrētās situācijas detaļās, ja nav konkrētas situācijas, mēs varam tikai tad uzburt... tad es varu atbildēt tikai vispārīgi.

G. Kūtris: Tiesnese Osipova, lūdzu!

S. Osipova: Nu, tādējādi, tikko iepriekšējo jautājumu uzklusot, es sapratu, ka Valsts kontrole saka, ka tomēr Ministru kabinets vērtē pa pozīcijām, ja? Ne tikai runa ir par budžetu – šo summu, kas tiek piešķirta konstitucionālajam orgānam, bet arī par pozīcijām. Vai Saeima to uzskata par atbilstošu?

G. Kusiņš: Par to, kā tas notiek, acīmredzot varēs Ministru kabineta pārstāvis tur pastāstīt konkrēti. Saeimas griba ir izteikta šajā ko... konkrētajā redakcijā, un tā kā tas... izmantojot izdevību, ka tas bija Saeimas Juridiskās biroja priekšlikums, tad mēs mēģinājām virzīt uz to, lai būtu labāka sadarbība, nevis, lai ar šo pantu tiktu pārkāpts kāds Satversmē noteiktais princips.

G. Kūtris: Man ir mazlietiņ varbūt, „atbraucot” atpakaļ vēsturē. Jūs sākat arī skaidrot, kāpēc šie likumi tika pieņemti tādā kārtībā. Sakiet, tās apstrīdētās normas taču tika pieņemtas steidzamībā?

G. Kusiņš: Tieši tā.

G. Kūtris: Steidzamības kārtībā?

G. Kusiņš: Jā.

G. Kūtris: Saeima... Satversmes tiesa pēc būtības deva pus gadu izstrādāt. Tiesām normas ir jāpieņem steidzamības kārtībā, ja arī pietiekams ir tas laiks, lai tās izstrādātu?

G. Kusiņš: Nu, varbūt šajā lietā ir noteikts pus gads, kas... kas... nu, jūs dodat termiņu Saeimai, bet, lai sagatavotu likumprojektu, – to nav iespējams sagatavot vienā vai divās dienās. Ir situācijas, kad, protams, var uzrakstīt ļoti ātri projektu, bet ir situācijas, kad projektu nevar uzrakstīt ļoti ātri. Līdz ar to es jau norādīju, kad šo projektu sagatavoja Finanšu ministrija, ņemot vērā, ka Finanšu ministrijai ir vislabākās zināšanas, kā var reformēt budžeta izveides procesu tādējādi, lai nenotiktu kaut kādas, kaut kādas, nu, teiksim, kolīzijas, un, kā es arī norādīju, kad šis budžeta un finanšu vadības likuma grozījums tika gatavots vienlaicīgi, kad tika pārskatīta visas sistēma, un tika ieviests šis vidējā termiņa plānošanas periods.

Un jāsaka, ka arī pašreizējais likuma grozījums, manuprāt, tiks grozīts, jo, pieņemot Likumu par budžetu un finanšu vadību, vēlreiz nāksies pie šīs lietas atgriezties, lai nodrošinātu vēl lielāku disciplīnu. Projekts tika iesniegts, es varu piekrist, ļoti neilgu laiku pirms Satversmes tiesas noteiktā termiņa, jā.

G. Kūtris: Sakiet, un šajā steidzamības procesā – es saprotu, ka jūs arī Tieslietu padomes viedokli nepaspējāt sagaidīt – sakiet, vai Tieslietu padome vēlāk šo viedokli neiesniedza?

G. Kusiņš: Tieslietu padome vēlāk šo viedokli... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Kā tika Saeimā vērtēts Tieslietu padomes viedoklis? Piekrist, nepiekrist, ja nepiekrist, tad kāpēc?

G. Kusiņš: Attiecībā uz šo es tad pāradresētu šo jautājumu Saeimas Budžeta komisijas pārstāvjiem, jo, jo man, man nav informācijas tik detalizētā apmērā. Taču Tieslietu padomes viedoklis tika... tika vērtēts, arī gatavojot šos nākamos grozījumus. Tad tas, ko es teicu, kad ir nākamie, kas jau ir stājušies spēkā un kas atcēla šos... šīs divas apstrīdētās normas.

G. Kūtris: Bet pēc būtības tās divas apstrīdētās normas, jaunie grozījumi... atšķirība ir tikai tā, ka vidējā termiņa budžetu vairs nenosaka Ministru kabinets, bet likumā nosaka, tā ir būtiskākā atšķirība?

G. Kusiņš: Jā.

G. Kūtris: Un otrajā... un jaunajā normā ir papildus viena institūcija ierakstīta, un vairāk arī būtisku atšķirību nav?

G. Kusiņš: Jā, bet no tās... mūsaprāt, ievieš daudz pārdomātāku balansu šajā lietā, jo arī, es saprotu, ka Valsts kontroles pārstāvji uzskatīja šo sadarbības mehānismu par veiksmīgāku.

G. Kūtris: Paldies! Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Jūs sākāt savu runu ar jēdzieniem, un arī man liekas, ka te īsti apstrīdētajās normās ar jēdzieniem nav viss kārtībā, jo apstrīdētajās normās ir iekļauti gan konstitucionālie orgāni, gan patstāvīgās iestādes. Sakiet, lūdzu, vai konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu finansiālās neatkarības standarti ir vieni un tie paši?

G. Kusiņš: Jā, šis ir interesants jautājums. Likumdevējs izšķīrās par... par pieeju, ka nedalīt dažādās pakāpēs šīs institūcijas. Es jums varu piekrist, ka šo institūciju statuss atšķiras – Satversmē minēti konstitucionāli orgāni un arī citas institūcijas, kas nav Satversmē minētas. Taču šeit ir jāsaka tā, ka likumdevējs nevis samazināja šo garantiju apjomu līdz vizuālajam līmenim, bet pacēla citas institūcijas līdz visaugstākajām. Līdz ar to es neuzskatu, ka šeit ir pārkāpumi. Likumdevējam bija iespējas sašķirot divās grupās, taču viņš šo zemāko jeb citu pacēla augstākā līmenī, noteica vienotu regulējumu.

S. Osipova: Bet jūs saprotiet, kā valsts varas atzaru dialogs attiecas uz konstitucionālajiem orgāniem, pirmkārt. Un, ja veido to pašu standartu visām patstāvīgajām iestādēm, un viņām ir tendence paplašināties ar katru likuma redakciju?

G. Kusiņš: Man jāpiekrīt jūsu viedoklim, ka institūcijas ar šādu statusu rodas arvien jaunas, taču es nedomāju, ka šis process ir tāds tik... tik... nu, tāds haotisks, ka... ka likumdevējs nevar pārskatīt, kuras institūcijas būtu pieskaitāmas šīm neatkarīgajām un kuras – nē. Jo, piemēram, diskusija par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja iespējamo neatkarīgo... statusa piešķiršanu Saeimā, Saeimas komisijās ir diskutēts un noraidīts. Līdz ar to tas, kas ir šeit, ir pateikts, kad ir... diskutē ar visiem pēc vienāda formāta un pēc maksimāli augstākā iespējamā standarta.

G. Kūtris: Tad saistībā ar šo pašu jautājumu. Sakiet, lūdzu, es mazlietiņ neizprotu, kāpēc tad šajā varas dalīšanas principā... šīs institūcijas nosaucot, attiecībā uz tiesu varu ir būtiskas atšķirības budžeta pieņemšanas procedūrās? Jo tiesu varu – rajona un apgabaltiesas – šajā darbā pārstāv...

G. Kusiņš: Tieslietu padome...

G. Kūtris: ...Tieslietu ministrija.

G. Kusiņš: Jāsaka tā, kad rajona pārstāv... to un citas atkal... un, jāsaka tā, ka tiesu varas pārstāvēšanā Latvijā ir izveidojusies decentralizēta sistēma. Un mēs ļoti ceram, ka Tieslietu padome šeit spēs apkopot visus viedokļus un ar laiku paust... Un arī, operatīvāk... paužot viedokli, mēs saprotam, ka varbūt ir kā jaunai institūcijai ar... ar organizatoriskiem jautājumiem sākumā... bet tiesu varas jomā man patiešām ir jāatbild... jāatzīst – ir nedaudz decentralizācija. Bet tas, mūsaprāt, nerunā pretī tam, ka šis Satversmē noteiktais princips tiek ievērots.

G. Kūtris: Bet principā tiesu varas budžeta pieprasījumu šobrīd aizstāv Tieslietu ministrija, tas ir, izpildvara – viens no ministriem, kas tai pašā valdības koalīcijā ir, kuru... ja budžetu nepieņems tādu kā vajag, valdība kritīs. Tātad tiesas ir atkarīgas no valdības politiskās nostājas?

G. Kusiņš: Nu, tas būtu tāds ļoti vienkāršots secinājums, manuprāt, jo Tieslietu padome var paust savu viedokli...

G. Kūtris: Kādā veidā viņa var paust savu viedokli?

G. Kusiņš: Tieslietu padome var izskatīt, tie... savās sēdēs un, piedaloties valdības sēdē, izteikt savu viedokli, un par šo viedokli tiks informēta Saeima, kopā ar budžeta paskaidrojumu nosūtot šo viedokli Saeimai.

G. Kūtris: Labi, dzirdēsim, ko valdība paudīs par Tieslietu padomes viedokļa uzklauššanu. Vēl jautājumi? Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Tā. Pieteikuma iesniedzējs uzsver, un te viņam var piekrist, ka ar apstrīdēto redakciju konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu aizsardzība tika samazināta, salīdzinot ar iepriekšējo tiesas regulējumu, kas noteica, ka līdz budžeta pieprasījuma iesniegšanai Ministru kabinetā tie vispār nav grozāmi. Sakiet, lūdzu, vai tas bija krīzes laika risinājums?

G. Kusiņš: Nē, tas nav runāts par krīzi. Šis vienkārši ir citādāks risinājums, kas ir risinājums divos etapos. Un, manuprāt, nav pareizi paskatīties... lieta, kas pirms tam bija vienā etapā, tagad notiek divos etapos. Tāpēc es jau teicu, kad nav pareizi skatīties izolēti kaut kādu vienu posmu. Šobrīd tas notiek divos etapos. Pirmajā etapā – nedaudz vispārīgāk, un otrajā – ar nedaudz lielāku detalizācijas pakāpi. Iepriekšējā kartība ir aizstāta ar jaunu kompleksu, divpakāpju sistēmu. Līdz ar to es neuzskatu, ka ir samazināta, un līdz ar to es nepiekrītu Valsts kontroles viedoklim, ka tas ir mazāks aizsardzības līmenis. Ir jāsk... ir jāskatās kopums kā tāds nevis... nevis kaut kāds viens posms pret iepriekšējo risinājumu.

S. Osipova: Un virzošā un vadošā loma, protams, ka ir valdībai, bet kāda ir Saeimas loma budžeta pieņemšanā? Tikai apstiprināt vai neapstiprināt kopumā?

G. Kusiņš: Nē, nebūt nē. Saeima... diskusijas par budžetu – varbūt nevis pēdējos gados, bet, bet tradicionāli – ir aizņēmušas Saeimas gadu... rudens sesijas vienu no būtiskajiem, teiksim, laika... laika daļām. Un tas ir valdības politikas viens no svarīgākajiem kontroles instrumentiem, kas ir Saeimas rīcībā. Saeima izskata, tāpēc Saeima ir pieprasījusi arī ļoti daudz informācijas, Saeima ir noteikusi, ka viņa vēlas saņemt ļoti daudz informāciju no Ministru kabineta, tāpēc Likumā par budžetu un finanšu vadību ir īpaši norādīts, kādu papildus paskaidrojumu Ministru kabinetam ir jāiesniedz vienlaicīgi ar budžeta... gadskārtējo valsts budžeta projektu. Saeima izvērtē, vērtē ļoti detalizēti pa konkrētām budžeta pozīcijām. Un varu minēt, piemēram, ka kādus grozījumus, ka neskatoties pat, ja valdība ir noraidījusi kādas tiesu institūcijas pieprasījumu, tad arī pēc, teiksim, Saeimas komisiju priekšlikuma vai pēc citiem priekšlikumiem Saeima var grozīt valdības sastādīto budžetu.

G. Kūtris: Jautājums saistībā ar šo pašu. Jūs arī, paužot Saeimas viedokli, šo jautājumu pēc būtības saistījāt ar iespējamu valdības krišanu. Sakiet, lūdzu, vai gadījumā Saeima, lai nekristu koalīcijas izveidotā valdība, nav gatava apstiprināt jebkuru valdības sastādīto budžeta projektu, ignorējot to, ko neatkarīgās iestādes prasa šai brīdī?

G. Kusiņš: Jūs varētu vēlreiz, es...?

G. Kūtris: Vai, lai nekristu pašu sastādītā valdība, vai Saeima nav gatava apstiprināt jebkuru budžeta projektu, ko valdība ir iesniegusi?

G. Kusiņš: Godīgi sakot, es jūsu priekš... jūsu jautājumu varu argumentēt ar konkrētiem... valdības krišanas situāciju. Tas nenozīmē, ka Saeima ir gatava apstiprināt jebko, mums ir reāli piemēri, kad Saeima noraida.

G. Kūtris: Budžetu?

G. Kusiņš: Jā.

G. Kūtris: Jā, viens gadījums tāds bija.

G. Kusiņš: Tā kā tas... pie kam, pat tādu, kam finanšu ministrs iepriekš bija piekritis.

G. Kūtris: Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Jūs minējāt, ka tajā gadījumā, ja kāds no konstitucionālajiem orgāniem vai patstāvīgajām iestādēm „pa tiešo” vēršas Saeimā, tad tiek vērtēts un

lemts šis papildus pieprasījums vai... vai domstarpības, kas ir starp Ministru kabinetu un konstitucionālo orgānu. Kā tieši tas notiek procesuāli?

G. Kusiņš: Tas notiek, Saeimas Budžeta un finanšu komisijā uzklusot šos gan... tiek... to personu vai to institūciju viedokļus, kas pieprasa un argumentē, gan arī, uzklusot Finanšu ministrijas viedokli par to, vai šādi līdzekļi... vai šādus līdzekļus ir iespējams piešķirt un no kāda budžeta tad finansējuma avots... šādi līdzekļi varētu tikt piešķirti. Tad konkrētajā gadījumā, piemēram, pie vieniem budžeta grozījumiem ir komisijas priekšlikums, ko Budžeta komisija atbalsta, un Finanšu ministrija neiebilst, un zina, ka ir papildus līdzekļi šādu izdevumu finansēšanai... Tas tiek izskatīts Budžeta komisijā, es ceru, ka Reira kungs varēs arī sīkāk, detalizētāk pastāstīt kā komisijas priekšsēdētājs.

G. Kūtris: Tiesnesis Balodis.

K. Balodis: Es tomēr gribētu nedaudz paturpināt to jautājumu, ko pirmūt uzdeva kolēģe Osipova par to, kāpēc šajā institūciju uzskaitījumā, kas ir ietverts 19. panta piektajā daļā, līdzās konstitucionālajām institūcijām un tiesībsargam sāk parādīties dažādas specifiskas valsts pārvaldes iestādes. Piemēram, man rodas jautājums, ko tur dara šī Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija? Kāpēc tieši šīs divas valsts pārvaldes iestādes tika iekļautas tajā saraktā? Jūs jau pareizi teicāt, ka šādu valsts pārvaldes iestāžu ar tādu, nu, specifisku funkcionālo neatkarību var sarasties vēl vairāk, un tad viņas visas tur tiks liktas klāt?

G. Kusiņš: Nē, es vēlējos norādīt uz to, ka likumdevējs šobrīd ir izvēlējies nebūt ne neierobežotu šo institūciju skaitu, bet tikai dažas, būtībā vērtējot katru no tām. Taču, konkrēti, ja jūs runājat par Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi, tad tā ir institūcija, kas uzrauga sabiedriskos medijus, un šinī gadījumā arī likumā viņiem ir noteikts īpašs statuss, lai, lai viņi saglabātu šo, nu, zināmā mērā neatkarības garantiju. Bet viņa ir arī budžeta procesā šīm lietām pielīdzināta.

Man jāsaka, ka dažas no šīm institūcijām ir iekļautas nevis uz konstitucionāla pamata, bet no dažādu starptautisku institūciju ieteikuma pamata, rezultātā šis uzskaitījums izveidojās pēc maksimālā līmeņa. Ja dažām tas, pēc statusa tas pienākas, un dažām, ko Saeima uzskata, ka, nu, šīs institūcijas būtu pielīdzināmas visaugstākajam statusam. Lai gan, es jums varu piekrist, ka Saeimai nebūtu obligāti šāds solis jāspēr.

K. Balodis: Bet vai tādā gadījumā tomēr šī viena no apstrīdētajām normām – 19. panta piektā daļa tās pašreizējā redakcijā nav... nebūtu tomēr atzīstama par varas dalīšanas, nu, tādu kā principa izkropļojumu? Jo, nu, Satversmes tiesa 2010. gada 25. novembra spriedumā ir skaidri pateikusi, kāpēc konstitucionālajām institūcijām un arī tiesībsargam ir tāds privilēģēts statuss budžeta pieprasījuma izskatīšanā. Un vai nav tā, ka, pievienojot – lai vai ar kādiem labiem nodomiem – tam klāt citas valsts institūcijas, tur tomēr arī konstitucionālo institūciju un tiesībsarga statuss tiek degradēts? „Sataisot šādu te kokteili”, būtībā notiek atkāpe no varas dalīšanas principa?

G. Kusiņš: Es negribētu jums piek... man... man gan ir grūti iedomāties, kāda tā izjūta ir, ja pie kādas institūcijas pieraksta citu. Un, nu, tad tas... vai tas statuss tiek degradēts, ja pie Satversmes tiesas tiktu pierakstīts... kaut kāda namu pārvalde, es domāju, ir būtiski svarīgi... ir būtiski svarīgi, vai tas princips, ka likumdevējs izšķir šādu institūciju ierakstīt 19. panta piektajā daļā, pārkāpj vai nepārkāpj Satversmē kādu no noteiktajiem principiem. Manuprāt, nekas iepriekšējā Satversmes tiesas spriedumā nenorāda uz to, ka Saeimai ir aizliegts kādu citu institūciju pacelt, nu, tā žargonā sakot, nu, pacelt tik augstā līmenī, pateikt arī, ka arī viņas budžeta pieprasījums būs

izskatāms līdzīgā kārtībā kā tiesām un tiesībsargam. Manuprāt, tas no iepriekšējā Satversmes tiesas sprieduma neizrietēja, manuprāt, tas nebūtu arī varas dalīšanas principa pārkāpums.

G. Kūtris: Bet jūs piekritīsit, ka šīm institūcijām ir dažādas neatkarības statuss un tiesības uz sava budžeta finansēšanu, vai kaut kas tamlīdzīgs?

G. Kusiņš: Es piekrītu, ka viņām var būt dažāds, bet šinī gadījumā likumdevējs ir izšķīries... Es saku, ja ir teorētiski divi līmeņi, likumdevējs izšķiras salikt kopā un pielīdzināt augstākajam. Teorētiski tie varēja būt divi dažādi, jāsaka jūs varbūt ļoti labi ziniet, kā ir laika gaitā attīstījies Likums par budžetu un finanšu vadību. Šis... šis... tādas kustības, maiņas laiku pa laikam ir notikušas, tādi soļi – uz priekšu un atpakaļ – ir bijuši vairākkārt, un šobrīd tad tas ir nostabilizējies šādā apjomā, kā tas tā ir.

G. Kūtris: Tad varbūt, ka šajā situācijā ir otrādi, ka, nevis pieliekot klāt ir pacelts augstākā līmenī, bet tie augstākie ir pazeminātā līmenī?

G. Kusiņš: Es negribētu tam piekrist, jo, kā es jau norādīju, Saeima, izpildot iepriekšējo Satversmes tiesas spriedumu, ir tieši noteikusi šos – precīzi Satversmes tiesas prasītos – sadarbības mehānismus. Tas, ka pie šiem sadarbības mehānismiem pielikta kaut kāda cita... nu, tas, manuprāt, nerunā pretī Satversmes tiesas spriedumam.

G. Kūtris: Pagājušā Satversmes tiesas...

G. Kusiņš: Es patiesībā nepiekrītu, ka citas institūcijas ir pazeminātas līdz, nu, „pseido namu pārvaldei”.

G. Kūtris: Pagājušā Satversmes tiesas sprieduma 17.⁴ punktā tā ir rakstīts, ka Satversmes tiesa nepiekrīt Saeimas viedoklim, ka ir efektīvs mehānisms... elastīgs mehānisms, lai varētu aizstāvēt budž... šīs institūcijas varētu aizstāvēt savus budžeta pieprasījumus gan Ministru kabinetā, gan Saeimā.

G. Kusiņš: Tas 17.4. ir rakstīts par iepriekšējā tiesas... ietvaros pausto viedokli, tas neattiecas uz šo.

G. Kūtris: Jūs sakāt, ka šobrīd ir iespējams aizstāvēt budžeta pieprasījumu gan Ministru kabinetā, gan Saeimā? Pēc šī brīža regulējuma, jaunā?

G. Kusiņš: Es atvainojos, es nesaprotu jautājumu.

G. Kūtris: Tātad pēc jaunā regulējuma ir novērsta šī kritika? Ka ir iespējams visām šīm institūcijām aizstāvēt savus budžeta pieprasījumus gan Ministru kabinetā, gan Saeimā?

G. Kusiņš: Jā, un šis... šis attiecas gan uz konstitucionālajām institūcijām, gan uz...

G. Kūtris: Tām pielīdzināmām.

G. Kusiņš: ...tām pielīdzināmām.

G. Kūtris: Skaidrs. Jautājumi? Vai pieteikuma iesniedzēja pārstāvim kāds jautājums vēl radies?

L. Karlson: Nē.

G. Kūtris: Nē. Paldies, Saeimas pārstāvim!

G. Kūtris: Lietas dalībnieki ir uzklausi, un mēs varam sākt uzklausi pieaicinātās personas. Kā jūs dzirdējāt arī no tiesneša ziņojuma, tad pieaicinātās personas tika nosauktas šādā secībā – Augstākā tiesa, Tiesībsargs, Ministru kabinets, Finanšu ministrija, Valsts prezidenta kanceleja un Ģenerālprokuratūra. Vai lietas dalībniekiem ir kāds priekšlikums par pieaicināto personu uzklausišanas secību? Kādas īpašas... cita secība vai kaut kas tamlīdzīgs? Valsts kontroles pārstāvim?

L. Karlson: Nē.

G. Kūtris: Nav. Vai Saeimas pārstāvim arī...

G. Kusiņš: Pēc tiesas ieskata.

G. Kūtris: Tad sāksim uzklaut pieaicinātās personas šādā secībā, kā jau tika trīs reizes šodien tiesas zālē noskanējis.

Vispirmām kārtām tiek aicināta Sandra Lapiņa – Augstākās tiesas pārstāve. Tātad pieaicinātajai personai ir, tiek izteikts aicinājums uzklaut... izstāstīt tiesai un lietas dalībniekiem Augstākās tiesas viedokli par šīm apstrīdētajām normām, par to atbilstību Satversmei vai kādu citu problemātiku. Lūdzu!

S. Lapiņa: Augstākā tiesa joprojām uzskata, ka ar šobrīd spēkā esošo Likuma par budžetu un finanšu vadību redakciju netiek izpildīts Satversmes tiesas 2010. gada 25. novembra spriedums lietā Nr. 2010-06-01, un piedāvātais risinājums pēc būtības vēl vairāk ierobežo konstitucionālo institūciju un Tiesībsarga biroja budžeta pieprasījuma procesu.

Augstākā tiesa uzskata, ka konstitucionālo institūciju funkcionālā neatkarība ir cieši saistīta ar to finansiālo neatkarību, un valstij ir jānodrošina konstitucionālās institūcijas ar finanšu līdzekļiem tādā apmērā, kas garantē šo institūciju pilnvērtīgu darbību. Šobrīd spēkā esošā redakcija vēl vairāk ierobežo konstitucionālo institūciju un tiesībsarga budžeta pieprasījumus, jo, ja iepriekšējā redakcija paredzēja, ka nav iespējams grozīt līdz iesniegšanai Ministru kabinetā, tad šobrīd ir noteikts maksimālais... maksimālie griesti, un, ja iestāde uzskata, ka šis budžeta pieprasījums ir nepietiekams, un iesniedz papildus nepieciešamo finansējumu, tātad šo budžeta pieprasījumu Finanšu ministrija var samazināt bez Augstākās tiesas piekrišanas.

Augstākā tiesa uzskata, ka, šādi nosakot... šādu budžeta pieprasījumu sagatavošanas kārtību – tikai izpildvaras noteiktā apjoma ietvaros, institūcijas tehniski aizpilda šīs formas un, tātad, tiek pieļauta tieša izpildvaras ietekme uz konstitucionālo institūciju darbības spēju un kapacitāti.

Augstākajai tiesai ir tieši nācies saskarties ar šādu, kā teikt, izpildvaras rīcību. Tas, protams, nav pēc šobrīd spēkā esošā regulējuma, bet tas bija, notika 2008. gadā, kad vienu no funkcijām, kuru Augstākajai tiesai ir uzticējusi Saeima – tātad likumdevējs... Ministru kabinets šai funkcijai naudu nepiešķīra, tātad, „nogriežot” šo finansējumu, absolūti nekonsultējoties ar Austāko tiesu.

Šajā sakarā Austākā tiesa pievienojas visam arī tam, ko teica Valsts kontrole, un uzskata, ka neatkarīgo iestāžu budžeta izstrādes un apstiprināšanas gaitā būtu jāievēro noteikti priekšnoteikumi, kas nodrošina šo institūciju neatkarību budžeta jomā, un minētajām institūcijām ir jābūt iespējai savu budžeta pieprasījumu pamatot Saeimā.

Un šajā sakarībā – arī par cik Augstākā tiesa nodrošina Tieslietu padomes darbu – gribu teikt, ka mums nav nekādas organizatoriskas problēmas, bet tomēr... Par cik saskaņā ar likumu „Par tiesu varu” Tieslietu padome ir koleģiāla institūcija, sasaukt Tieslietu padomi vienas darba dienas laikā nav iespējams. Un tāpēc Tieslietupa... Augstākā tiesa uzskata, ka šāda izpildvaras rīcība ir, nu, kā teikt, vērtējama kā formāla Likuma par budžetu un finanšu vadību normas izpilde.

G. Kūtris: Viss?

S. Lapiņa: Jā.

G. Kūtris: Vai lietas dalībniekiem būtu kādi jautājumi? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim?

L. Karlsonē: Nav jautājumu.

G. Kūtris: Nav. Saeimas pārstāvim ir kādi jautājumi?

G. Kusiņš: Ir.

G. Kūtris: Lūdzu!

G. Kusiņš: Daži īsi jautājumi. Jūs teicāt par šobrīd spēkā esošo redakciju, ja, arī Augstākās tiesas atbildē, kas ir rakstīta pagājušā gada...

S. Lapiņa: Jā.

G. Kusiņš: ... 2. decembrī, šobrīd spēkā esošā redakcija...

S. Lapiņa: Jā.

G. Kusiņš: ...par kuru... par kuru... [runā vienlaikus]

S. Lapiņa: Par to, kas šo... [runā vienlaikus]

G. Kusiņš: ...šobrīd spēkā esošo redakciju? Apstrīdēto vai par šobrīd spēkā esošo?

S. Lapiņa: Tajā brīdī, kas bija spēkā. Mēs rakstījām vēstuli 2. decembrī, mēs rakstījām par to redakciju, kas bija spēkā uz to brīdi, bet arī pašreizējā redakcija, kas ir spēkā no 2012. gada 1. janvāra, mums ir tieši tāds pats viedoklis par šo redakciju.

G. Kusiņš: Jūs uzskatāt kad... kad...

S. Lapiņa: Tieši tā.

G. Kusiņš: Sakiet, lūdzu, jūs minējāt to piemēru, kad nekonsultējoties... Vai tas bija tad, kad apstrīdētās normas bija spēkā?

S. Lapiņa: Apstrīdētās normas bija spēkā, un šeit ir...

G. Kusiņš: Kad samazināja jums, nekonsultējoties?

S. Lapiņa: Nekonsultējoties, jā.

G. Kusiņš: Tad, kad bija spēkā apstrīdētās normas?

S. Lapiņa: Tad, kad bija spēkā apstrīdētās normas.

G. Kūtris: Tas – iepriekšējā redakcija?

S. Lapiņa: Tas bija 2008. gads.

G. Kūtris: Jā, tas ir par iepriekšējo redakciju. Šobrīd apstrīdētās normas ir pieņemtas pagājušā gada...

S. Lapiņa: Nē, es runāju šobrīd ne par šīm normām, kas...

G. Kūtris: ... jūlijā.

S. Lapiņa: ... ir runa par 2012. gada janvāri, es runāju par to spēkā esošo redakciju, kas bija vēl pirms apstrīdētajām normām.

G. Kūtris: Tātad par iepriekšējo redakciju.

S. Lapiņa: Par iepriekšējo redakciju, jā.

G. Kusiņš: Par iepriekšējo, jā. Jā, paldies. Tad sakiet, lūdzu, vai šo maksimālo apmēru nosaka, nekonsultējoties? Šobrīd?

S. Lapiņa: Nu, šobrīd 2013. gada budžeta izstrādes procesā Augstākā tiesa tika uzaicināta dienu iepriekš uz šīs dienas Ministru kabineta sēdi, kurā, es pieļauju, nu, varbūt mums tiks dots vārds, un mēs tiksīm uzklausi.

G. Kusiņš: Vai, vai likums paredz...? Nu, es saprotu par tām dienām, ka tas ir atsevišķa diskusija. Sakiet, lūdzu, vai likumdevējs ir kaut kā pateicis, ka nevajag konsultēties? Likumdevējs, man liekas, ir pateicis, kad ir jāuzklausa šis viedoklis.

S. Lapiņa: Likumdevējs ir iestrādājis normu, kas paredz, kad ir jāuzklausa, bet, nu, šobrīd, kā teikt, nevar pateikt, kā tas tālāk risināsies. Bet līdz šim šī uzklausišana ir bijusi formāla, un šis viedoklis ir, kā teikt, formāli tālāk nodots Saeimai. Bez diskusijas, varētu teikt. Tā, tas nav bijis... Augstākā tiesa uzskata, ka tas... uzklausi viedokli – tas nerada abpusēju pušu sadarbību. Ja mums nav bijusi iespēja parādīt, kad... ka šīs funkcijas mums ir uzticējis likumdevējs, un ar šo samazināto finansējumu mēs nespējam šīs funkcijas pildīt.

G. Kusiņš: Tad vēl divi jautājumi. Sakiet, lūdzu, vai šīs divas apstrīdētās normas – tieši tātad tās divas, par kurām šobrīd ir strīds – vai viņas aizliedz Augstākajai tiesai pašai iesniegt sev vēlamo maksimālo ciparu? Vai apstrīdētās normas aizliedz Augstākajai tiesai pašai iesniegt sev vēlamo maksimālo skaitli, apjomu?

S. Lapiņa: Šobrīd, iesniedzot pēc apstrīdētajām normām mums vēlamo ciparu, tāpat, Finanšu ministrija var šo pieprasījumu patvaļīgi samazināt.

G. Kusiņš: Vai es pareizi saprotu jūsu atbildi, ka jūs varat iesniegt jebkādu maksimālo ciparu?

S. Lapiņa: Nu, protams, iesniegt mēs varam.

G. Kusiņš: Tad, paldies, tāpat jūs varat iesniegt jebkādu?

S. Lapiņa: Jā.

G. Kusiņš: Otrs jautājums. Sakiet, lūdzu, vai apstrīdētās normas izslēdz iespēju pamatot šo maksimālo apmēru?

S. Lapiņa: Protams, sniedzot izde... izd... nepieciešamos izdevumus, mēs katru šo fun... pamatojam ar sev uzticētajām funkcijām šajā vēstulē, bet, nu, pēc tam... Vai mēs saņemsim atbilstošu pamatojumu tam, kāpēc tas netika iekļauts budžeta pieprasījumā, to es jums šobrīd nevaru atbildēt.

G. Kusiņš: Bet tas ir paredzēts normā, kad... kad Ministru kabinets no...

S. Lapiņa: Šobrīd es nevaru uz šo jautājumu atbildēt.

G. Kusiņš: Bet sakiet, lūdzu, vai normas paredz to, ka... vai normas izslēdz šo iespēju, ka jūs nevarat pamatot šo maksimālo apmēru?

S. Lapiņa: Nē, neizslēdz.

G. Kusiņš: Paldies! Nav jautājumu.

G. Kūtris: Paldies! Tad jautājums saistībā ar Saeimas pārstāvja prasīto. Tāpat apstrīdētās normas jau darbojas no pagājušā gada puses – apmēram ņemot – un 2012. gada budžeta projekts tika sastādīts, balstoties jau uz apstrīdētajām normām, jeb proj... procedūra kā tika no... notika. Sakiet, lūdzu, vai 2012. gada budžeta projekta sagatavošanas laikā Augstākā tiesa varēja iesniegt visas summas, kas bija nepieciešamas finansējumam, un kā šis pieprasījums saistībā ar šīm apstrīdētajām normām Finanšu ministrijā tika izvērtēts – vai Ministru kabinetā, kur Austākā tiesa varēja vai nevarēja paust viedokli?

S. Lapiņa: Augstākā tiesa, nu, budžeta pieprasījumu 2012. gadam iesniedza atbilstoši bāzes izdevumiem, ņemot vērā to, kāda ir situācija valstī, un neko papildus nepieprasīja. Par budžetu tika uzaicināts Austākas tiesas priekšsēdētājs uz Ministru kabineta sēdi, bet diemžēl vārds viņam netika dots šajā jautājumā, lai paustu, kad ir nepietiekams šis finansējums un būtu nepieciešamas papildus nodrošināt līdzekļus.

G. Kūtris: Saeimas pārstāvim saistībā ar to pašu ir jautājums? Lūdzu!

G. Kusiņš: Jā, vai es pareizi sapratu, ka jums bija iespēja prasīt vairāk, bet jūs neprasījāt?

S. Lapiņa: Nē, mēs neprasījām.

G. Kusiņš: Tas bija arī Finanšu ministrijā... [runā vienlaikus]

S. Lapiņa: Mēs neprasījām.

G. Kusiņš: ... bet jūs neprasījāt? Paldies! Nav jautājumu.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi? Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Vai Augstākās tiesas ieskatā ir atbilstoši tas, ka konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu budžeta pieprasījuma sagatavošanas kārtība ir tāda pati kā centrālajām valsts pārvaldes iestādēm?

S. Lapiņa: Nē, mēs... Jau kā arī iepriekš minēju, šīm iestādēm ir nepieciešama atsevišķa kārtība, kādā tiek sagatavots un apstiprināts budžeta pieprasījums.

S. Osipova: Kā Finanšu ministrija noskaidro Augstākajai tiesai nepieciešamo līdzekļu apjomu?

S. Lapiņa: Finanšu ministrija atsūta maksimālo izdevumu apjomu, un saskaņā ar šo maksimālo izdevu apjomu, kas ir apstiprināts, Augstākajai tiesai ir jāiesniedz budžeta pieprasījums.

S. Osipova: Tātad viņi jums atsūta maksimālo apjomu?

S. Lapiņa: Jā.

S. Osipova: Un, ja tie nesedz nepieciešamo izdevumus?

S. Lapiņa: Tad mēs rakstām – tā teikt, kā arī rīkojamies šajā gadā – mēs rakstām pamatojumu, kāpēc mums it nepieciešami mūsu funkciju nodrošināšanai šie papildus līdzekļi.

S. Osipova: Kas tālāk notiek ar jūsu pamatojumu? Viņš tiek izskatīts, apmierināts, noraidīts?

S. Lapiņa: Tas ir šogad pirmo reizi – mēs tā rīkojamies, tāpēc es vēl pagaidām nezinu, kāda būs...

G. Kūtris: Vai nākamajā gadā jūs... budžeta pieprasījumu jums visu iekļāva projektā... bāzes, es atvainojos, triju gadus bāzes skaitļus iekļāva visus tajā projektā, kas šodien valdībā tiek skatīts?

S. Lapiņa: Mums iekļāva viņus kā papildus pieprasītos izdevumus.

G. Kūtris: Kā papildus pieprasītos?

S. Lapiņa: Jā, tai bāzē to neiekļāva.

G. Kūtris: Vēl, lūdzu, jautājumi būs?

S. Osipova: Saskaņā ar Satversmi visi tiesneši ir vienlīdzīgi, un mums ir vienota tiesu sistēma, tai skaitā finansiālajā neatkarībā tiesneši ir vienlīdzīgi. Kā šajā kontekstā var vērtēt, ka... Vai Latvijā mums ir īsta, vienota tiesu sistēma, ja tā budžeta pieņemšana dažādām tiesām ir būtiski atšķirīga?

S. Lapiņa: Šeit par to arī, nu, izskanēja jautājums. Un – Augstākās tiesas ieskatā – tas arī nav pareizi, ka par tiesu sistēmas budžetu, kas ir, nu, neattiecas uz Austāko tiesu... bet uz pārējām tiesām, tātad, pārstāv un, un, kā teikt, tieslietu ministrs. Tas Augstākās tiesas ieskatā arī nebūtu pareizi, ka šeit tomēr lomu būtu nepieciešams piešķirt Tieslietu padomei – kā tas ir arī Lietuvā, cik mēs bijām, noklausījāmies – kad par tiesu budžetu pārsvarā, kā teikt, nodarbojās Tieslietu padome.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi? Tiesnešiem jautājumu nav. Lietas dalībniekiem kādi papildus jautājumi radušies? Nav. Saeimas pārstāvim?

G. Kusiņš: Vēl pēdējais. Jūs nupat minējāt to Lietuvas piemēru. Sakiet, lūdzu, vai likuma „Par tiesu varu” grozījumu izskatīšanas laikā Augstākā tiesa iesniedza priekšlikumus, lai mainītu šo kārtību un noteiktu, ka tikai Tieslietu padome runās par budžetu? Vai jūs iesniedzāt tādu priekšlikumu?

S. Lapiņa: Tieši konkrēti par budžetu... Par Tieslietu padomi, kad apstiprināja vispār šādu institūciju, Augstākā tiesa iesniedza šādu priekšlikumu.

G. Kusiņš: Paldies! Nav jautājumu.

G. Kūtris: Paldies! Jautājumu nav pieaicinātajai personai. Paldies, jums!

Aicinām tiesībsargu. Jansona kungs, lūdzu! Tātad arī jums kā pieaicinātajai personai lūgums izteikt tiesībsarga viedokli par apstrīdētajām normām un, protams, tās vistiešāk skar arī jūsu iestādi. Lūdzu!

J. Jansons: Paldies, godātā tiesa! Pievienojoties lielā mērā tam, ko minējusi ir Valsts kontrole pieteikumā, gan arī Augstākās tiesas pārstāvja pozīcijai, bet es gribētu papildus vēl tam, ko mēs savā viedoklī paudām, es gribētu dažas lietas uzsvērt.

Pirmām kārtām, lai novērstu Satversmes tiesas norādītās normatīvā regulējuma nepilnības un izpildītu Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr. 2010-06-01, Saeima, neuzklausot lietā iesaistīto neatkarīgo institūciju viedokļus, pēdējā brīdī steidzamības kārtībā pieņēma likuma... grozījumu Likumā par budžetu un finanšu vadību.

Vēršu uzmanību, ka likumprojekta izskatīšana steidzamības kārtībā jau pēc būtības nozīmētu samazinātu laiku tā izskatīšanai. Steidzamības kārtības piemērošana

nav laba prakse gadījumos, kad iesaistīto personu viedokļi krasi atšķiras un būtu nepieciešama kvalitatīva un izvērstā, un izdiskutēta normatīvo aktu pieņemšana.

Bez tam saistībā ar neatkarīgo institūciju viedokļu pienācīgu neuzklausīšanu Saeimā pirms likuma „Grozījumi Likuma par budžetu un finanšu vadību” pieņemšanu steidzamības kārtībā 2011. gada 26. maijā un atkārtotās tā caurlūkošanas 2011. gada 14. jūlijā nevar piekrist Saeimas atbildes rakstā norādītajai atrunai, ka Saeimas deputātiem bija labi zināms neatkarīgo institūciju viedoklis.

Debates Saeimas sēdēs liecina, ka deputātiem bija atšķirīgas domas par neatkarīgo institūciju finansiālās neatkarības nodrošināšanu. Saeima likumdošanas procesa ietvaros pieņēma likumu, kurā formulēta Saeimas vairākuma griba šajā jautājumā. Nav attaisnojama šāda atruna neatkarīgo institūciju neuzklausīšanai pēc būtības, jo īpaši gadījumos, kad Valsts prezidents tieši šo neatkarīgo institūciju iebildumu dēļ, un norādot, ka likums „Grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību” nenodrošina Satversmes tiesas sprieduma lietā Nr. 2010-06-01 izpildi, izmanto savas tiesības prasīt likuma otrreizēju caurlūkošanu.

Turklāt, runājot par Saeimas komisiju, kurā it kā tika uzklausīti neatkarīgo institūciju viedokļi, tad... un pilnvarotie pārstāvji, atgriežoties no šīs te Saeimas sēdes... Saeimas komisijas sēdes, pauda sašutumu, ka jautājums komisijā tika izskatīts bez viņu klātbūtnes, jo, nu, tātad, nozīmētajā laikā acīmredzot, nu, nebija... pirms tam bija skatīts kaut kas cits un izskatīja, tātad, nu, bez... bez šo te pārstāvju piedalīšanās. Nu, manuprāt, kad, nu, protokolā, iespējams, atspoguļojās kaut kas cits, bet, ja nemaldos, tur bija gan Tiesībsarga biroja pārstāvji, gan arī Valsts kontroles pārstāvji.

Papildinot vēl, tātad turpinot, saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 32. panta otro daļu Satversmes tiesas spriedums un tajā sniegtā attiecīgās tiesību normas interpretācija ir obligāta visām valsts un pašvaldību institūcijām un amatpersonām, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām. Šajā gadījumā pār Saeimas vairākuma gribu prevalē likumdevēja pienākums novērt Satversmes tiesas norādītās normatīvā regulējuma nepilnības. Šajā procesā jo īpaši nepieciešams uzklausīt un pamatīgi izvērtēt visu iesaistīto institūciju viedokļus un ieteikumus.

Neatkarīgo institūciju budžeta pieprasījuma izskatīšanas kārtības, kārtības neatbilstību Satversmei nevar attaisnot ar to, ka šobrīd tiek plānots ieviest būtiskas pārmaiņas turpmākajā budžeta plānošanas procesā. Nevar piekrist Saeimas atbildes rakstā norādītajam – kamēr nav izdarīti visi ieplānotie normatīvo aktu grozījumi un jaunā budžeta plānošanas procedūra nav ieviesta pilnībā, reformas īstenošanas gaitā, pārbaudot atsevišķu tās elementu atbilstību Satversmei, varētu tikt pieļauts valsts varas dalīšanas aizskārums. Proti, būtisku tiesībpolitisku jautājumu izlemšana pirms likumdevēja lemšanas. Arī šai... šādā pārejas periodā nedrīkst nepamatoti un neatbilstoši Satversmei tieši vai netieši ierobežot tā saucamo neatkarīgo institūciju darbību.

Atbildot uz jautājumu, vai apstrīdētais tiesiskais regulējums nodrošina plašāku Tiesībsarga biroja līdzdalību tā budžeta izstrādāšanā un apstiprināšanā, vēlos minēt šādu piemēru. No normatīvā regulējuma, kas bija spēkā līdz 2011. gada 29. jūlijam, norādītā izrietēja, ka līdz gadskārtējā budžeta likuma projekta iesniegšanai Ministru kabinetā neatkarīgo institūciju budžeta pieprasījumu bez šo pieprasījumu iesniedzēju pieprasīšanas nav grozāma. Arī 16. panta ar indeksu „2” trešajā daļā, kura attiecas uz maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopapjomu, ietverta atsauce uz 19. panta piektās daļas nosacījumiem. Vēlos norādīt, ka no neatkarīgajām institūcijām saskaņā ar apstrīdēto regulējumu vairs netiek prasīta to piekrišana, nosakot maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu apjomu. Kā jau iepriekš norādīju, 16. panta ar

indeksu „2”... pantā paredzētās... paredzēts vairs tikai Ministru kabineta pienākums uzklaut neatkarīgo institūciju viedokli.

Līdz ar to apstrīdētais regulējums paredz mazāk ietekmīgu neatkarīgo institūciju līdzdalību to budžetu izstrādē un apstiprināšanā. Arī citās grozītajās normās apstrīdētajā regulējumā nav saskatāmas paplašinātas iespējas neatkarīgajām institūcijām līdzdarboties to budžeta izstrādē un apspriešanā.

Savukārt, runājat par principiem, kas, nu, šodien te diezgan daudz ir izskanējis no Saeimas pārstāvja puses. Es gribētu minēt tos principus, kurus es esmu minējis gan valdības sēde pagājušajā gadā, gan arī Saeimas komisijās, runājot par tiesībsarga institūcijas finansiālo neatkarību. Proti, starptautiskajā pētījumā Vīnes Universitātes Publisko un administratīvo tiesību institūta lektors doktors Joahims Šterns par Latvijas tiesībsarga institūta budžetu atzīst šādu citātu – patiesā valdības ietekme uz tiesībsarga institūcijas budžetu ir neskaidra.

Līdzīgi neatkarīgi pētījumi var novest pie secinājuma, ka Latvijas Republikas tiesībsarga institūcija neapbilst Parīzes principiem. Savukārt Parīzes principi, kas ietverti Apvienoto Nāciju rezolūcijas 48/134, 20. decembrī 1993. gadā, pielikumā „Principi attiecībā uz nacionālo cilvēktiesību aizsardzības un to veicināšanas institūciju statusu un darbību” nosaka – nacionālajai institūcijai ir jābūt infrastruktūrai, kas piemērota tās darbības sekmīgai īstenošanai, īpaši ar atbilstošu finansējumu. Tāda finansējuma mērķis ietver to, lai nacionālajai institūcijai būtu iespēja nodrošināties ar personālu un telpām tādējādi, lai tā varētu būt neatkarīga no valdības. Gribētu īpaši uzsvērt – no valdības – un netiktu pakļauta finanšu kontrolei, kas var atstāt iespaidu uz tās neatkarību.

Savukārt Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja rekomendācijā Nr. 1615, 2003. gada rekomendācija, ir atzinusi, ka Ombuda institūcijas budžetam ir izšķiroša nozīme, institūcijas efektivitātes un neatkarības nodrošināšanā. Budžeta veidošanas modeļi ņemot vērā atšķirīgās tiesību sistēmas valstīs, ir dažādi, tomēr lielākoties ir noteikta tiesība Ombuda institūcija pašai iesniegt budžeta pieprasījumu tieši parlamentam. Piemēram, tas ir Dānijā, Izraēlā, Austrijā, Polijā, Ungārijā. Ir valstis, kurās skaidri noteikta Ombuda institūcijas daļu kopējā valsts budžetā atsevišķi no parlamenta un valsts budžeta – Armēnija, Čehija, Spānija, Gruzija, Horvātija, Īrija, Luksemburga, Lietuva.

Tādējādi Latvija maldina arī starptautisko sabiedrību, informējot, ka birojs kā Ombuda institūcija atbilst ANO Parīzes principiem, Latvijas Republikas pirmajā nacionālajā ziņojumā par vispārējo cilvēktiesību situāciju Apvienoto Nāciju Organizācijas vispārējā periodiskā pārskata ietvaros.

Parīzes principi cita starpā ietver arī šādus mehānismus – birojam ir jābūt adekvāti finansētam un tam jābūt pieejamam visai sabiedrībai. Ierobežoto finanšu resursu dēļ šos divus kritērijus birojs nevar nodrošināt pilnā apmērā. Biroja darbība vairāku gadu garumā tika ierobežota, veicot tikai primāri nepieciešamus pasākumus, bet neīstenojot funkcijas un uzdevums pilnā apmērā. Tiesībsarga likumā noteikta kārtība, kādā Tiesībsargs pilda likumā noteiktās funkcijas un uzdevumus, tādēļ finansējums iepriekš minētajiem pasākumiem nav lieka greznība šajos ekonomiskajos apstākļos, bet instruments izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Es neuzskaitīšu Tiesībsarga funkcijas, kuras Satversmes tiesai pilnīgi noteikti ir zināmas, bet es pāriešu pie dažiem piemēriem, kas tika, tātad, arī minēti šodien tiesas sēdē. Proti, ka var izdarīt tādu nelielu secinājumu, ka, faktiski, spēkā esošā procedūra nenodrošina likumā noteikto mērķu sasniegšanu. Otrām kārtām, nevar uzskatīt, ka neatkarīgās institūcijas ir funkcionāli patstāvīgas, lai sabiedrības

ilgtermiņa interesēs mēs varētu realizēt... tas, ko mums nosaka ne tikai likums, Satversme, bet arī, tāpat, starptautiskie principi un starptautiskie tiesību akti.

Jā, un visbeidzot gribētu parādīt tikai dažu piemērus kā, pieņemsim, valdība, faktiski, šīs te neatkarīgās institūcijas... tai skaitā, jāsaka, arī Satversmes tiesa, Augstākā tiesa, Prokuratūra un mēs esam pielīdzināti, nu, tā kā ministrijām un, manuprāt, ka tas ir tāds piemērs, princips, kas parāda šo te valdības vai izpildvaras attieksmi pret to, kur vai kādā pozīcijā atrodas šīs te neatkarīgās vai konstitucionālā ranga institūcijas.

Paldies!

G. Kūtris: Jūs pašas beigās teicāt, ka pielīdzina ministrijām. Tiesībsarga pārstāvis piedalās valdības sēdēs?

J. Jansons: Tiesībsarga pārstāvim vai tiesībsargam ir tiesības piedalīties valdības sēdē ar padomdevēja tiesībām.

G. Kūtris: Vai lietas dalībniekiem ir jautājumi pieaicinātajai personai?

L. Karlson: Nav jautājumu.

G. Kūtris: Valsts kontrolei nav. Saeimas pārstāvis, lūdzu!

G. Kusiņš: Jā, ir vairāki jautājumi attiecībā... Jā, jūs pievērsāties gan atbildes rakstam, gan arī plašāk, bet par... vispirms par jūsu iesniegto rakstveida viedokli. Tātad paskaidrojuma 3. lapaspusē ir norādīts, ka pat, ja Ministru kabinetam pirms tam ir notikušas diskusijas par šo vidējā termiņa budžetu un ja iesniedz neatkarīgo institūciju budžeta pieprasījumu, ... ir lielāki nekā par to, tad šajā gadījumā – jūs rakstāt – netiek nodrošināta neatkarīgo institūciju viedokļu uzklauššana. Ar ko jūs to varat pamatot?

J. Jansons: Ar to es varu pamatot divos tādos būtiskos aspektos. Pirmām kārtām, vai jūs zināt, kā notiek, nu, šī te pieprasījuma iesniegšana Finanšu ministrijā?

G. Kusiņš: Zinu gan.

J. Jansons: Tātad viņa notiek elektroniskā veidā atbilstoši mērķa griestu noteiktajam, un viss, kas pārsniedz, tāpat, mērķa griestos noteikto apjomu, elektroniskā sistēma neņem pretī. Līdz ar to, tāpat, ir jāgatavo atsevišķs dokuments uz valdību, kurā mēs prasām, nu, tāpat, vai skaidrojam, kādēļ mēs prasām papildus šos te līdzekļus, kas atšķiras no tā, kas ir noteikts mērķa griestos.

G. Kusiņš: Jansona kungs, es pajautāšu vēlreiz.

J. Jansons: Lūdzu!

G. Kusiņš: Jūsu dokumentā ir norādīts – turklāt šādā gadījumā netiek nodrošināta ne atkarīgo... Nu, te droši vien kļūda – ne neatkarīgo droši vien, neatkarīgo institūciju viedokļu uzklauššana. Kur jūs saskatāt šādu apgalvojumu apstrīdētajās tiesību normās? Manuprāt, gan vienā, gan otrā ir uzklauššana, jūsu tekstā – ka netiek nodrošināta uzklauššana.

J. Jansons: Jā, viņa varbūt tiek nodrošināta formāli, bet pēc būtības šī uzklauššana nenodroš... netiek nodrošināta, jo es jums varu minēt piemēru. Tātad, lai mēs valdības sēdes laikā sagaidītu to jautājumu, kad tiek izsk... izskatīti arī šo te neatkarīgo institūciju budžeti, tad faktiski ir jāstāv vienā rindā kopā ar ministrijām vai ministriju valsts sekretāriem un, nedod Dievs, nokavēt to mirkli, kad ir pienācis tas brīdis, kad mums ir jārunā. Atsevišķs uzaicinājums runāt valdības sēdē par neatkarīgo institūciju budžetiem netiek izteikts.

G. Kusiņš: Bet jūs uzskatāt, ka Satversmes pārkāpums ir tas, ka jūs nezaicina sniegt viedokli kaut kādā tādā...?

J. Jansons: Es domāju, ka Satversmes pārkāpums ir gan tajā, ka netiek uzaicināts... [runā vienlaikus]

G. Kusiņš: Ka jūs nesaprotat to procedūru, kurā brīdī jums ir jāsaka kaut kas?

J. Jansons: ... gan tas, ka atbilstoši šiem te principiem, kā es jau minēju, Parīzes principiem, Tiesībsarga biroja budžeta veidošanas procedūra neatbilst.

G. Kusiņš: Jūs savā rakstveida dokumentā teica... pieminējāt arī kaut kādu gadījumu, kad Ministru kabinets kaut ko praksē sēdes protokolā nav ierakstījis.

J. Jansons: Jā.

G. Kusiņš: Sakiet, lūdzu, vai tas, ka kaut kas nav ierakstīts protokolā, ir apstrīdēto normu pārkāpums kaut kāds? Apstrīdēto normu vaina? Vai Ministru kabineta cita vaina?

J. Jansons: Iespējams, tas ir... iespējams, runa ir par tiesību normu piemērošanu. Un, īpaši, par doktrīnas un principu piemērošanu, ko mēs aplūkojam konkrētos gadījumos. Tad – labākajā gadījumā – ir notikusi šaura, gramatiska tiesību normu interpretācija, un attiecīgi, atbilstoši arī, nu, tātad, noteiktai kārtībai izdarīti ir ieraksti protokolā.

G. Kusiņš: Sakiet, lūdzu, vai... vai ir paredzēta prot... procedūra, kādā var grozīt Ministru kab... iesniegt iebildumus... Ministru kabineta sēdes protokolu? Vai jūs šo iespēju izmantojat?

J. Jansons: Nē, jo, manuprāt, ka nākamā kārtā, kurā būtu jādiskutē, – un to mēs esam arī runājuši un pauduši šo te savu pozīciju, viedokli – tā ir Saeima, attiecīgas komisijas. Un, ja mēs raugāties no budžeta veidošanas vai, teiksim, Tiesībsarga biroja funkciju nodrošināšanu, tad, manuprāt, ko es arī minēju, kas ir pretrunā ar šiem te principiem, ir dīvaini, ka to, kādā apjomā un kādā veidā tiks nodrošinātas vai ievērotas cilvēktiesības valstī, mēs skatāmies caur finanšu prizmu, tātad, caur finanšu komisiju, un turklāt sākotnēji vēl tas tiek darīts caur izpildvaru, kuru tā diezgan regulāri, nu, es kritizēju par atsevišķām... atsevišķām cilvēktiesību jomām.

Un, ja jūs vēlaties, es varu uzskaitīt, īstenībā, kur ir diezgan labi sakārtoti likumdošanas akti, savukārt dabā sociālā realitāte, faktiski, pilnībā atšķiras – nu, it īpaši, ja par bērnu tiesībām un tā tālāk mēs runājam.

G. Kusiņš: Vai es pareizi jūsu atbildi... kad jūs konstatējāt, ka protokolā ir kļūda, bet uzskatījāt, ka laba sadarbība ir neteikt to Ministru kabinetam, bet iet pie likumdevēja?

J. Jansons: Ja mēs runājam par konkrēto... konkrēto valdības sēdi vai konkrētās valdības sēdes, kurā tika skatīti...

G. Kusiņš: Tas ir jūs... jūsu atbildes raksta 7. lapaspusē beigās.

J. Jansons: Jā, jā, jā. Savukārt es aicinātu pievērt uzmanību arī mana raksta... acumirkli, acumirkli, tūliņ es...

G. Kusiņš: 7. lapaspuses beigās un 8. lapaspuses sākumā jūs atrodat to konkrēto situāciju.

J. Jansons: Jā. Es uzskatu, ka...

G. Kusiņš: Jūsu viedoklis kabineta sēdes protokolā nav iekļauts, jūs sakiet, ka jūs pēc tam konstatējāt, bet nelūdzāt labot protokolu...

J. Jansons: Es domāju, ka...

G. Kusiņš: ...uzskatāt to par labu sadarbību, ka tiek ar... likumdevēju...
[runā vienlaikus]

J. Jansons: Jā, protams, jo valdība demonstrēja savu šo te attieksmi, un, manuprāt, ja mēs runājam par neatkarīgajām institūcijām, tad ir ārkārtīgi būtiski balstīties uz tiem principiem, ko es arī paudu valdības sēdē. Un acīmredzot to nebija ērti iekļaut šajā te protokolā, jo tas diezgan pretrunā nonāk ar šo te ziņojumu, ko valdība ir paudusi attiecībā uz ANO šo te ziņojumu, kur faktiski mēs arī nepiekritām,

nu, šai te nostājai un uzskatām, ka atsevišķas jomas un, it īpaši, ja mēs runājam par tiesībsarga institūcijas neatkarību, tad nav nodrošināta.

G. Kusiņš: Vai es pareizi jūs saprotu, ka jūs uzskatījāt, ka laba sadarbība – neteikt to Ministru kabinetam, bet iet pie likumdevēja?

J. Jansons: Protams, jo Ministru kabinets ar savu attieksmi ir paudis ...

G. Kusiņš: Jūs uzskatāt, ka nedzird?

J. Jansons: Es domāju, ka – jā.

G. Kusiņš: Paldies!

J. Jansons: Vai arī nevēlas dzirdēt.

G. Kusiņš: Sakiet, lūdzu, kas... Jūs apšaubījāt, ka deputāti zināja šo viedokli, taču šo argumentu jūs balstāt uz to, ka deputātiem bija dažādi viedokļi.

J. Jansons: Ar to...

G. Kusiņš: Deputāti taisni zināja, ka ir dažādi viedokļi, jo deputātiem bija dažādi viedokļi.

J. Jansons: Redziet, pirms grozījumiem... par grozījumiem pirms, kas tika virzīti steidzamības kārtā, kā es jau minēju, tad Tiesībsarga biroja pārstāvji norādītajā laikā devās uz šo te finanšu... Budžeta komisijas sēdi, taču jautājums jau bijis izskatīts, pirms viņi norādītajā laikā ieradās, un parādījās, ka, tāpat, deputātiem šis viedoklis ir zināms. Un, manuprāt, ka tā ir tāda zināma negatīva attieksme vai negatīvs piemērs, no kā vajadzētu izvairīties neatkarīgo institūciju budžeta jautājumos.

G. Kusiņš: Vai es pareizi saprotu jūsu atbildi, kad uzskatāt, ka deputātam nevar būt iepriekšējs viedoklis pirms Budžeta komisijas sēdes norises sākuma?

J. Jansons: Var būt, bet dīvaini ir tas, ka, ja uz uzaicinājumu, uz rakstveida uzaicinājumu, konkrētā laikā ierodoties uz komisijas sēdi, izrādās, ka jautājums, tieši konkrētais jautājums, jau ir izskatīts pirms tam.

G. Kusiņš: 1. jūlija sēdes protokols liecina, ka viņi ir piedalījušies no sēdes sākuma.

J. Jansons: Nu, diemžēl jāsaka tā – protokolus nepilda... un es nezinu, kas viņus tur paraksta un aizpilda, bet pilnīgi noteikti es varu teikt, ka mana pārstāve ierodoties informēja, ka nav jautājums skatīts viņu klātbūtnē, bet ir izskatīts pirms tam.

G. Kusiņš: Labi. Un visbeidzot divi jautājumi tieši tāpat kā Augstākās tiesas pārstāvim. Sakiet, lūdzu, vai apstrīdētās normas aizliedz jums iesniegt sev vēlamu maksimālo ciparu?

J. Jansons: Neaizliedz.

G. Kusiņš: Paldies! Un, otrkārt, vai normas izslēdz iespēju pamatot šo maksimālo apmēru?

J. Jansons: Neaizliedz.

G. Kusiņš: Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Tiesnešiem jautājumi? Lūdzu, tiesnese Osipova!

S. Osipova: Tā. Jūs jau savā runāt teicāt, ka budžeta pieprasījuma sagatavošanas kārtība ir tāda pati – jūs minējāt, kā ministrijām pēc procedūras ir kā valsts centrālajām pārvaldes iestādēm... Kas tur slikts, jūsuprāt?

J. Jansons: Manuprāt, ir ārkārtīgi grūti, tāpat, nodrošināt šo te iestādes neatkarību, piemēram, ja mēs iesniedzam pieprasījumu par... nu, tāpat papildus budžetiem, tad ir šī te kārtība par bāzēm un kapitāliem izdevumiem, un, un kas ir nepieciešams cilvēkresursu nodrošināšanai, un tā tālāk. Faktiski, ko mēs esam saskārušies praksē – praksē mēs esam saskārušies ar to, kad, ja ir kopējā valdības politika – tāpat nepaaugstināt kapitālos izdevumus, bet man viņi ir nepieciešami, pieņemsim, dažādi ar datortehniku saistītie vai... vai kā citādāk, tad principā tā iespēja

tiek liegta, jo tas netiek atbalstīts. Līdzīgi tāpatās ir ar papildus darbavietas, papildus amata vietas. Neraugoties uz to, ka, pieņemsim, starptautiskā... starptautiskās normas vai starptautiskās apņemšanās faktiski mums pat nosaka papildus vēl funkcijas un tāpēc arī būtu attaisnojamas šīs te papildus darbavietas.

S. Osipova: Ja es pareizi no jums sapratu, tad Parīzes principi nosaka šo neatkarību, tai skaitā – finansiālo. Vai pie finansiālās neatkarības bez tā, ka var vērsties pie budžeta pieņēmēja, ir arī tiesības patstāvīgi administrēt brīvi savus līdzekļus, finanšu, un kā šeit ir?

J. Jansons: Es uzskatītu, ka ir ierobežota šī te patstāvīgā budžeta līdzekļu administrēšana.

S. Osipova: Kādā veidā?

J. Jansons: Tādā veidā, ka, kā jau es minēju, tā tad, strikti ir noteikts, kur ir kapitālie izdevumi, kur ir nepieciešams... kas ir saistīts ar amata vietām un tā tālāk, lai gan kopējais mehānisms, modelis, kā tiek nodrošināta valstī atbilstoši valdībā noteiktajai kārtībai par budžeta administrēšanu, varētu piekrist.

S. Osipova: Jūs minējāt, ka to līdzekļu dēļ, kas jums ir piešķirti, jūs nevarējāt pildīt savas funkcijas pilnībā un, ja Valsts kontrole ļoti labi pa gadiem varēja nosaukt, kā ir mainījies revīziju skaits, tām samazinoties, vai jūs arī precīzi varbūt kaut ko varat pateikt, konkrēti, kā tieši tas ietekmē funkciju pildīšanu?

J. Jansons: Diezgan droši. Nemot vērā iepriekšējos gados ē... samazinājumu, kas bija Tiesībsarga budžetā izdarīts – un maksimālais samazinājums sasniedza apmēram 60 procentus no sākotnējā – analizējot iepriekšējos gados, tā tad, uz kā rēķina šis samazinājums... ko šis samazinājums ietekmēja, tad jāsaka, ka galvenokārt tas bija cilvēkresurss. Tā tad pārtraukts tika arī... pētījumi nepieciešamie veikti, kas izriet arī no likuma, sabiedrības informēšanas pasākumi principā tika pārtraukti, jo tam nebija resursi, un, faktiski, birojs nodarbojās ar, nu, šo te iesniegumu, sūdzību izskatīšanu. Turklāt diezgan ierobežotā... ierobežotā, nu, tādā apjomā, lai gan... gan pēc starptautiskās prakses principiem, gan pēc likuma – kas ir noteikts Tiesībsarga likumā –tas funkciju apjoms ir daudz plašāks, un galvenais, tā tad, ir būt tuvāk pie sabiedrības, informēt par cilvēktiesībām, veikt pētījumus un tā tālāk.

G. Kūtris: Saeimas pārstāvim saistība ar to bija jautājums?

G. Kusiņš: Saistībā ar šo jautājumu.

G. Kūtris: Šo pašu? Lūdzu!

G. Kusiņš: Saistībā ar šo jautājumu. Es arī iepazīnos ar Tiesībsarga pārskatiem saistībā tieši, kā tas ir ietekmējis.

2009. gads, kad bija tas lielākais samazinājums, – un tad Tiesībsarga gada ziņojumā ir norādīts, ka, izprot solidāro valsts finansējuma samazinājumu visām valsts iestādēm un apzinoties savus pienākumus un atbildību valsts un sabiedrības priekšā, tiesībsargs samazinātā budžeta apstākļos turpināja pildīt visas likumā noteiktās funkcijas pilnā apmērā. Sakiet, lūdzu, kā jūs varat komentēt šo 2009. gada, gada... ?

Līdzīgi, jūs sakāt, ir tas, bet 2010. gada pārskatā jums ir norādītas divas lietas – tā tad 2010. gada pārskatā 127. lapaspusē – tiesībsargs uzskata, ka pašreizējā budžeta un esošo 39 darbinieku skaita tālākais samazinājums var nopietni paildzināt tiesībsarga pārbaudes lietu izskatīšanas termiņus un pasliktināt sniedzamo juridisko atzinumu kvalitāti. Vai tas ir vienīgais? Jo tas ir vienīgais, ko es šeit atradu, kas ir tā samazinājies 2010. gadā.

J. Jansons: Jā, nu, tā tad, ir kopš 2009. gada... Faktiski līdz pagājušā gada nogalei nav ticis veikts neviens pētījums cilvēktiesību jomā. Ne birojs pats nav veicis šos te pētījumus, ne arī organizējis. Turklāt tiešām tas, kas ir minēts arī par pārbaudes

lietām – tad tas, kas ir zināms no iepriekšējās pieredzes, tad faktiski pat mākslīgi atsevišķos jautājumos, kur bija jārosina pārbaudes lieta, viņa praktiski netika rosināta, jo resursa... resursu trūkuma dēļ, apzinoties to, ka, tāpat, nespēs nodrošināt šo te pārbaudes lietu izstrādi, kvalitatīvu... tad, visticamāk, tas ir tas iemesls.

G. Kusiņš: Bet tas vienkārši publiskā gada pārskatā neparādās – tas, ko jūs sakāt, jo tikai vienu... [runā vienlaikus]

J. Jansons: Jā, nu varbūt... [runā vienlaikus]

G. Kusiņš: ...vienu es atradu. Vienu lietu, kas konkrēti saka, ka tā funkcija ir...

J. Jansons: Ja mēs runājam par 2008., 2009. gadu – par tiem laikiem, kad tika samazināts šis te budžets – tad tā ir... tā ir viena puse, bet savukārt, manuprāt, būtu ārkārtīgi svarīgi salīdzināt pagājušā gada veikumu. Jā, jāsaka tā, ka gada pārskats būs iesniegts apmēram pēc mēneša, tad mēs varētu izdarīt šo te salīdzinājumu. Un, manuprāt, ka tas, kādā apjomā tika nodrošinātas likumā noteiktās funkcijas, neatbilst tam, kas faktiski ir norādīts šajos te ziņojumos.

G. Kusiņš: Tie jau ir jūsu ziņojumi!

J. Jansons: Tie ir Tiesībsarga biroja ziņojumi, jā, tie nav mani.

G. Kusiņš: Jā bet, nu, Tiesībsarga birojā... Paldies, nav jautājumu.

G. Kūtris: Paldies! Turpinām tiesnešu jautājumus, tiesnese Osipova, lūdzu!

S. Osipova: Jūs savā runā minējāt, ka būtiski tiesībspolitiski lēmumi tiek pieņemti pirms likumdevēja. Bet galu galā budžetu apstiprina likumdevējs. Varbūt paskaidrosiet plašāk?

J. Jansons: Ar to es domāju, ka, ja izpildvara vai Ministru kabinets bez pamatota viedokļa vai bez argumenta virza tālāk likumprojektu, budžeta likumprojektu, vai tagad nākamais būs šis te ietvarlikum... likums, tad principā jau tiešā veidā tiek, nu, tiek noteikts... vai ietekmēts tas, kā birojs varēs funkcionēt, vai nē. Manuprāt, ka ir jābūt pilnīgi citam modelim, ir jābūt tam, ka pirms tam ir tiešām šī te apspriede, kā to arī minēja gan Valsts kontrole, gan Augstākā tiesa, ir jābūt apspriedei parlamentā, un tad šīs te apspriedes vai diskusijas laikā var nonākt pie tiem secinājumiem, kādas funkcijas var nepildīt vai funkcijas var samazināt. Jo pretējā gadījumā parlamentā nonāk, nu, teiksim, jau izstrādāts budžeta likumprojekts, kur faktiski izmainīt parlaments... nu, tas būs diezgan grūti. To mēs esam arī pārliecinājušies komisijas sēdēs, ka parlaments, ja ir iesniegts šis te likum... budžeta likumprojekts, tad komisijas laikā īsti nekās izmaiņas būtiski nevarēs izdarīt, jo tas var izjaukt kopējo šo te sistēmu, budžeta sistēmu.

S. Osipova: Apstrīdētās normas šobrīd vairs nav spēkā, vai spēkā esošās normas atrisina tās problēmas, kuras jūs te minat saistībā ar apstrīdētajām normām?

J. Jansons: Domāju, ka – nē, jo, principā, es saskatu jebkurā gadījumā šo te neatbilstību tiem principiem, starptautiskiem principiem, saskaņā ar kuriem vajadzētu darboties Tiesībsarga birojam.

G. Kūtris: Bet, ja jūs saskatāt, ka arī neatbilst, arī jaunās normas, šobrīd Saeima apstiprina budžeta projektu trim gadiem, tad vidējam termiņam šos griestus...

J. Jansons: Jā.

G. Kūtris: ... ja, trijiem gadiem un it kā parlaments ir jau vērtējis, cik šīm institūcijām finansējums vajadzīgs?

J. Jansons: Es piekrtu, ja šī te diskusija notiek tiešām, nu, pēc būtības un tiek analizēts... katra šī te izdevuma pozīcija, un tad, ja parlaments uzskata, ka atsevišķi... atsevišķas funkcijas, kas izriet arī no Tiesībsarga likuma, gan arī no tiem principiem, kas būtu... kas ir noteikti, kā darbojas tiesībsarga institūcijas Eiropā vai pasaulē, tad, protams, mēs respektējam parlamenta šo te lēmumu, ja tiek ierobežotas vai samazinātas kaut kādas funkcijas cilvēktiesību nodrošināšanā.

Bet es uzsveru, ka tas būtu parlamenta līmeņa diskusija, ne valdības līmeņa diskusija, jo pretējā gadījumā, nu, tad var netieši saskatīt tādu, nu, kā lai saka, netieši saskatīt, nu, mēs kritizējam valdību par kaut kādu jautājumu neizpildi vai cilvēktiesību nenodrošināšanu, un caur šo ir baža, ka var, tīri teorētiski kaut vai pieļaujot, būt kāds mēģinājums, pieņemsim, nu, samazināt šīs te institūcijas neatkarību caur finanšu prizmu.

G. Kūtris: Jūs savā viedoklī minējāt to, ko mēs šodien tiesas zālē jau divreiz dzirdējām. Jūs teicāt, ka Finanšu ministrijai, tātad, iesniedzat šo budžeta pieprasījumu jeb projektu, ja neiekļaujas iekšā elektroniski pieļaujamajā summa, tad rakstāt papīra formātā šo pieprasījumu, cik es saprotu, tad šo pieprasījumu Finanšu ministrijā jūs vairs neaizstāvat, bet valdībā?

J. Jansons: Tieši tā.

G. Kūtris: Valdībā. Un valdībā tiek vērtēts šis pieprasījums vairs nevis kopumā, bet pa pozīcijām?

J. Jansons: Pēc iepriekšējā pieredzes... mēs, jā, mēs runājam par tātd papild... papildus pieprasīto šo te finansējumu...

G. Kūtris: Vīrs valdības noteiktajiem griestiem?

J. Jansons: Vīrs valdības noteiktā, jā.

G. Kūtris: Un tad valdībā tiek runāts par kon... katru pozīciju atsevišķi?

J. Jansons: Nē, tādas diskusijas nav bijis. Ir, kas ir no iepriekšējās pieredzes, ir bijis – diskusija par to, ka valdība nevar atļauties, jo ir, nu, šī te... krīzes apstākļos un tātd budžeta... budžeta apjoms vai budžeta iespējas ir plānotas tādas, kādas viņas ir, un tādēļ nevar papildus atbalstīt šo.

G. Kūtris: Bet lemj katras summas... kam katra summa ir paredzēta?

J. Jansons: Nē... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Neskata tādā veidā valdība... [runā vienlaikus]

J. Jansons: ... [runā vienlaikus] nē, līdz tātai detalizācijai valdības sēdē, nu, man nav bijusi šī te pieredze.

G. Kūtris: Vai tiesnešiem ir jautājumi? Vai lietas dalībniekiem ir kādi jautājumi? Nav. Paldies, tiesībsargam!

Tā. Šobrīd tiesa izsludina pārtraukumu uz vienu stundu, tātd tagad ir 12²⁹, turpinām vienos un... 13³⁰.

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

p ā r t r a u k u m s

G. Kūtris: Paldies, lūdzu sēžaties!

Turpinām tiesas sēdi, uzklusām pieaicinātās personas, un saskaņā ar mūsu vienošanos nākamā pieaicinātā persona ir Ministru kabineta pārstāve. Un Ministru kabinetu pārstāv, tātd, Finanšu ministrijas Finanšu vadības un metodoloģijas departamenta direktore Daiga Gulbe. Aicinām jūs kā pieaicināto personu paust Ministru kabineta viedokli par šīm apstrīdētajām normām. Lūdzu!

D. Gulbe: Jā, nu es gribētu sākt ar to un turpināt jau apspriest pagājušajā gadā veiktos Likumā par budžetu un finanšu vadību divus grozījumus. Pirmie grozījumi tika sagatavoti un pieņemti, pamatojoties uz Satversmes tiesas spriedumu, tātd, 14. jūlijā, un otrie grozījumi – decembrī ar mērķi pilnveidot normatīvo regulējumu par budžeta sagatavošanu un pieņemšanas procesu.

Vairāk gribētu pievērsties jau jūlijā pieņemtajām likuma normām – kā tās praktiski darbojās dzīvē, sagatavojot 2012. gada budžeta projektu. Ņemot vērā to, ka budžeta projekts tika sagatavots pārsvarā nove... novembrī un decembrī, lai varētu

pieņemt līdz saimnieciskā gada sākumam – tātad 1. janvārim – pagājušā gada laikā Ministru kabineta sēdes notika saistībā ar budžeta procesu, tika organizētas un notika četras, kurās tika atbilstoši, tātad, šim te likuma normām, kas tika jau uzlabotas saistībā ar neatkarīgo institūciju viedokļu uzklauššanu budžeta procesā, tika pieaicināti īpaši neatkarīgo institūciju pārstāv... pārstāvji, lai varētu paust savu viedokli Ministru kabineta sēdēs.

Jau ministru prezidents pagājušā gada septembra rezolūcijā lūdza finanšu ministram nodrošināt Likuma par budžetu un finanšu vadību... likumā Ministru kabinetam doto uzdevumu izpildi attiecībā uz neatkarīgo institūciju viedokļu uzklauššanu, kā arī šī viedokļa un Ministru kabineta lēmumu pamatojuma iekļaušanu Ministru kabineta sēdes protokollēmumā. Vienlaikus arī aicinot atbilstošiem... atbilstošajā valsts budžeta projekta sagatavošanas stadijā savlaicīgi iepazīstināt neatkarīgās institūcijas ar attiecīgajiem dokumentiem un arī uzaicināt institūciju pārstāvjus piedalīties tajās Ministru kabineta sēdēs, kurās finanšu ministrs ierosinās Ministru kabinetam lemt par šo institūciju budžeta projektu.

Tas tika izpildīts, un, tā kā budžeta process patiešām ir pietiekoši sarežģīts – sastāv no vairākiem posmiem, arī šie te posmi seko viens otram ļoti secīgi – līdz ar to pirmā Ministru kabineta sē... sēde, lemjot par valsts budžeta 2012. gadam bāzes izdevumiem tika nozīmēta 1. novembrī, kurā arī tika pieaicināti neatkarīgo institūciju pārstāvji. Un šajā Ministru kabineta sēdē arī tika diskutēts par budžeta bāzes izdevumiem 2012.–2014. gadam. Jāpiezīmē, ka praksē piedalījās arī neatkarīgo institūciju pārstāvji, kuri pauda savu viedokli, jo uzskatīja par nepieciešamu par šiem te bāzes izdevumiem, arī par nepieciešamo papildpieprasījumu 2012. gada budžetam...

Un man ir jāpiezīmē, ka protokols, kas atspoguļo šī te... šo te Ministru kabineta sēdes kārtību... Šajā protokolā arī ir atspoguļots, ka tajā pauda viedokli un piedalījās Valsts kontroles pārstāve. 28. punkts nosaka, ka pieņem zināšanai Valsts kontroles pārstāves sniegto informāciju, ka 2012. gadam papildu valsts budžeta līdzekļi netiks pieprasīti. Tika arī fiksēts viedoklis – Prokuratūras pārstāvja minētais, Satversmes tiesas. Tiesībsarga birojs arī piedalījās un Nacionālas elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes, arī, pārstāvji. Līdz ar to šis viedoklis tika fiksēts.

Un arī turpmākajās Ministru kabineta sēdēs, pamatojoties uz šo protokollēmumu... Secīgi nākošā sēde tika organizēta 4. novembrī, kurā minis... tika runāts par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu papildu līdzekļu pieprasījumiem 2012.–2014. gadam. Arī šajā sēdē tika fiksēti viedokļi – Tiesībsarga biroja priekšlikums. Un, diskutējot Ministru kabineta sēdēs gan 1. novembrī, gan 4. novembrī, tika uzklaušāti neatkarīgo institūciju pārstāvju viedokļi par papildu finansējumu. Arī par šo te pamatojumu tika diskutēts.

Un pagājušā gada laikā šajās Ministru kabineta sēdēs, koleģiāli vienojoties, tika atbalstīti papildu pieprasījumi budžetam 2012. gadam gan Satversmes tiesai, gan Tiesībsargam, gan Nacionālo plašsaziņas līdzekļu padomei. Tā kā šis... šo es gribēju varbūt uzsvērt saistībā ar šo te praktisko piemērošanu, kādā veidā Ministru kabineta sēdēs tika uzklaušāti un diskutēti šie te viedokļi un arī jautājumi par papildu budžeta finansējumu.

Nākošā sēde tika sasaukta 12. novembrī, kurā tika runāts par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopapjomu 2012.–2014. gadam, kas arī ir svarīgākais posms budžeta sagatavošanas procesā, kurā nolemj, kādi tad ir institūciju maksimāli pieļaujamie valsts budžeta izdevumi attiecīgai iestādei.

5. decembrī arī notika Ministru kabineta sēde, kurā tika nolemts un izdiskutēts, kāds varētu būt likumprojekts par valsts budžetu 2012. gadam – vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvars 2012.–2014. gadam, tātad šim te laika posmam, kurā arī tika šis te lemtais atspoguļots protokollēmumā, kurā arī tika fiksēts, ka atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 21. panta otrās daļas 17. punktam, iesniedzot Saeimai likumprojektu par valsts budžetu 2012. gadam, tiek pievienoti 1. novembra, 4. novembra un 15. novembra sēžu protokollēmumi un arī protokols, kas tika... tātad šis te sēdes atspoguļojums – 5. decembra sēdes atspoguļojums.

Un attiecīgi arī iesniedzot Ministru... Ministru kabineta šos te protokollēmumus un sagatavojot likumprojektu iesniegšanai Saeimā, paskaidrojumiem tika pievienoti atšķirīgie šie te viedokļi un rakstiski iesniegtie viedokļi par finansējumu 2012. gadam, ko bija rakstījušas neatkarīgās instit... institūcijas – konkrēti Satversmes tiesa, kas bija paudusi savu viedokli. Tādēļ es gribētu uzsvērt, kad šī... šīs normas, praksē sagatavojot 2012. gada budžeta projektu, tika īstenotas, un tā nebija tikai formāla diskusija, bet arī praktiski tika panākta Ministru kabinetā vienošanās par papildu līdzekļu piešķiršanu konkrēti neatkarīgajām institūcijām.

Runājot par grozījumiem, kas tika veikti decembrī, lai pilnveidotu šo te budžeta procesu un iedibinātu vidēja termiņa budžeta plānošanas normas, jāsecina tas, ka šobrīd šīs te normas pilnībā atrisina visu šo... visus šos te jautājumus, lai neatkarīgās institūcijas tiktu uzklautas gan Ministru kabinetā, gan arī Saeimā, runājot gan par vidēja termiņa budžeta ietvara likumu, kas turpmāk tiks pieņemts trīs gadu periodam, kurā tiks noteikti maksimāli pieļaujамie izdevumi katrai institūcijai – un šī... šī viedokļu uzklautāšana tātad notiks gan Ministru kabinetā, gan arī attiecīgi Saeimā, diskutējot par... par šo te likumprojektu – un arī par ikgadējo katra gada at... budžeta likumprojektu.

Vidēja termiņa budžeta likumprojekts aizstās šobrīd esošo makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvaru, ko šobrīd tikai akceptēja Ministru kabinets, un tam nebija likuma juridisks spēks. Un šobrīd nozīmē, kad tas tiks nostiprināts, nu, tātad juridiski Saeimā.

Tās ir arī galvenās lietas, kuras es tā kā gribētu uzsvērt attiecībā arī par praktisko piemērojumu. Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Varbūt tad arī, lai vispirms jautājumus uzdod lietas dalībnieki. Vai Valsts kontroles pārstāvim būtu jautājumi?

L. Karlsonē: Jā. Attiecībā uz likumā noteikto 16.² panta ceturtajā daļā un šobrīd astotajā daļā – tātad Likumā par budžetu un finanšu vadību ir noteikts, ka Ministru kabinets nodrošina institūcijas viedokļa un Ministru kabineta lēmuma pamatojuma iekļaušanu Ministru kabineta sēdes protokolā. Kā jūs jau minējāt, 2011. gada 1. novembra sēdē tika uzklautā Valsts kontrole, un protokolā ir izdarīts ieraksts – pieņemt zināšanai Valsts kontroles pārstāves sniegto informāciju, ka 2012. gadam papildu valsts budžeta līdzekļi netiks pieprasīti. Minētajā sēdē, jāuzsver, ka Valsts kontroles pārstāvis ir izteicies un paudis Valsts kontroles viedokli, paskaidrojot, ka Valsts kontrole ir saskaņojusi Finanšu ministrijas aprēķinātos bāzes izdevumus un, izprotot situāciju, nav sniegusi papildus valsts budžeta līdzekļu pieprasījumu, bet vienlaicīgi vērsa uzmanību, ka 2012. gadā pie šāda bāzes izdevumu apjoma Valsts kontrole spēs nodrošināt tikai pamatfunkcijas izpildi 2011. gada līmenī, tas ir, veikt Valsts kontroles likumā noteikto finanšu revīzijas apjomu, izpildot minimālās pārbaudes procedūras, ciktāl to pieļauj starptautiskie revīzijas standarti, un veikt tikai atsevišķas likumības un lietderības revīzijas. Sakiet – jautājums ir tāds –

vai, jūsuprāt, likums pieļauj Ministru kabineta sēdes protokolā norādīt tikai informāciju, ka, piemēram, Valsts kontroles viedoklis tiek pieņemts zināšanai, un neatspoguļot, kā budžeta pieprasījums ietekmēs institūcijas pamatfunkciju izpildi?

D. Gulbe: 1. novembra sēdē netika runāts par budžeta pieprasījumiem. 1. novembra sēdē tika runāts par budžeta bāzes izdevumiem, un tās ir divas pilnīgi atšķirīgas, dažādas budžeta sagatavošanas procesa sastāvdaļas.

G. Kūtris: Lūdzu, uzdodiet vēl jautājumus! Lūdzu!

I. Freiberga: Vai bāzes izdevumu aprēķināšana un sagatavošana nav budžeta tā kā pieprasījuma procesa sastāvdaļa?

D. Gulbe: Nē, budžeta sagatavošanas procesā – varbūt es izstāstīšu – ir četras svarīgākās sastāvdaļas. Pirmais ir budžeta bāzes izdevumu sagatavošana, kuru nosaka noteikumi Nr. 198, kas ir noteikta metodika un procedūra, kādā veidā tiek sagatavoti bāzes izdevumi katram – gan neatkarīgajām institūcijām, gan arī budžeta iestādēm. Otrais posms ir tad, ja tiešām tiek arī vērtēta papildus... papildus finansējuma pieprasījumi. Tad tiek neteikti maksimālie izdevumi, pieļaujamie griesti un tad, pamatojoties uz maksimālajiem pieļaujamajiem griestiem, kuri tiek apstiprināti Ministru kabinetā, tad tiek atbilstoši noteikumiem Nr. 1127, kas, kas reglamentē budžeta pieprasījuma sagatavošanu, tiek sagatavoti budžeta pieprasījumi.

G. Kūtris: Es atvainojos, ja drīkst precizēt. Tātad, jūsuprāt, ir budžeta bāze, budžeta griesti un atsevišķais budžeta pieprasījums? Un, sakiet, visos... visos šajos trijos, nu, jau spriežot pēc tiem pakāpieniem, jeb veidiem, visos ir neatkarīgajām institūcijām, ir tiesības...

D. Gulbe: Jā.

G. Kūtris: ... paust savu viedokli?

D. Gulbe: Protams, visos procesos neatkarīgās institūcijas jau piedalās, gan budžeta sagatavošanas procesā, gan konsultējas, gan pauž viedokli.

G. Kūtris: Likums gan, man liekas, mums runā tikai par vienu variantu, un mums ir... ir Saeimas apstiprinātais vidējā termiņa budžeta ietvara likums un viss. Un nekāda bāze un nekas tamlīdzīgi... Kas tas varētu būt?

D. Gulbe: Budžeta izdevumu bāzes saskaņošana ir viena no budžeta kopējās sagatavošanas sastāvdaļām. Un šodien arī Ministru kabinetā – pirmais posms – tiek atrunāts... institūciju budžeta bāzes izdevumu saskaņošana.

G. Kūtris: Tātad institūcijām ir jāstrīdas gan par bāzes palielināšanu...

D. Gulbe: Jā.

G. Kūtris: ...gan par budžeta papildus kaut kādiem finansējumiem?

D. Gulbe: Tieši tā. Tās ir atsevišķas budžeta procedūras, kuras ir atrunātas, pamatojoties uz likumā noteikto. Katru gadu tiek sagatavots un apstiprināts Ministru kabinetā visiem pieejams budžeta sagatavošanas grafiks. Un budžeta sagatavošanas grafikā ir konkrēti šie te soļi atrunāti – konkrēti pa termiņiem, kurā termiņā, kas tiek apstiprināts un diskutēts Ministru kabinetā.

G. Kūtris: Valsts kontroles pārstāvim vēl jautājumi?

I. Freiberga: Jūs arī minējāt, ka šis te 2011. gada 1. novembra sēdes protokols tika pievienots arī budžeta likumprojektam, iesniedzot viņu Saeimā. Vai, jūsuprāt, šī te atruna, ka Ministru kabineta sēdes laikā tika pieņemta zināšanai Valsts kontroles pārstāvja sniegtā informācija, sniedza Saeimai pilnvērtīgu informāciju par to, kas... kāds viedoklis tika pausts Ministru kabineta sēdē?

D. Gulbe: Katrā ziņā tas nav pretrunā, un protokolā parasti tiek fiksēts tieši lēmums un ļoti īsa informācija, kas tiek nolemts.

I. Freiberga: Paldies!

L. Karlsonē: Tātad likums pieļauj fiksēt protokolā informāciju, ka Ministru kabinets, piemēram, ir pieņēmis zināšanai to, ka Valsts kontrolei netiek nodrošinātas funkcijas pilnā apjomā?

D. Gulbe: Man ir, protams, grūti tagad diskutēt par pagājušā gada šo te Ministru kabineta sēdē pausto, es arī negribētu šobrīd diskutēt par, par... precīzi par to, bet Ministru kabineta protokolā tiek fiksēts, tātad, šis te viedoklis precīzi, kas tiek nolemts.

L. Karlsonē: Paldies!

G. Kūtris: Vēl jautājumi būtu? Nav. Saeimas pārstāvim jautājumi? Lūdzu!

G. Kusiņš: Jā, man būtu divi īsi jautājumi no tā, ko jūs teicāt. Es tad, turpinot, ko tiesnesis Kūtra kungs jautāja. Vai es pareizi saprotu, kad attiecībā uz tām divām pēdējām procedūrām par to „rāmja” maksimālā apmēra vai tagad to vidējo termiņu, tas ir likumā un arī budžeta pieprasījums ir likumā, bet tā sākotnējā procedūra – līdzdalības iespēja ir kabineta 198. noteikumos?

D. Gulbe: Jā.

G. Kusiņš: Tātad tas ir kā komplekss, ar normatīvajiem aktiem noteikts, ka līdzdalība ir noteikta ne tikai likumā, bet arī kabineta noteikumos?

D. Gulbe: Jā.

G. Kusiņš: Jā, paldies!

D. Gulbe: Tātad noteikumi reglamentē šo te kārtību vispārīgi.

G. Kusiņš: Attiecībā uz bāzi, ja? Jā, paldies!

Un otrs jautājums. Jau otro reizi šajā tiesas sēdes laikā nākas konstatēt, ka kaut kas nav fiksēts protokolā. Sakiet, lūdzu, vai Valsts kontrole jums iesniedza kaut kādus priekšlikumus vai Ministru kabinetam priekšlikumus labot šo protokolu jeb uzskatīja – tā kā tur ir piefiksēts, ir labi?

D. Gulbe: Nē, mūsu rīcībā nav tādas informācijas.

G. Kusiņš: Jūs... tātad jums nav zināms, vai Valsts kontrole, redzot, ka Ministru kabineta protokols ir publiski pieejams dokuments Ministru kabineta e-portfelī, kad tomēr nav iesnieguši priekšlikumus? Jā, paldies!

G. Kūtris: Jums vēl radās jautājums?

L. Karlsonē: Jā.

G. Kūtris: Lūdzu!

L. Karlsonē: Man ir jautājums sakarā ar šo pašu Valsts kontroles viedokļa iesniegšanu. Vai jūs uzskatījāt, ka Valsts kontrolei būtu jāiesniedz viedoklis, ja Ministru kabineta kārtības rullī 200. punktā ir noteikts, ka viedokli par protokolā atspoguļoto informāciju var iesniegt tikai Ministru kabineta locekļi?

G. Kūtris: Ko jūs varat atbildēt?

D. Gulbe: Hm...

L. Karlsonē: Jā, iesniegt, protams, mēs varam, bet 200. punktā ir noteikts, ka Ministru kabineta locekļi ir tiesīgi divu darbdienu laikā pēc Ministru kabineta sēdes protokola ievietošanas sistēmā e-portfelis rakstiski iesniegt Valsts kancelejas direktoram iebildumus par minētā protokola saturu.

G. Kusiņš: Saeimas pārstāvi...

D. Gulbe: Jā, varbūt juridiski kolēģis no Finanšu ministrijas papildinās.

G. Kūtris: Saeimas pārstāvim arī tad jautājums ir Ministru kabineta pārstāvei?

G. Kusiņš: Es mēģināšu jautāt, vai... Sakiet, lūdzu, vai, vai patiešām tad likumā tiek rakstīts, ka nodrošina minēto iestāžu viedokļa...?

D. Gulbe: Uzklaušīšanu. Likumā ir rakstīts, ka nodrošina...

G. Kusiņš: Uzklauša viedokli...

D. Gulbe: ...uzklaušīšanu un ...

G. Kusiņš: ...un nodrošina minētā viedokļa iekļaušanu...

D. Gulbe: ...iekļaušanu.

G. Kusiņš: ... sēdes protokolā. Sakiet, lūdzu, likums jau nenosaka, kādā formā tas viedoklis var būt? Tas viedoklis var būt iepriekš rakstveidā, tas viedoklis var būtu mutiski formulēts Ministru kabineta sēdē. Tātad ir iespējams gan tāds, gan tāds variants? Jūsaprāt, tātad šai normai atbilstu gan viens, gan otrs variants? Nu, ja viedoklis ir iesniegts iepriekš...

D. Gulbe: Bet, protams.

G. Kusiņš: ... rakstveidā tad viņš...

D. Gulbe: Protams, arī, arī.

G. Kusiņš: Paldies!

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājums. Sakiet, lūdzu, jums noteikti tie protokoli ir līdzīgi?

D. Gulbe: Jā.

G. Kūtris: Vai jūs varētu pateikt, kā protokolā tika fiksēts Satversmes tiesas viedoklis par budžeta pieprasījumu?

D. Gulbe: Tā. Piecpadsmitā ir Satversmes tiesas viedoklis – 15. novembra sēdes protokolā ir par maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu apjomu. Atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta ceturtajai daļai, izvērtējot Satversmes tiesas viedokli par Satversmes tiesas maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu apjomu 2012.–2014. gadam un papildu finansējuma pieprasījumu 2012. gadam 42 800 latu apmērā, tai skaitā 12 800 latu apmērā mēbeļu, datortehnikas iegādes un kosmētiskā remonta izdevumiem, publisko tiesu sēžu nodrošināšanai un 30 000 latu apmērā ēkas, kurā atrodas Satversmes tiesa, remontdarbu veikšanai, kā arī – 2013. gadam 8 000 latu apmērā un 2014. gadam 40 000 latu apmērā ēkas remontdarbu turpināšanai, kā arī, ņemot vērā 2012. gadā veicamo valsts budžeta fiskālo konsolidāciju, nepieciešamību nodrošināt fiskālo disciplīnu, neatbalstīt Satversmes tiesas papildu finansējuma pieprasījumu. Valsts kanceleja kopīgi ar Tieslietu ministriju izvērtējot Satversmes tiesas likuma 28.¹ panta pirmajā daļā noteiktos kritērijus, lemjot par lietas izskatīšanu rakstveida procesā vai tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos, un nepieciešamību izstrādāt un iesniegt Ministru kabinetā likumprojekta par valsts budžeta 2012. gadam paketē attiecīgus grozījumus Satversmes tiesas likumā.

G. Kūtris: Tad jautājums, kādā veidā šajā protokolā tika atspoguļots... finansējuma ietekme uz normatīvajos aktā noteiktās institūcijas darbības nodrošināšanu, publisko tiesas sēžu interesēs?

D. Gulbe: Šeit, prot...

G. Kūtris: Ko Ministru kabinets pauž par funkciju nodrošināšanu? Viedokli?

D. Gulbe: Ministru kabineta sēdē tika pausts pilnīgi... šis te viedoklis...

G. Kūtris: Nē, nē, par protokolā... Es lasu no likuma normas. Likuma norma saka, ka lēmuma pamatojumā norādāms, kā tad finansējuma samazinājums ietekmēs normatīvajos aktos noteiktās institūcijas darbības nodrošināšanu.

D. Gulbe: Jā, es sapratu jautājumu. Diemžēl man jāsaka, ka šis ir papildu pieprasījums. Papildu pieprasījums.

G. Kūtris: Bet jūs atzīstiet, ka pamatpieprasījumu jau nav iespējams apstrīdēt tāpēc, ka vienkārši bāze nepieļauj prasīt vairāk, nekā elektroniskā sistēma atļauj? Vai var uzrakstīt pieprasījumā lielāku summu, nekā elektroniskā sistēma pieļauj?

D. Gulbe: Kā veidojās maksimāli pieļaujamie valsts budžeta iedevuma apjoms? Veidojās – bāzes izdevumi plus papildus pieprasītie izdevumi, kuri tiek apstiprināti...

G. Kūtris: Tātad iestādes pieprasījums...

D. Gulbe: ... kuri tiek apstiprināti un veidojas šie te maksimālie... maksimālie pieļaujamie valsts budžeta izdevumi. Un maksimāli pieļaujamie budžeta izdevumi tiek vērtēti, cik daudz var atļauties valstī nofinansēt atbilstoši fiskālās politikas mērķiem un cik daudz valstī ir pieejami šie te ieņ... ieņēmumi, prognozētie ieņēmumi, ar kuriem var šos te izdevumus konkrētām funkcijām, tātad, nodrošināt.

G. Kūtris: Mēs runājam par konstitucionālu principu. Konstitucionāla iestāde griežas pie valdības konkrētā budžeta projekta apspriešanā. Mūs neinteresē, kā viņu sauc – bāzes vai papildus vai kaut kas tamlīdzīgi, bet valdībai pie budžeta sastādīšanas ir jānorāda, ja kaut ko neapmierina, kāpēc šo finansējumu neapmierina. Kā valdības uzrakstītais protokols Saeimai dara zināmu, kādā veidā tas ietekmēs iestādes darbību?

D. Gulbe: Šobrīd šis protokols dara zināmu Saeimai, kāpēc, spriežot par maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopapjomu, Ministru kabinets nevar apmierināt šo te papildus pieprasījumu. Tas tiek fiksēts šajā protokolā.

G. Kūtris: Bet likums neprasa valdībai rakstīt, kāpēc nevar apmierināt. Likums prasa valdībai norādīt, kā tas ietekmēs iestādes darbību.

D. Gulbe: Bet šeit iet runa konkrēti par papildus izdevumiem nevis par pa... pamatfunkcijām.

A. Branta: Par atklātajām tiesas sēdēm.

G. Kūtris: Likumdevējs paredzēja Satversmes tiesai publiskās tiesas sēdes...

D. Gulbe: Tādēļ...

G. Kūtris: ... ieviest biežāk. Un tas prasīja papildus finansējumu, ko Tiesl... Satversmes tiesa nevar paredzēt, plānojot pēkšņu likumdevēja gribu.

D. Gulbe: Un tādēļ arī šajā Ministru kabineta sēdes protokolā tiek atspoguļots šis te viedoklis, lai varētu informēt likumdevēju.

G. Kūtris: Vai jūs varat pateikt, kā tad uzdotsais Valsts kancelejai uzdevums tālāk tika atrisināts?

D. Gulbe: Nē, es to nevaru šobrīd komentēt. Un arī šo te konkrēto gadījumu...

G. Kūtris: Tā arī nebija, nekas tālāk netika risināts, es atvainojos, labi, aizgājām par Satversmes tiesu, bet jautājums par konstitucionālo institūciju jeb patstāvīgo institūciju budžeta pieprasījuma izvērtēšanu. Jautājumi ir? Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Man jautājums bija no tās pašas... turpinot to pašu tēmu. Ministru kabinetam ar normu ir uzlikts vērtēt, kā ietekmēs finansējuma samazinājums normatīvos aktos noteiktās iestādes funkcijas. Tas nozīmē, ka Ministru kabinetam ir uzlikts vērtēt konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu darbības politiku un funkcijas. Un, ja šis pamatbudžets – iestāde redz, ka ar viņu nepietiek, lai varētu pildīt pamatfunkcijas, un tad nāk papildpieprasījums, tad jau mēs nonākam atpakaļ pie tā paša, ka valdība vērtē konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu darbības politiku un funkcijas, kompetenci. Ministru kabinetam... Kā jūs to izvērtējat?

D. Gulbe: Nē, tik tiešā veidā mēs nevaram sasaistīt šīs lietas un... un konkrēti analizēt funkcijas vai pamatfunkcijas. Un Ministru kabinets nevērtē konstitucionālo institūciju funkcijas tādā veidā, kā mēs šobrīd to apspriežam. Mēs šobrīd diskutējam tikai par finansējuma piešķiršanu.

G. Kūtris: Jā, bet tas pienākums valdībai tajā likumā ierakstīts.

S. Osipova: Jā, jo no 19. panta piektās daļas otrā teikuma izriet, ka norādīt, kā finansējuma samazinājums ietekmēs.

D. Gulbe: Bet šis nav finansējuma samazinājums! Mēs nerunājam šobrīd par finansējuma samazinājumu, mēs runājam par papildus finansējuma pieprasījumu.

G. Kūtris: Tad vēlreiz es jautāju –

D. Gulbe: Likums pasaka, ka ... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: ...vai šīs institūcijas... [runā vienlaikus]

S. Osipova: Bet, ja bāzes ietvars ir nepietiekams... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Vai šīs institūcijas var pieprasīt nepieciešamo finansējumu, ja vienkārši Finanšu ministrijas atsūtītā tabula nepieļauj lielāku summu ierakstīt...

S. Osipova: Un tā ir nepietiekama.

G. Kūtris: ... un viss pārējais tiek uzskatīts kā papildus finansējums.

D. Gulbe: Nē, mēs runājam par maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopapjomu, kurā arī ir papildu finansējums virs jau bāzes izdevumu finansējuma, noteiktā. Jautājums ir tikai, cik lieli ir tie maksimālie izdevumi.

G. Kūtris: Tātad šobr... ja šodien valdība skata šo jautājumu, tad arī tur ir bāze?

D. Gulbe: Šodien skata tikai par bāzes izdevumiem.

G. Kūtris: Bāzi, kur pamatsummās ir ierakstīta iepriekšējo gadu summa un viss pārējais, kas tiek prasīts virs iepriekšējo gadu summas, tiek uzskatīts kā papildus pieprasītais?

D. Gulbe: Nav taisnība. Bāzes izdevumi tiek atbilstoši metodikai koriģēti. Tātad, koriģējot šos te izdevumus par vienreizējām kapitālām... kapitāliem izdevumiem vai iegādēm, vai kādiem vienreizējiem izdevumiem, kuri nākošajos periodos vai nākošajos gados vairs nebūs nepieciešami, un ir arī lemti jau pagājušajā gadā, piemēram, vai papildus izdevumi, kas tika piešķirti 2012. gadam, kas nebija iepriekšējos gados, tie tiek iekļauti bāzes izdevumos un tātad tie ir lielāki nekā iepriekšējā gadā. Tā kā tur nevar teikt, kad saglabājas tieši tādā pašā līmenī, kā bija iepriekš.

G. Kūtris: Jā, bet papildus pieprasījums bāzei uz 2014. un 2015. gadu pamatsummā vairs netiek iekļauti. Viņi tiek uzskatīti kā papildus finansējuma pieprasījums.

D. Gulbe: Tādēļ arī šodien notiek diskusijas Ministru kabinetā, kurā var arī vēl diskutēt par šiem te bāzes izdevumiem. Un, ja mēs paskatāmies 2013. gada budžeta sagatavošanas projekta grafiku, tad ir paredzēts, kad visas institūcijas, tai skaitā arī neatkarīgās institūcijas, atbilstoši šim te budžeta sagatavošanas grafikam var iesniegt papildus budžeta pieprasījumus prioritārā secībā, liekas, līdz 16. augustam. Un tad tikai augusta beigās tiks lemts par šiem te maksimālajiem... pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopapjomu. Tā kā šis te process...

G. Kūtris: Jā, bet tas nozīmē, ka apstrīdētajās normās ierakstītā norma jeb pienākums valdībai pēc būtības nedarbosies nekad, jo finansējuma samazinājums jau nekad nenotiek, viņš vienkārši netiek piešķirts.

D. Gulbe: Finansējuma samazinājums pēdējos gados tiešām netiek... arī pagājušajā gadā praktiski finansējuma samazinājums pamatfunkciju veikšanai nevienai institūcijai netika piemērots.

G. Kūtris: Vienkārši netiek piešķirts papildu...

D. Gulbe: Nē, netiek piemērots samazinājums.

G. Kūtris: Samazinājums netiek. Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Kas notiek tajā gadījumā, ja likumdevējs kādam no valsts orgāniem vai neatkarīgajām institūcijām uzliek papildus kādas jaunas funkcijas?

D. Gulbe: Tad arī tiek lemts par papildus finansējuma...

S. Osipova: Tas ir...

D. Gulbe: ... piešķiršanu.

S. Osipova: Bet ja tās tiek pieliktas klāt kā pamatfunkcijas?

D. Gulbe: Jā.

S. Osipova: Vai tad ir papildfinansējums?

D. Gulbe: Jā, tas notiek automātiski.

G. Kūtris: Lūdzu, tiesnese Osipova!

S. Osipova: Jautājums, ko es jau pirms tam uzdevu, iepriekš, ka mums ir it kā vienota tiesu sistēma, bet kā jūs uzskatāt, vai tiešām tas nav aplami, ka Latvijas tiesām nav vienotas budžeta izstrādes procedūras un vienots neatkarīgs budžets?

D. Gulbe: Es par to šobrīd negribētu diskutēt. Tas ir jārunā droši vien, nu, ar Tieslietu ministriju un ar Tieslietu padomi.

S. Osipova: Viens no finansiālās neatkarības elementiem konstitucionālajiem orgāniem un neatkarīgajām institūcijām – arī apstiprinātā budžeta administrēšanas brīvība. Kā jūs uzskatāt, vai Latvijā budžeta administrēšanas brīvība pastāv?

D. Gulbe: Es domāju tā – budžeta ietvaros pastāv, administrēšanas brīvība.

G. Kūtris: Un, sakiet, lūdzu, nav jāsaskaņo ar Finanšu ministriju, ja ir „jāpārsviež” no kapitālieguldījumiem uz pakalpojumiem?

D. Gulbe: Principā šī te apropriācijas pārdale notiek Saeimā pēc tam.

G. Kūtris: Tātad iekšēji budžetā...

D. Gulbe: Ā, iekšējā... iekšējā... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: ... savstarpējā pārdalē iestādes īsti neatkarīgas tad nav?

D. Gulbe: Nu, jā.

G. Kūtris: Viņām jādabū atļauja, lai pārdalītu no vienas pozīcijas uz otru? Nu, ir, jūs pati teicāt, apropriācija caur Saeimu. Labi. Vēl jautājumi tiesnešiem ir? Nav. Ir radušies jautājumi vēl lietas dalībniekiem? Lūdzu, Valsts kontroles pārstāve!

L. Karlsonē: Attiecībā par 19. panta piekto daļu vēl jautājums. Tātad likumā šobrīd ir noteikts, ka arī ja iestāde būs pieprasījusi budžeta pieprasījumu vidēja termiņa budžeta ietvara likumā apstiprinātajos apjomos, Ministru kabinets varēs grozīt budžeta pieprasījumu bez iesniedzēja piekrišanas un, tātad, pamatojot, kā finansējuma samazinājums ietekmēs normatīvajos aktos noteiktās attiecīgo iestāžu darbības nodrošināšanu. Sakiet, vai Valsts kontroles un citu neatkarīgo un konstitucionālo institūciju budžeta pieprasījuma un darbības izvērtējuma, kā arī Ministru kabineta lēmuma projektu sagatavos Finanšu ministrija?

D. Gulbe: Ministru kabineta lēmuma projektu kopīg... nē, Valsts kanceleja gatavo projektu.

L. Karlsonē: Tātad Valsts kontroles darbības izvērtējumu veiks Valsts kanceleja?

D. Gulbe: Nē, es, es runāju par atspoguļojumu.

L. Karlsonē: Jā, un izvērtējumu?

D. Gulbe: Tur netiek veikts nekāds izvērtējums, tiek atspoguļots konkrētais viedoklis.

L. Karlsonē: Bet likums paredz, ka, ja Ministru kabinets groza budžeta pieprasījumu bez iesniedzēja piekrišanas, tad lēmuma pamatojumā norādāms, kā šis finansējuma samazinājums ietekmēs normatīvajos aktos...

D. Gulbe: Es saprotu, jā... [runā vienlaikus]

L. Karlsonē: Kurš veiks reālo šo izvērtējumu – Valsts kontroles funkciju, piemēram?

D. Gulbe: Šo te reālo izvērtējumu, es domāju, ka... Nu, šobrīd man ir grūti uzreiz atbildēt par šo izvērtējumu, bet Finanšu ministrija noteikti piedalīsies izvērtējumā.

L. Karlsonē: Skaidrs, paldies!

G. Kūtris: Paldies! Vairāk jautājumu nav pieaicinātajai personai? Nav. Paldies, Gulbes kundzei!

G. Kūtris: Tālāk aicinām Finanšu ministrijas pārstāvi, un Finanšu ministriju mums pārstāv Brenča kungs – Finanšu ministrijas Tiesību aktu departamenta direktors. Arī jums, tātad, kā Finanšu ministrijas pārstāvim jāpauž Finanšu ministrijas viedoklis par šīm apstrīdētajām normām. Lūdzu!

M. Brencis: Jā, labdien klātesošie, godātā tiesa! Es nepārstāstīšu jau Finanšu ministrijas iesniegto tiesai viedokli, bet pieskaršos četrām, manuprāt, būtiskākajām lietām. Pirmais – par ā... par normu grozīšanu, par, nu, grozītajām normām, par to apstrīdēšanu. Otrais – par 25. novembra 2010. gada sprieduma izpildi. Trešais – par procedūras atbilstību Satversmei. Un pēdējais – par šodien Valsts kontroles izskanētajiem... izskanējušajiem argumentiem šajā lietā.

Ja mēs runājam par pirmo jautājumu – par apstrīdētajām normām, mēs uzskatām, ka šīs normas līdzīgi kā Saeimas pārstāvja paustajā runā, mēs uzskatām – šīs normas atbilst Satversmes 66. pantā noteiktajam Ministru kabineta noteikum... Ministru kabineta konstitucionālajam pienākumam sagatavot un iesniegt Saeimā līdzsvarotu un sabalansētu budžetu.

Attiecībā uz procedurālajām lietām uzskatām, ka Likums par budžetu un finanšu vadību principu un procedūru līmenī atbilst minētajam principam, proti, 66. pantā iekļautajam Ministru kabineta pienākumam iesniegt budžetu. Un mēs... mēs uzskatām, ka ar šiem diviem grozījumiem, kurus jau mana kolēģe Gulbes kundze pieminēja, šie grozījumi, teiksim tā, dod papildus iespējas neatkarīgajām iestādēm argumentēt un paust savu viedokli valdības sēdē.

Ja runājam par otro lietu, proti, par iepriekšējā Satversmes tiesas sprieduma izpildi. Mēs – līdzīgi kā Saeimas pārstāvis jau minēja – mēs pievienojamies šai izpratnei, ka iepriekšējais Satversmes tiesas spriedums, konkrēti 17.4. un 17.5. punkts, ir izpildīts. Varētu pat teikt, zināmā mērā gramatiski iekļaujot šīs te atziņas, sprieduma atziņas likuma tekstā, un uzskatām, ka arī šajā gadījumā mēs esam ņemuši vērā Satversmes tiesas spriedumā minētos šos te neatkarības, uzklauššanas principus.

Trešais par... par, teiksim tā, Satversmes 1. panta interpretāciju un to, ko šodien Valsts kontrole papildus savā argumentācijā minēja, jeb valsts varas dalīšanas principa izpratni. Mēs, protams, nevienā brīdī negrasāmies apstrīdēt Valsts kontroles funkcijas un negrasāmies vērtēt tādā tīri funkcionālā griezumā, un aizskarot tās kompetenci, bet vēlamies uzsvērt to, ka Likums par budžetu un finanšu vadību nosaka vienotus principus visām budžeta finansētām iestādēm. Tas ir likuma 18. panta trešā daļa, kur nosaka, ka šie te budžeta pieprasījuma pamatprincipi ir visām budžeta finanšu... visām budžeta finansētām iestādēm vienādi.

Un to, ko šodien es dzirdēju no Valsts kontroles kā viedokli, kas varētu būt zināmā mērā alternatīva šim te mūsu likumā jau nostiprinātajam vienotajam budžeta izstrādes un pieņemšanas principam, proti, ka šos maksimālos pieļaujamos griestus atsevišķi iesniegt Saeimā, apstiprināt un tad nest atpakaļ un MK – uz Ministru kabinetu – un tad precizēt šīs te jau detālās pozīcijas, mēs uzskatām, šāda pieeja ir absurda. Mēs uzskatām, ka tas izjauc to loģisko lietu kārtību, kura ir nostiprināta Budžetu un finanšu vadības likumā, un mūsu ieskatā tas... tas rada jautājumus par Satversmes 66. pantā iekļauto Ministru kabineta pienākumu sagatavot sabalansētu un līdzsvarotu budžetu.

Uzskatām, ka iepriekšējais Satversmes tiesas spriedums ir izpildīts, likumā noteiktie principi un procedūra ir skaidra. Ja runa ir par principiem, tad es nedzirdēju šeit Valsts kontroles argumentācijā skaidru norādi, izņemot par šiem revīzijas apjomiem, kuri jau tika apsprie... kuri jau tika apstrīdēti un kuri jau tika... kur jau šī debate, jau notika pirms manas uzstāšanās, es neredzēju... nedzirdēju argumentus attiecībā uz valsts varas ē... principu pārkāpšanu. Mēs esam izpildījuši to, ko

Satversmes tiesas spriedumā – attiecībā uz uzklaušīšanu. Tātad šo te uzklaušīšanas pienākumu esam iekļāvuši, un uzskatām, ka šādā gadījumā kaut kāda cita veida, teiksim, neatkarīgo iestāžu budžeta dalīšana un nešana uz Saeimu, uz komisiju, atsevišķi stiprināšana izjauc jau pašlaik pastāvošo budžeta izstrādes un sagatavošanas procesu.

G. Kūtris: Viss?

M. Brencis: Tas īsumā būtu viss, jā.

G. Kūtris: Paldies! Lietas dalībniekiem jautājumi būtu? Valsts kontroles pārstāvim nav, Saeimas pārstāvim arī nav. Tiesnešiem gan daži jautājumi. Tātad jūs vismaz beidzāt arī un arī iepriekš minējāt, ka tas izjauktu normālu sistēmu, ja, ja valstī institūcijas, kas ir nosauktas apstrīdētajās normās, projekt... finansējuma... nepieciešamo finansējumu apstiprinātu Saeima un pēc tam iekļautu valdības budžeta projektā, jo tad jūs atkal domājat, ka valdībai nebūtu iespējams sastādīt adekvātu budžeta piep... projektu? Tā, ja?

M. Brencis: Jā.

G. Kūtris: Es pareizi sapratu?

M. Brencis: Jā.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, bet Saeimas finansējumu, pieprasīto taču jūs iekļaujat iekšā valdības sastādītajā budžeta projektā?

M. Brencis: Jā, bet šeit jāņem...

G. Kūtris: Tur nav problēmu par apspriešanu vai neapspriešanu?

M. Brencis: Ja mēs runājam par procedūru, tad jebkurā gadījumā, ja ir plānoti izdevumi, tiem ir jābūt atspoguļotiem arī ieņēmumu sadaļā.

G. Kūtris: Es atvainojos, mēs runājam par konstitucionālu funkciju izpildi. Vai konstitucionālo funkciju izpildi nosaka likumdevējs vai valdība, vai Finanšu ministrija atkarībā no finansējuma iespējām?

M. Brencis: Valdības pienākums ir sagatavot šo budžetu sabalansētu, izvērtējot visas iespējas un to nākotnes ieņēmumu apjomu, kuru mēs esam prognozējuši.

G. Kūtris: Tas ir finansējumu, bet es runāju par funkciju izpildi.

M. Brencis: Ā... par funkciju izpildi, zināmā mērā turpinot to, ko jau mana kolēģe minēja savā uzstāšanās reizē, protams, normālā kārtībā, normālā kārtībā ne tikai šajā te budžeta izstrādes procesā, bet arī, pieņemot jebkuru citu normatīvo aktu valdībā, Saeimā, anotācija atspoguļo šo papildus budžetu vai vispār budžeta finansiālo ietekmi. Vai nu budžets ir jāsamazina, finansējums jāsamazina, vai nu finansējums ir jāpalielina. Normālā kārtībā šo te funkciju, funkciju izvērtēšanu, to, cik tas valstij izmaksā, tas būtu jāveic projekta izstrādātājam, un tas būtu jāiekļauj anotācijā. Un valdības prakse ir tāda, ka katrā šajā likumprojektā, kas prasa papildus naudu nākošam gadam, tad tas viss tiek vērtēts kontekstā ar nākošā gada budžetu. Tā ir normālā prakse.

Bet, ja mēs pieskaramies šam... šajā... šim te konkrētajam jautājumam par šo te funkciju vērtēšanu, tad praksē tas, kā mēs izprotam šo te 19. panta piekto daļu un šo te funkciju vērtēšanu, parasti tas ir ar valdības doto uzdevumu vai nu konkrētai ministrijai vai nu konkrētu... konkrētām vairākām ministrijām vērtēt normatīvos aktus un kopā ar iesaistītajām institūcijām – šajā gadījumā neatkarīgajām iestādēm – vērtēt iespēju grozīt normatīvos aktus. Tas ir tas, kā mēs to izprotam.

G. Kūtris: Tas ir, samazinot kādu funkciju, ja nepietiek naudas?

M. Brencis: Tas... tas arī ir viens no risinājumiem. Es saprotu, tas, pajājušogad, skatot 2012. gada budžeta projektu, nav noticis, nav, bet mēs arī to tā neizslēdzam. Tas... tas ir uzreiz jautājums par to, vai šajā budžeta likumprojekta

paketē tiek attiecīgi šāds likumprojekts arī iekļauts un... un... valdībai ar šo lēmumu... Teiksim tā, valdībai dod šo uzdevumu vai nu ministrijām, vai nu vairākām ministrijām, un tas, tā ir tā prakse, kādā veidā tas notiek.

G. Kūtris: Tas nozīmē, ja Finanšu ministrija saņem kādu budžeta projektu no kādas iestādes, tad Finanšu ministrija arī, gatavojot kopējo projektu, vērtē, vai nepieciešams šo finansējumu iekļaut budžetā vai nē?

M. Brencis: Jā, protams.

G. Kūtris: Ir?

M. Brencis: Tāpat kā jebkurā citā likumprojektā.

G. Kūtris: Tas nozīmē, ka tiek vērtēts arī, vai attiecīgās funkcijas veikšanai šai iestādei vajadzīga nauda vai nav vajadzīga nauda?

M. Brencis: Tas... Jā, un tas nenotiek tikai budžeta izstrādes procesā, tas notiek katru otrdienu valdības sēdēs, izskatot likumprojektus vai MK noteikumus.

G. Kūtris: Nē, es runāju nevis par jaunu funkciju piešķiršanu, bet par esošo funkciju nodrošināšanu, jo zināmā laika periodā finansējums ir samazināts bijis, un lai iestāde varētu normāli funkcijas veikt, mēs arī šodien tiesībsargu dzirdējām, finansējums bija samazināts, nu, lai viņš normāli sāktu darboties, jauns likums nav vajadzīgs, funkciju veikšanai vajadzīgs papildus finansējums, bet bāze to neparedz.

M. Brencis: Mana kolēģe jau izstāstīja tos trīs vai četrus... atkarībā no tā, kā mēs uz to skatāmies – uz šo te budžeta sagatavošanas procesu. Jā, bāze pamatā ir iepriekšējā gada uzturēšanas izdevumi plus korekcija. Un tad ir šī te, nu, šī te... papildus pieprasījumi – tas, ko reāli mēs nākošā gadā varam pārskatāmā periodā atļauties, kas ir balstīts uz prognozi. Tā kā šai gadījumā par to papildus daļu jeb to attīstības daļu, jā, ir valdības koleģiāls lēmums, kas izriet no valdības deklarācijas, politikas plānošanas dokumentiem un citām, teiksim, valdībai saistošiem... saistošām... saistošiem dokumentiem un saistošiem lēmumiem. Tad tā ir valdības, teiksim tā, koleģiāla un politiska izšķiršanās.

G. Kūtris: Un nav neviens valdības lēmums par to, ka Valsts kontrolei jāveic pilnībā revīzija. Likums ir pateicis, ka Valsts kontrolei revīzijas ir jāveic, ir samazinājums šis... Tagad valdība pieņems lēmumu, ka Valsts kontrolei ir iespējams pilnā mērā veikt šīs revīzijas, un tāpēc finansējums jāpiešķir?

M. Brencis: Nē, šādu lēmumu diez vai valdība pieņemtu, tā būtu...

G. Kūtris: Nu, tas būtu absurdi, jā.

M. Brencis: ... iejaukšanās Valsts kontroles darbā, tāpēc arī valdība šādu lēmumu līdz šim nav pieņēmusi.

G. Kūtris: Tātad Finanšu ministrija saņem Valsts kontroles pieprasījumu par nepieciešamo finansējumu, lai Valsts kontrole pilnvērtīgi veiktu savu funkciju. Pēc kādiem kritērijiem Finanšu ministrija var pateikt – nē, jums nākamgad nebūs? Naudas nav vienkārši?

M. Brencis: Nē, nē, nu, tāpēc, ka katrā posmā ir secīga kārtība un, un noteikta procedūra. Ja mēs runājam par bāzi, tie, nu... Es jau izstāstīju, kā bāze veidojas.

G. Kūtris: Bāze – jā, tā ir bāzes summa.

M. Brencis: Jā, par papildus... Jā, un tad tā tiek noteikta un tur, teiksim, tā... tur manevri ir samērā, nu, minimāli...

G. Kūtris: Kas nevar manevrēt?

M. Brencis: Ko lūdzu?

G. Kūtris: Kas nevar manevrēt jeb minimāli?

M. Brencis: Ir MK noteikumi par bāzes izdevumiem, kā tie tiek aprēķināti un kā tie tiek savadīti.

G. Kūtris: Mēs runājam par neatkarīgas iestādes tiesībām budžeta pieprasījumā ierakstīt summu, kādas vajadzīgas funkcijas veikšanai.

M. Brencis: Šādas tiesības, protams, pastāv, un tas ir, teiksim tā, un tas ir valdībai jāvērtē.

G. Kūtris: Tātad, ja jūs liekat kopējā summā pieprasīto, tad jūs norādāt – šitā summa ir, atbilst bāzei...

M. Brencis: Jā.

G. Kūtris: ...un tā summa vairs neatbilst bāzei?

M. Brencis: Jā.

G. Kūtris: Argumentācija, kāpēc jūs uzskatāt, ka...? Šeit ir tikai skaitļu argumentācija, vai jūs vērtējat funkciju veikšanu?

M. Brencis: Tiek vērtēta arī funkciju veikšana un, kā jau minēju, attiecībā uz tām funkcijām vai, vai, vai, teiksim tā, attiecībā uz tām funkcijām, kuras uzliek pien... pildīt ka... ar likumu, ar MK noteikumiem, tad tur parasti ir valdības lēmums izvērtēt, vai ir nepieciešami grozījumi normatīvajos aktos. ... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Tur nekāds grozījums nav vajadzīgs... [runā vienlaikus]

M. Brencis: Tad tā ir valdības izšķiršanās – piešķirt papildus finansējumu vai nē, izejot no tām visām vajadzībām, kuras gan ministrijas, gan neatkarīgās institūcijas...

G. Kūtris: Tātad valdība izšķiras par to, vai konkrēto funkciju...

M. Brencis: Protams, tas ir... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: ...vajag attīstīt tālāk vai nevajag?

M. Brencis: Valdības... valdība lemj par budžetu. Tas ir valdības konstitucionālais pienākums, un nevienā brīdī valdība nav grasījusies apstrīdēt un uzdot Valsts kontrolei veikt 11 vai 34 revīzijas. Esošā budžeta ietvaros, kā mēs sapratām no arī Kusiņa kunga minētā, Valsts kontrole tīri labi tikusi galā ar savām funkcijām.

G. Kūtris: Jautājumi? Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Vai es jūs pareizi sapratu, ka tai gadījumā, ja Finanšu ministrija redz, ka tās naudas nepietiek un funkcijas visas nevar izpildīt, tad Ministru kabinets tālāk virza grozījumus, lai kādu no funkcijām, kas neatkarīgai iestādei vai konstitucionālam orgānam ir, mainītu vai vispār atceltu?

M. Brencis: Tā būtu pareiza kārtība.

S. Osipova: Un konstitucionālajiem orgāniem tas, piemēram, ir ielikts Satversmē. Vai šādi grozījumi varētu nonākt budžeta paketē? Satversmes grozījumi, ka...

M. Brencis: Es domāju... Es domāju, ka diez vai, jo mēs nevienā brīdī neplānojam grozīt Satversmi saistībā ar Valsts kontroles vai kādas citas neatkarīgas iestādes funkcijām. Tas vienkārši tika minēts kā piemērs...

S. Osipova: Skaidrs.

M. Brencis: ... jo likumdošanas process nav tikai budžeta likuma izstrāde. Tas ir visu gadu.

S. Osipova: Vai jūs man varētu paskaidrot, kā funkcionē... Kā tiek piemērotas apstrīdētas normas. Nu, piemēram, kādos gadījumos konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu budžeta pieprasījumu var grozīt? Vai ir jau ticis grozīts bez šo institūciju piekrišanas?

M. Brencis: Ja nemaldos, tad šī redakcija kopš ir pieņemta, ne reizi tas nav grozīts. Respektīvi, šis te piep... šie te pieprasījumi ir izvērtēti, bet, ja mēs runājam par to, kas ir papildus daļa, tad tur ir... tur jau mana kolēģe izstāstīja, kad ir bijuši vienmēr šie te lēmumi valdībā un attiecībā uz šo te... šo te 2012. gada budžeta izstrādes

procedūru, tur ir bijis šis 1. novembra valdības lēmums par tiem papildus pieprasījumiem, kurus apmierināt.

S. Osipova: Lielā mērā šeit strīds ir par to – par tiesībām tikt uzklausiņam institūcijā, kas lemj par naudas piešķiršanu galīgā redakcijā. Un šobrīd sanāk, ka konstitucionālajiem orgāniem un neatkarīgām institūcijām ir jāšāk tā sava cīņa jau Finanšu ministrijas līmenī, un tai gadījumā, ja Finanšu ministrs un institūcija nenonāk pie vienošanās tad, kad jau tas budžeta projekts tiek virzīts uz Ministru kabinetu, tiek pievienota izziņa, ja, par to, ka nav vienoš... Kas tieši tiek rakstīts šādā izziņā?

M. Brencis: Es tehniski neesmu redzējis šādu dokumentu, bet, nu, tas ir...

S. Osipova: Praksē vienmēr ir vienošanās panāktas?

M. Brencis: Nē. Nu, izziņas formātu likums nenosaka. Tas ir skaidrs. Ir Kabineta kārtības rullis, kurš nosaka zināmas tehniskas prasības, kuras, teiksim tā, ir jāizpilda, – arī šodien valdības sēdē, izskatot šos te gan bāzes izdevumus, gan arī informatīvo ziņojumu par maksimāli pieļaujamiem griestiem. Teiksim, tas parasti ir informatīvā ziņojuma veidā, un izziņa ir, ja nemaldos, piektais vai sestais pielikums Kabineta kārtības rullim. Nu, tas ir tehniska rakstura jautājums.

S. Osipova: Tas vienkārši ir formāli, ja?

M. Brencis: Nē, nu, mūsu uzdevums ir iesniegt informāciju valdībai lemšanai, ja ir šīs te domstarpības, kas, kas... likumā ir noteikta tālākā procedūra, kā to darīt. Tad mēs iesniedzam šos te materiālus valdībai lemšanai. Un vienkārši Kabineta kārtības rullis nosaka, kādā veidā tas ir jādara.

G. Kūtris: Pagājušajā gadā bija šīs domstarpības?

M. Brencis: Manā rīcībā nav tādas informācijas.

G. Kūtris: Visas bija apmierinātas? Iestādes, ja?

M. Brencis: Mēs iesniedzām 19. decembra... Satversmes tiesai visus budžetus, norādījām, ka samazināti ir Valsts prezidenta kancelejas bāzes izdevumi. Par papildus lemto jau mana kolēģe izstāstīja gan tiesībsarga, gan Satversmes tiesas kontekstā.

G. Kūtris: Tiesnesis Balodis.

K. Balodis: Sakiet, lūdzu, kāds ir jūsu vērtējums, kāpēc tieši no konstitucionālajām institūcijām, neatkarīgajām iestādēm Valsts kontrole ir īpaši neapmierināta ar budžeta pieprasījumu izskatīšanas kārtību? Varbūt Finanšu ministrijā, Ministru kabinetā kāda slikta attieksme tieši pret Valsts kontroli ir bijusi? Kā tur...

M. Brencis: Nē, nu...

K. Balodis: Kaut kāda slikta apiešanās?

M. Brencis: Ja mēs runājam par valdības lēmuma pieņemšanas gaitu, tad, ja nemaldos, lielākajai daļai neatkarīgo iestāžu ir tiesības piedalīties valdības sēdēs un paust savu viedokli. Ja mēs runājam par šo konkrēto lietu, tad, visticamāk, tas ir kaut kāda... kaut kādā mērā neapmierinātība ar iepriekšējo Satversmes tiesas spriedumu. Bet, ja mēs runājam vēl tālākā pagātnē – te jau izskanēja par zināmā mērā aizvainojumu vai neapmierinātību ar valdības konsolidācijas gada lēmumiem, tā es to tikai varu izskaidrot.

K. Balodis: Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Vēl vien jautājums mazlietiņ no ci... no attālākas „operas”. Sakiet, lūdzu, Finanšu ministrija bija atbildīga par likumprojekta izstrādāšanu?

M. Brencis: Jā.

G. Kūtris: Satversmes tiesa savā spriedumā deva samērā ilgu laiku. Vai jūs nevarētu pateikt, kas bija par iemeslu, ka Saeimai vajadzēja beigās steidzamības

kārtībā šos likumprojektus pieņemt, nevis normālā apspriešanas procesā? Finanšu ministrija bija atbildīgā.

M. Brencis: Jā, mēs iesniedzām šo likumprojektu, ja nemaldos, aprīlī, precīzi neatcerēšos datumu. Nu, zināms laiks pagāja gan konsultācijās, gan iekšējās diskusijās par šī sprieduma izpildi un, cik es zinu, no šīs te likumprojekta izstrādes vēstures, tad Finanšu ministrija, nu, teiksim tā, nu, izrādīja pat iniciatīvu, izstrādājot šo te normatīvo regulējumu, un, teiksim tā, tā bija tāda iekšēja diskusija un, un, un bija skaidrs, ka šis regulējums ir vajadzīgs un viņš ir nepieciešams, un šajā te budžeta izstrādes procesā mēs vienkārši redzējām, ka... Parasti Likums par budžetu un finanšu vadību tiek grozīts paketē, un tad, nu, teiksim tā, šie procesi diemžēl tā sakrita. Mēs aprīlī iesniedzām Valsts kancelejā šo projektu, izstrādāto 2011. gadā. Nu, tur nav tāda īpaša pamatojuma, tur vienkārši bija likumdošanas izstrādes process un konsultācijas ar iesaistītām iestādēm.

G. Kūtris: Vai lietas dalībniekiem vēl kādi jautājumi ir? Valsts kontroles pārstāve.

L. Karlson: Jautājums saistībā ar Valsts kontroles tieši pieteikumu. Vai, jūsuprāt, nav saskatāma pretruna arī tajā apstākļi, ka tad, kad Finanšu ministrija vērtēs Valsts kontroles veicamo revīziju apjomu, tas ietekmēs arī Finanšu ministrijas un tās padotības iestādēs veicamās revīzijas – to skaitu, apjomu?

M. Brencis: Varētu precizēt jautājumu, kā tieši Finanšu ministrija var ietekmēt šīs Valsts kontroles revīzijas, ja Valsts kontrole savas revīzijas plāno neatkarīgi no Finanšu ministrijas?

L. Karlson: Samazinot revīziju skaitu, arī tiek samazināts revīziju skaits visās iestādēs, tajā skaitā Finanšu ministrijā un tās padotības iestādēs.

M. Brencis: Mēs nekad neesam tādā līmenī domājuši, un tur nav nekāda tieša cēloņsakarība ar apstiprinātā budžeta... un to, vai Finanšu ministrija mazāk tiks revidēta. Es, strādājot Finanšu ministrijā kopš 2008. gada 15. oktobra, šādu praksi neesmu novērojis.

L. Karlson: Mēs arī to neapgalvojam. Iet runa par likuma normu pretrunām. Vai šīs normas neno... jūs nenonākat, un mēs nenonākam tādās pretrunās kā neatkarīga iestāde? Vai Finanšu ministrija, kas ir Valsts kontroles revidējamā vienība, var noteikt veicamo darba apjomu Valsts kontrolei?

M. Brencis: Nē, mēs to nenosakām un, un, un tas ir Valsts kontroles uzdevums – šīs revīzijas veikt. Un kurās jomās – tā ir Valsts kontroles neatkarīga kompetence, un tas ir Satversmē noteikts, un mēs vienkārši pildām savu darbu, jūs pildāt savu darbu.

L. Karlson: Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Saeimas pārstāvim arī jautājums kāds?

G. Kusiņš: Jā, viens jautājums attiecībā uz Valsts kontroles sniegto informāciju Satversmes tiesai. Sakiet, lūdzu, kā jūs varētu komentēt. Valsts kontroles sniegtajā viedoklī 7. lapaspusē ir šāds teikums, – es jau jautāja Valsts kontroles pārstāvei, un tagad pajautāšu jums, attiecībā uz kuriem šis teikums bija izteikts, – ka Ministru kabinets nosaka konstitucionālajām iestādēm un Tiesībsarga birojam maksimāli pieļaujamo izdevuma apjomu, visi līdzšinējie valdības lēmumi ir balstīti tikai uz matemātiskiem pieņēmumiem un deklaratīviem aicinājumiem. Sakiet, lūdzu, kā jūs varētu komentēt šādu izteikumu? Vai tā ir taisnība, vai nav taisnība, vai kā?

M. Brencis: Likums par budžetu un finanšu vadību nosaka secīgus posmus, kādā valdība pieņem lēmumu par budžetu. Jā, šie lēmumi, teiksim tā, nebūs visiem tik labvēlīgi, kā varētu domāt. Bet, ja mēs runājam par matemātiskiem pieņēmumiem un deklaratīviem aicinājumiem, tad man jājautā drīzāk Valsts kontrolei, kas ir domāts ar

matemātiskiem pieņēmumiem? Vai tie ir, teiksim, bāzes izdevumu aprēķini, vai tie ir papildus budžeta pieprasījumi, vai tās ir prognozes? Un deklaratīvi aicinājumi solidarizēties – to es varbūt varētu, nu, vērtēt kontekstā ar tiesneša Baloža uzdoto jautājumu par iespējamo, nu, motivāciju, kāpēc Valsts kontrole šo sūdzību ir iesniegusi. Teiksim tā, mums šādu pierādījumu nav. Nu, matemātiski pieņēmumi – tas ir MK noteikumi, teiksim tā, procedūru līmenis. Un deklaratīvi aicinājumi – nu, tur grūti kaut ko komentēt, grūti kaut ko piebilst.

G. Kusiņš: Paldies, godātā tiesa!

G. Kūtris: Paldies! Tiesnešiem arī vairāk jautājumu nav. Paldies, Finanšu ministrijas pārstāvim Brenča kungam!

Tālāk aicinām Valsts prezidenta kancelejas pārstāvi – Valsts prezidenta likumdošanas un juridisko padomnieku Edgaru Pastaru kungu. Tātad arī jums aicinājums kā pieaicinātās personas pārstāvim paust viedokli par šīm apstrīdētajām normām. Lūdzu!

E. Pastars: Godātā tiesa, godātie lietas dalībnieki! Valsts prezidenta kanceleja savā rakstveida atbildē jau tiesai ir īsumā ieskicējusi savu viedokli un, atšķirībā no citām neatkarīgajām institūcijām, kas šodien ir paudušas viedokli, gribu teikt, ka Valsts prezidenta kancelejas sadarbība ar izpildvaras pārstāvjiem ir bijusi konstruktīva, produktīva un nav apdraudējusi kancelejas neatkarību vai funkciju īstenošanu. Ja ir bijuši pamatoti izdevumi, tie ir tikuši plānoti un piešķirti. Jāsaka, ka Valsts prezidenta kancelejai nekad nav bijušas principiālas problēmas ar Ministru kabinetu jautājumā par budžeta pieprasījumu vai maksimālo griestu, vai bāzes izdevumu noteikšanu.

To apliecina arī šodien diskusijā pieskartais jautājums, ka Ministru kabinets sēdē, šķiet, šodien un ... [*blakustroksnis ierakstā*] piektdien vai pirmdien. Jāsaka, Valsts prezidenta kanceleja jau mēnesi atpakaļ saņēma visus dokumentus ar visiem izdevumiem un plānotajiem aprēķiniem, un tos saskaņoja, lūdzot samazināt bāzes izdevumus par 200 000 latu. Līdz ar to, no mūsu puses, varētu teikt, ka šī lieta mums ir neaktuāla un daudzi neatkarīgo iestāžu paustie viedokļi mums ar mūsu praksi nav apstiprinājušies.

Un jāsaka tā, ka, iepazīstoties ar iepriekšējo Satversmes tiesas spriedumu šajā jautājumā, varu teikt, ka – ko mēs arī paudām savā rakstveida pozīcijā – ka, patiesībā, pat gramatiskā līmenī spriedumā noteiktās tēzes ir izpildītas likuma tekstā. Jautājums tikai par citu, vai šī lieta nav par savstarpēju iestāžu... par iestāžu savstarpējās komunikācijas, tā teikt, rūgtuma izpaušanu, Satversmes tiesas procesā analizējot normas piemērošanas praksi, kas jau ir cits jautājums nekā pati norma.

Un līdz ar to mēs arī savā rakstveida viedoklī paudām tiesai lūgumu izvērtēt, vai vispār šāda lieta ir jāskata, kā... sprieduma formā, vai jāizbeidz, kā lūdz Saeimas pārstāvis. Jo patiesībā te nav jautājums, faktiski, par konstitucionalitāti. Jautājums ir, iespējams, par normu piemērošanu.

Un, ja runājam par... par lietu konstituc... konstitucionalitāti, tad es negribētu piekrist varas dalīšanas principa tulkojumam, kāds izskanēja šajā tiesas sēdē, it īpaši no Valsts kontroles puses. Nedrīkstētu nekādā gadījumā lietot argumentu – tā kā Valsts kontrole revidē Finanšu ministriju vai valdības institūcijas, tad līdz ar to valdība nevar aiztikt nekādā veidā, pat vērtēt Valsts kontroles budžetu. Ja mēs sekojam šai argumentācijai, tad mēs varam teikt tā, ka arī Saeima nevar noteikt Valsts prezidenta kancelejas budžeta izdevumus, jo valsts prezidents ir tiesīgs vērtēt Saeimas pieņemtus likumus un nodot tos otrreizējai caurlūkošanai. Arī parādās kontroles funkcija. Tad mēs teiktu tā – nedosim naudu, Saeima dos mazāk naudas, prezidents nedos atpakaļ likumus. Ar šādu loģiku nekur tālu nevar tikt, patiesībā.

Otrais, kas no varas dalīšanas principa. Var piekrist arī tiesneša jautājumos izskanējušajam tādām varbūt mājienam pusēm, it īpaši Saeimas pārstāvim, par to, ka ne visas institūcijas, kas ir uzskaitītas apstrīdētajā normā, patiesībā ir klasiskā varas dalīšanas principa subjekts. Varētu pastīdēt, vai Valsts kontrole ir šī varas dalīšanas principa subjekts tā klasiskajā izpratnē.

Turklāt, turpinot Finanšu ministrijas pārstāvja teikto, es gribētu varbūt salīdzināt Valsts kontroles vēlmi, ka viņu budžeta piepr... vai maksimālos, maksimālos skaitļus skatītu no sākuma Saeima, un tikai pēc tam – valdība, par tā kā... par ceļotāja gājienu tuksnesī, kur viņš redz, ka tur ir oāze, bet patiesībā tā ir tikai mirāža. Jo reāli nekas jau no tā principiāli nemainīsies. Tāpat šajā Saeimas Budžeta komisijas sēdē, par kuru, starp citu, mēs šeit dzirdējam sūkstīšanos, ka nebija uzaicināti laikā, vai viņā nepietiekami kaut kas notika. Tāpat tur būs valdības pārstāvji un deputāti. Viņiem nav visas informācijas par visu valsts saimniecību, objektīva, un to Satversme arī paredz – visa galvenā informācija par valsts saimniecību ir Ministru kabineta kompetencē, tāpēc Ministru kabinets ir tas, kas iesniedz valsts budžeta projektu, un neviens cits. Līdz ar to arī tajā Budžeta komisijas, nu, sēdē, ja būtu šī cita procedūra, būtu patiesībā tieši tas pats, kas ir Ministru kabineta sēdē, un ne ar ko tas neatšķirtos.

Protams, ir jārūnā par to, ka varbūt ir nepieciešams uzlabot komunikāciju un dokumentu noformēšanu, atspoguļojumu. Tas ir jautājums pavisam cits nevis par normu konstitucionalitāti.

Runājot par... par to, ka valdībai būtu jāiesniedz budžets tāds, kā to prasa neatkarīgās iestādes – tādā pašā... tādā līmenī, kā viņas to pieprasījušas, un nemaz to nedrīkstētu to grozīt. Tad sanāk, principā, varētu teikt, pat viltos budžets. Jo, patiesībā, valdībai nāktos iesniegt Saeimā budžetu, kuram viņa pati nepiekrīt, to aizstāvēt, tai skaitā, riskējot ar savām pilnvarām. Un pēc tam Saeimā, es atvainojos par salīdzinājumu, meklēt kādu deputātu, kurš iesniegs priekšlikumu par šo ciparu samazinājumu politiskā procesā. Jo, patiesībā, valdībā šiem procesiem... būtu jābūt daudz argumentētākam profesionāli, Saeimā vairāk politiskam. Un mēs šobrīd kaut kā domājam, ka Saeima, nu, ir tā... tā... labā vieta, un valdība ir tā sliktā. Ne vienmēr šīs lomas būs tādas.

Šeit arī izskanēja argumenti par to, ka likumprojekts tika skatīts steidzamībā. Valsts prezidenta kancelejā, vērtējot Saeimas pieņemtos likumus, mēs skatāmies, nu, kādā procedūrā viņi ir pieņemti, kādos termiņos. Man jāsaka, sešu mēnešu laikā šim likumprojektam nemaz nebija jānonāk parlamentā, tik ātri. Tas ir pasakaini ātrs process. Sešu mēnešu laikā viņš pat nebūtu izgājis caur valdības sēdi, ja viņš ietu normālā procedūrā. Neskaitot trīs lasījumus, valsts sekretāru sanāksmi, Ministru kabineta sēdi. Patiesībā bez steidzamības sešos mēnešos šādu likumprojektu... Ja mēs sakām, ka likumprojekts ir jāizstrādā kaut pāris mēnešus, tad izskatīšanai tur noteikti nekas īpaši daudz nepaliktu. Turklāt konkrētajā gadījumā bija otrreizējās caurlūkošanas jautājums, ko, piemēram, Valsts prezidents Valdis Zatlers... un, jāsaka, ka šajā „veto rakstā” bija vairāk gan norāde uz uzklaušāšanu, procedūru un mazāk uz saturiskajiem jautājumiem, jo vismaz argumentus es šajā „veto rakstā” neatradu.

Tas, ko arī tiesneši jautāja, – par budžeta izpildi. Tas gan nav apstrīdēto normu jautājums – par to, vai neatkarīgajām iestādēm būtu jānodod lielākas tiesības budžeta izpildes procesā pārdalīt pa noteiktiem kodiem kādus līdzekļus. Jā, protams, tas ir apsverama iespēja, ko arī Valsts prezidents ir uzsvēris, ka tā tas varētu būt – dot lielāku neatkarību. Bet, protams, ir jāņem arī vērā otrs moments, lai nesanāk tā, ka šīs lielās neatkarības dēļ pēkšņi Valsts kasē nav nomaksāti nodokļi, jo socapdrošināšanai paredzētos nodokļus... ir, ir nopirkts kāds pamatlīdzeklis. Tas noteikti nebūtu

risinājums. Uzticība ir iespējama, un šī lielāka rīcības brīvība varētu būt, bet tas ir citu normu jautājums nevis to, kas ir šajā... šajā lietā apstrīdēts.

Un, rezumējot iepriekš teikto, kā es sākumā arī jau minēju, ka mēs neredzam nekādas problēmas šo normu piemērošanā. Mēs redzam, ka šis pieteikums ir vairāk par.. par... par atsevišķu gadījumu, teiksim tā, pārspilēšanu vai konkrētu gadījumu, kā saka, iznešanu konstitucionālā rangā. Bet patiesībā tur nav jautājums par to, jautājums tikai par piemērošanu konkrētajās situācijās. Un to var labot citos viedos, nevis atceļot šīs normas.

Turklāt, ja šo pieteikumu uzskata par iepriekšējā sprieduma izpildes, kā saka, kontroles instrumentu, tad jāsaprot, ka tas noteikti tāds nebūs derīgs, jo patiesībā šīs normas, jau faktiski jau vairs nav spēkā. Un arī kā izpild.. iepriekšējā sprieduma izpildes instruments šis pieteikums un šī lieta vairs īsti efektīva varētu arī nebūt. Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Pašās beigās jūs teicāt, ka to var labot kādā citā veidā, ne normu vaina. Sakiet, lūdzu, kā var labot, jūsuprāt, ja Ministru kabinets, piemēram, nu, pieņemsim, ka uzrakstīto normu nesaprot vai saprot savādāk?

E. Pastars: To, ko es esmu saskarīes arī darbā ar Finanšu ministriju, ar profesionāliem cilvēkiem un arī ar Valsts kancelejas cilvēkiem, viņiem varbūt šajās, teiksim tā, smalkajās konstitucionālā jautājuma lietās, it īpaši, attiecības ar neatkarīgām iestādēm, varbūt kādreiz vienas apmācības atrisinātu visu.

G. Kūtris: Varbūt tiesas spriedums ir labāka mācība?

E. Pastars: Varbūt tiesas nolēmums nav slikta mācība, bet jautājums, vai tādēļ ir jāatceļ pašas normas?

G. Kūtris: Vai lietas dalībniekiem būtu jautājumi Valsts prezidenta kancelejas pārstāvim? Nav. Valsts kontroles? Nav.

Vairāki jautājumi no jūsu stāstītā ir radušies. Sakiet, lūdzu, es sapratu no jūsu teiktā, ka to, ko šobrīd valdība skata, – likumprojektu par bāzes griestu, bāzes izdevumiem trīs gadu periodam. Šis likuma projekts Valsts prezidenta kancelejai jau mēnesi iepriekš bija atsūtīts un bija, zināma... par valdības sēdi?

E. Pastars: Šā gada 12. martā – es tagad no galvas saku, varu precīzi numuru pateikt pēc brītiņa – tika saņemts... Finanšu ministrijas vēstule ar lūgumu izteikt viedokli, saskaņot bāzes izdevumus 2013., 2015. gadam. Precīza tabula ar visiem skaitļiem. Mēs iepazīnāties ar šo dokumentu, atbildējām, ka mūs apmierina, tikai lūdzām mīnus 200 000 noņemt nost un viņus... Un pēc tam Finanšu ministrijai to aizsūtījām, šo atbildi. Tad, kad Finanšu ministrija šo atbildi saņēma, viņi mums vēlreiz lūdza apstiprināt, nu, ka tagad šī tabula ir precizēta. Jā, 12. marta dokumenta veidā mēs esam to saņēmuši. Tas nebija noformēts kā likuma projekts, tie bija bāzes izdevumi saskaņošanai, mēs tos esam saskaņojuši elektroniskā veidā.

G. Kūtris: Tā kā principā jūsu kancelejas pārstāvis šodien valdības sēdē...

E. Pastars: Nebūs.

G. Kūtris: ... zina to projektu, kāds viņš tur ir ierakstīts?

E. Pastars: Viņš tur nebūs. Viņš tur nebūs, jo mums tur viss ir saskaņots, mums nemaz nav vajadzība par to jautājumu diskutēt.

G. Kūtris: Otrs jautājums. Jūs teicāt, ka par valsts saimniecību pēc būtības labāk zina tikai izpildvara. Un, sakiet, lūdzu, vai jūs ar valsts saimniecību saprotat arī tiesas spriešanas nepieciešamību?

E. Pastars: Nē, noteikti nē. Es domāju ar to, ka jautājumā, vai noteiktā gadījumā cik līdzekļu piešķir kurai institūcijai vislabāk varētu orientēties valdība, bet, protams, Ministru kabinetam nevar būt prezumpcija, ka Ministru kabinets to vien tik domā darīt, kā aizskart tiesu varu. Likumd... Ministru kabinetam būtu ļoti jāstrādā pie

tā, lai ievērotu tiesu varas neatkarību, tai skaitā viņas finansiālo patstāvību, un kas teiktu... ļautu nedomāt par saimnieciskām lietām, bet koncentrēties uz tiesas spriešanu.

G. Kūtris: Bet vai, teiksim, ja šāda pieeja būtu risinājumam, ka izpildvarai labāk... nevis labāk, bet, nu, teiksim, drošāk zināms, cik naudas ir un cik var atvēlēt. Varbūt, ka tās sekas ir tāpēc, ka mums tiesu procesos jeb, pareizāk sakot, lietas guļ, un tiesnešu skaits varbūt ir nepietiekams?

E. Pastars: Tā varbūt būtu cita diskusija. Bet, protams, nevar teikt, ka Ministru kabinets ir piešķīris tiesu varai vienmēr pietiekami daudz līdzekļus. Bet es gribu teikt, ka procedūras maiņa tikai ar to vien, ka no sākuma aizies uz komisiju un tad uz valdību, nevis no valdības uz komisiju, naudu vairāk nepadarīs. Un lietas no plauktiem neizkustinās.

G. Kūtris: Jautājums tikai, kur ir problēmas, ka neatkarīgo jeb konstitucionālo institūciju finansējumu izvērtē likumdevējs un... un valdība vienkārši ieliek šo sarakstu, kur ir problēma?

E. Pastars: Es gribu teikt, ka ir maldīgs uzskats, ka, ja likumprojekts ir nobalsots pirmajā lasījumā, tad neko Saeima tur nevar... ka spiež pogas un neko nevērtē. Saeima... pirmais lasījums ir sākums, lai jebkuru likumprojektu, it īpaši budžeta likumprojektu, vērtētu. Pēc savas darba pieredzes Saeimā varu teikt, ka reti kuru likumprojektu deputāti tik nopietni izlasa kā budžeta likumu.

G. Kūtris: Un vēl viens man neskaidrs jautājums radās. Jūs pieminējāt situāciju, ka, nu, ir tas... tas gan laikam jūs norādījāt, ka tas neskar tieši apstrīdētās normas, bet budžeta jautājumu ir iespējams, budžeta projektēšanas, ka varētu būt situācija, ka, piemēram, valsts neizpilda savus nodokļus, jo kaut kas ir iztērējis ne tur, kur vajag. Vai jūs uzskatāt, ka konstitucionālo institūciju vadītāji – Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Valsts kontrolieris, Satversmes tiesas priekšsēdētājs – pieņemtu lēmumu par nelikumīgu līdzekļu iztērēšanu?

E. Pastars: Noteikti nē, es tikai gribētu teikt tā – es ļoti šaubos, vai jūs šobrīd un Valsts kontrolieris šobrīd zina, kāds ir viņu budžeta stāvoklis līdz precīzam latam, jo to zina, visticamāk, kāds cits darbinieks, kurš diez vai bauda tādu uzticību un tādu atbildības pakāpi kā jūs.

G. Kūtris: Jautājumi? Tiesnese Osipova, lūdzu!

S. Osipova: Tātad jūs uzskatāt, ka ir izpildīts iepriekšējais Satversmes tiesas spriedums. Bet kā jūs uzskatāt, vai apstrīdētajās normās ir ietverts labvēlīgāks tiesiskais regulējums nekā pirms tam spēkā bijušais?

E. Pastars: Nu, ja mēs vadāmies kaut vai tikai no viena apstākļa, ka šo, tā saukto daudzgadu budžetu galvenos skaitļus nosaka Saeima, nevis Ministru kabinets, tad, protams, tas ir liels solis uz priekšu.

S. Osipova: Arī tas, ka var bez neatkarīgās institūcijas vai konstitucionālā orgāna piekrišanas pamainīt tos ciparus?

E. Pastars: Ministru kabinets, jūs domājat?

S. Osipova: Jā.

E. Pastars: Tas bija arī iepriekš un līdz šim, protams, Ministru kabineta atbildība, kas ir precīzi arī nostiprināta jūsu 2010. gada spriedumā, ka kabinetam tādas pilnvaras ir, un to arī neapstrīdēja pieteikuma iesniedzējs.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi? Nav. Lietas dalībniekiem arī nav jautājumu. Paldies, Pastara kungs!

Un visbeidzot pieaicinātā persona Ģenerālprokuratūra. Un Ģenerālprokuratūru, tātad, mums pārstāv Agnis Pormalis – Personu un valsts tiesību

aizsardzības departamenta prokurors. Tad arī jums kā pieaicinātās personas pārstāvim lūgts paust jūsu viedokli – jūsu iestādes viedokli par apstrīdētajām normām. Lūdzu!

A. Pormalis: Paldies! Godātā tiesa, cienījamie lietas dalībnieki! Situācija ir tāda, ka laikā, kad tika sniegts ģenerālprokurora parakstīts oficiāls, rakstisks viedoklis par apstrīdētajām normām, nebija spēkā vēl šīs normas, kas ir uz šo brīdi, un par ko šodien faktiski tiek risināti strīdi. Bet, izvērtējot gan, gan šīs... tās apstrīdētās normas, kuras bija... bija spēkā, gan tās, kuras ir ar šā gada 1. janvāri, visā visumā tās viedoklis būtu, ka pēc būtības nekas nav mainījies. Šī norma, faktiski, šī... šī... šī kārtība ir saglabāta. Ir nākuši klāt tikai... faktiski aizstāts viens instruments ar citu.

Proti, tiek paredzēts papildus vidēja termiņa budžeta ietvara likums, kas nav bijis agrāk. Kā... kā... kā, tiešām, kompleksi skatoties, tas ir vēl, vēl... tā ir vēl viena vieta, vēl viena reize, kur var vērtēt, spriest un lemt, cik tad, cik tad daudz šo līdzekļu iestādei ir nepieciešams, konstitucionālajai. Bet visā visumā, kā jau es teicu, mūsu ieskatā šī norma, šī... šī situācija ir saglabājusies, kāda ir bijusi uz apstrīdēšanas brīdi. Un tāpēc es neko citu... faktiski, uzskatu, ka šo... šo rakstiski sniegto viedokli pilnībā var attiecināt arī uz šo gadījumu. Un, ja mēs skatāmies uz... no prokuratūras skatupunkta, tad uz situāciju, tad prokuratūra ir tiesu varas institūcija, kaut arī nav... nav konstitucionāla institūcija, un...

Bet katrā ziņā prokuratūrai ir, nu, viņai ir, ja nemaldos – te tika konstitucionālās institūcijas un neatkarīgās institūcijas, tika liktas dienas sākumā „pa plauktiem” – tad prokuratūra no „zemā plaukta” pacelta nav kā... kā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija. Viņa joprojām atrodas „zemajā plauktā”, jo... jo Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta piektajā daļā – tāpat panta, kas reglamentē valsts budžeta pieprasījuma analīzi, – nu, prokuratūra šajā piektajā daļā nav iekļauta. Un līdz ar to prokuratūrai, neskatoties uz to, ka viņa ir tiesu varas institūcija, šī „jautrība” beidzas krietni ātrāk – faktiski jau Finanšu ministrijā. Jau, nākot budžeta... budžeta projektam uz Ministru kabinetu, faktiski, ir visas tiesības prokuratūras šos prasījumus... likums atļauj samazināt. Un attiecīgi pat neatkarīgi no Ministru kabineta vēlēšanās.

Vēl, tāpat, šī apstrīdētā norma pēc būtības... kā jau es minēju, prokuratūras viedoklis ir tāds, ka viņas neatbilst šiem Satversmes 1. un 83., un 87. pantam. Un it... it sevišķi, pat ja... ja mēs ņemam šo bāzes... bāzes likmes, bāzes visas aprēķināšanu, un, ja tā, tā jau ir nostādīta likuma līmenī, un attiecīgi ar visām ieinteresēto personu iespējām – tādām vai savādākām – censties panākt labvēlīgāku šo... šo likuma noregulējumu savai institūcijai, tad šis... Budžetu un finanšu vadības likuma 19. panta piektā daļa, viņa pieļauj, tāpat, ja nav prasīts vairāk par šo bāzi... Ja ir prasīts vairāk – šie pirmie griesti, ja ir pārkāpti – tad pieļauj jau grozīšanu līdz iesniegšanai Ministru kabinetā, likumprojekta... un, ja šie griesti nav pārkāpti, tad pieļauj... piešķir tiesības Ministru kabinetam pašam bez, bez šīs konstitucionālās institūcijas piekrišanas samazināt šo apmēru.

Protams, protams, nevar, nevar apstrīdēt Ministru kabineta tiesības kā tādas valsts budžeta likumprojekta sagatavošanas gaitā līdz tā iesniegšanai Saeimai grozīt budžeta pieprasījumus, jo, kā to ir atzinusi arī Satversmes tiesa... Tomēr, tomēr Ministru kabinetam ir konstitucionāls pienākums atturēties no tādu darbību veikšanas, kuras var nepamatoti ietekmēt šo institūciju neatkarību.

Un, ja paskaidrojuma gan... te pavidēja bieži vien doma, kā ir patiesībā bijis. Tad, vai ir dota iespēja, vai nav dota iespēja, vai ir uzklausi, vai nav uzklausi, tad, manā ieskatā, vairāk nebūtu tik būtiski, vai šī iespēja ir tiešām dota – izteikties, cik būtiski būtu pievērst uzmanību tam, vai likums liedz jēlkad nākotnē jēlkādā veidā ietekmēt šo neatkarīgo konstitucionālo institūciju funkciju veikšanu. Un, kā mēs

zinām no prakses, tad... tad nevienu... nevienu personu neinteresē, vai, vai, vai tiesai... vai tiesu varas institūcijām, vai kādām citām neatkarīgajām institūcijām ir līdzekļi savu funkciju pildīšanai, un līdzekļu trūkums nevar būt par iemeslu šo funkciju nepildīšanai.

Ja attiecībā pret prokuratūru tā situācija ir vienkāršāka savā ziņā, jo, jo, jo mums pat nav iespēja atlikt kaut kādu darbību darīšanai... darīšanu, kamēr... uz vēlāku laiku. Gan Kriminālprocesa likums, gan citi normatīvie akti nosaka termiņus un visu, un vienkārši nav iespējams, ja prokuratūrai šo līdzekļu nav, ja tikai atļauj cilvēkresursi, viņiem šis darbs ir jāizdara neatkarīgi ne no kā. Un, turpretī, tiesu... tiesām un citām konstitucionālajām institūcijām šāda kavēšanās valstī galā var izmaksāt dārgāk caur cilvēktiesību aizskārumiem uz laicīgu lietas izskatīšanu, uz, uz... gan uz kaut kādu citu tiesību vai garantiju aizsardzību tiesā.

Tāpēc, nu, prokuratūras ieskatā, nu, nav nodrošināta ar apstrīdētajām normām garantija, ka šīs konstitucionālo institūciju funkcijas... funkciju izpilde, nu, nevar tikt apdraudēta.

G. Kūtris: Paldies! Vai lietas dalībniekiem ir jautājumi? Valsts kontrolei?

L. Karlsonē: Nē, nav.

G. Kūtris: Nav. Saeimai, lūdzu!

G. Kusiņš: Jā, viens īss jautājums. Jūs jau norādījāt, ka jūs piekrītat, ka Ministru kabinets var grozīt līdz budžeta iesniegšanai Saeimā, bet rakstveida dokumentā, kas ir iesniegts, šeit 2. lapaspusē – es ceru jums ir priekšā – 2. lapaspuse, priekšpēdējā rindkopa, šeit ir rakstīts, ka prokuratūra atbalsta Valsts kontroles viedokli, ka konstitucionālo institūciju uzklauššana un diskusijas par šo institūciju darbību ir tikai likumdevēja kompetencē. Vai šeit vārds „darbība” – es gribētu, lai jūs pakomentētu, kā ir – tas ir kaut kāds citādāks domāts? Vai tas... Vienkārši iznāca, kaut kāda pretruna ar jūsu teikto.

A. Pormalis: Tā...

G. Kusiņš: 2. lapa jūsu viedokļa, priekšpēdējā rindkopa. Jūs sakāt, līdz atbalstāt Valsts kontroles viedokli, ka konstitucionālo institūciju uzklauššana un diskusijas ir tikai likumdevēja kompetencē.

A. Pormalis: Jā, es varbūt ne īpaši precīzi izteicos, varbūt ne īpaši precīzi ir te uzrakstīts. Tā doma ir tāda, ka ā... tieši par šo... par šo... šī... šī vērtēšana, vai funkciju fak... faktiski funkciju vērtēšana.

G. Kusiņš: Tātad šeit ir domāts, ka funkciju vērtēšana ir likumdevēja kompetencē, bet budžeta pieprasījums un viņa vērtēšana varētu būt Ministru kabineta kompetencē? Tā es saprotu ja, pareizi?

A. Pormalis: Jā, ... [runā vienlaikus]

G. Kusiņš: Jā, paldies!

G. Kūtris: Paldies, tiesnešiem jautājumi ir? Tiesnese Osipova, lūdzu!

S. Osipova: Nu, tātad, kā budžeta pieņemšanas procedūrā tiek noskaidrots prokuratūrai nepieciešamo līdzekļu apjoms?

A. Pormalis: Hm... Prokuratūrai nepieciešamo līdzekļu apjoms, faktiski, tas ir... viņš ir... viņš, nu, nav atkarīgs no mūsu vēlēšanās. Faktiski šis apjoms tiek saskaņots Finanšu ministrijā un, ja... ja tiek panākta vienošanās, tad šī apjoma ietvaros arī prokuratūra izstrādā...

S. Osipova: Bet, ja viņš tiek saskaņots, tas nozīmē, ka tomēr dialogs ir starp Finanšu ministriju un jums?

A. Pormalis: Starp Finanšu ministriju, jā, ir. Jā.

G. Kūtris: Bet, ja netiek saskaņots?

S. Osipova: Kas notiek tālāk? Vai nav tāda prakse bijusi, ka netiek saskaņots?

A. Pormalis: Nu, nav tāda prakse bijusi.

G. Kūtris: Vēl jautājumi? Tiesnešiem jautājumi? Nav. Lietas dalībniekiem nav radušies jautājumi? Paldies, Pormaļa kungs!

Līdz ar to lietā pieaicinātas personas ir uzklausītas. Mums vēl ir palicis – liecinieka uzklausīšana. Un tiesa nolēma, ka mēs varētu pārcelt tiesas sēdi uz nākamo reizi. Vai lietas dalībniekiem būtu kādi iebildumi, ja mēs nākamo tiesas sēdi organizētu pēc trim nedēļām – otrdien, 8. maijā pulksten 13⁰⁰?

G. Kusiņš: Nav iebildumu.

G. Kūtris: Nav iebildumu. Līdz ar to tiesa paziņo, ka nākamā tiesas sēde notiks pēc pārtraukuma 8. maijā, otrdien pulksten 13⁰⁰. Paldies šodien!

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

2012. gada 8. maija sēde

G. Kūtris: Labdien! Lūdzu, sēdieties!

Šodien turpinām izskatīt lietu Nr. 2011-18-01 „Par Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta ceturtās daļas un 19. panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam”. Ievērojot mūsu iepriekšējā sēdē pieņemto darba kārtību, pieaicinātās personas mums visas ir uzklausītas, un šodien mums ir jāuzklausā liecinieks.

Tātad aicinām arī liecinieku – Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētāju Jāni Reira kungu sniegt liecību. Pirms jūs sniedzat liecību, es brīdinu, ka liecinieks ir atbildīgs saskaņā ar Krimināllikuma 300. un 302. pantu par apzinātu nepatiesu liecību vai arī par atteikšanos sniegt liecību. Lūdzu, parakstieties!

Reira kungs, tiesa, protams, grib uzklausīt to, ko jūs varētu stāstīt par šo apstrīdēto normu pieņemšanas procedūru Saeimas komisijā, kā arī – kādas diskusijas par to bija un... Lūdzu!

J. Reirs: Tātad apstrīdētās normas tika pieņemtas un izskatītas Saeimas Budžeta komisijā. Sākotnēji tika iesniegtas no Ministru kabineta, reaģējot uz Satversmes tiesas lēmumu. Budžeta komisija arī norādīja, ka šie priekšlikumi ir samērā vēlā termiņā, un ir apgrūtināta izskatīšana, šo likuma normu, bet, sastādot grafiku, mēs tomēr konstatējām, ka ir iespējams kvalitatīvi izvērtēt un izskatīt šīs normas. Un tā arī darījām – aicinājām neatkarīgās institūcijas izteikt savu viedokli, uzklausījām pārstāvjus.

Tad šī likuma norma tika apstrīdēta. Pirms tam bija konsultācijas ar Valsts prezidenta kanceleju. Pēc apstrīdēšanas komisija noteica termiņu priekšlikumu iesniegšanai, un tad izskatīja, atkārtoti caurlūkojot šo likumprojektu, atkārtoti, un nolēma apstiprināt tādā redakcijā, kādā mēs arī pieņemām. Līdz ar to tas būtu īsais apraksts, jā.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai, apspriežot jeb vērtējot šo likumprojektu gan pirmajā reizē, gan arī pēc tam, vai šīs konstitūcijā minētās institūcijas, viņu viedoklis arī tika uzklausīts? Un kā tika vērtēts šis viedoklis?

J. Reirs: Pilnībā... es uzskatu, ka mēs esam nodrošinājuši šo institūciju viedokļu uzklausīšanu. Mēs pirms komisijas esam informējuši šīs institūcijas, kā arī bija iespēja piedalīties sēdēs – tika izziņotas sēdes, kad notiks priekšlikumu izskatīšana. Tāpat arī, cik es saprotu, institūcijas bija vērsušās pie konkrētiem deputātiem, kuriem... kuri iesniedza noteiktā termiņā priekšlikumus.

Un, nu, es uzskatu, ka visa procedūra... likuma pieņemšanas procedūra tika ievērota. Mēs pat noņēmām vienreiz no plenārsēdes izskatīšanas jau komisijā izskatītu likumprojektu, jo Tieslietu padome iesniedza mums rakstisku vēstuli par to, ka viņi nav spējīgi dot informāciju šim... izvērtēt un dot informāciju šim likumprojektam, un mēs pārcēlām likumprojekta izskatīšanu uz vienu nedēļu.

G. Kūtris: Vai jūs varētu precizēt, kuru no konstitucionālo institūciju iesniegtajiem priekšlikumiem jūs ievērojāt?

J. Reirs: Tātad mēs ievērojām procedūru, un mēs balstījāmies uz Finanšu ministrijas izstrādāto likumprojektu, uz atzinumiem. Ar pirkstu burtiski līdz vilkām Satversmes tiesas lēmumam – iepriekšējam par neatkarīgo institūciju budžeta izskatīšanu – un, manuprāt, un arī komisijas locekļuprāt mēs izpildījām visas tās minimālās nepieciešamības, kas... atbilst Satversmei šī budžeta izskatīšanas procedūra.

G. Kūtris: Jā, lūdzu, tiesnese Osipova, jautājums.

S. Osipova: Vai šīs procedūras gaitā tika ņemti vērā konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu iebildumi, ka apstrīdētās normas, vēl projekta formā, pēc būtības vēl vairāk ierobežo konstitucionālo orgānu un patstāvīgo iestāžu budžeta tiesības, jo to budžeta pieprasījumus bez šo institūciju piekrišanas var grozīt jau finanšu ministrs?

J. Reirs: Šie ē... Šis jautājums tika izskatīts, ņemot vērā, ka tika gatavoti nozīmīgi grozījumi minētajā likumprojektā, kas paredz vidējā termiņa budžetu apstiprināšanas ieviešanu un... veidošanas un apstiprināšanas ieviešanu.

Ņemot vērā ļoti īso termiņu, kad Satversmes tiesas spriedums stājās spēkā, – laikam, neatceros, 1. jūnijs bija – līdz ar to atceļot tos pantus, par ko bija runa Satversmes tiesas tiesā, tad, nu, paliktu neliels likumisks vakuums. Un tāpēc mēs... komisijas locekļi nolēma pieņemt likumu tādā redakcijā, kā piedāvāja Finanšu ministrija, viennozīmīgi izvērtējot visus iesniegtos priekšlikumus, kaut daļa bija priekšlikumu pēc termiņa.

Arī debatēs izskanēja dažādi viedokļi, ja, piemēram, nu, jautājums par Valsts kontroli, kas pēc būtības ir parlamenta revīzijas iestāde pār budžeta izpildi. Ka bija pat priekšlikumi, ka Valsts kontroles budžetu iekļaut Saeimas budžetā, kas arī, nu, nodrošinātu pēc būtības situāciju, kāda būtu nepieciešama. Bet netika ņemti vērā šādi priekšlikumi, un komisija ar vairākumu nobalsoja par tiem priekšlikumiem, ko piedāvāja Finanšu ministrija, plus arī Juridiskā biroja uzlabojumu.

G. Kūtris: Es vienu starpjautājumu varbūt... Jūs minējāt, ka komisijai bija ļoti steidzami jālemj, un tāpēc arī pieņēma tādu likumu, kāds viņš ir. Sakiet, lūdzu, bet Satversmes tiesas spriedums bija novembrī, un likumdevējam šim uz... likumdevējam sakārtot likumu bija uzlikts apmēram... vairāk kā seši mēneši laiks. Vai tas ir tāds pārāk īss laiks, lai likumdevējs... [runā vienlaikus]

J. Reirs: Nē, es to sākumu atzīmēju, ka, praktiski, Finanšu ministrija iesniedza pēc četriem mēnešiem likumprojektu, un mums pat nācās viņu veidot kā Saeimas... tātad ar iesniegtajiem priekšlikumiem kā Saeimas Budžeta komisijas likumprojektu. Es to sākumā minēju – šis termiņš... kopējais termiņš, es domāju, ļoti normāls – seši mēneši, bet mēs šo likumprojektu saņēmām vēlāk.

G. Kūtris: Tiesnese Osipova, lūdzu!

S. Osipova: Jā, vai es pareizi saprotu, ka šobrīd, apspriežot budžetu, Saeimas Budžeta komisijā tiek uzklauti konstitucionālo orgānu pārstāvji?

J. Reirs: Praktiski šī prakse ir... nu, es vadu Budžeta komisiju pusotru gadu, un, arī sastādot iepriekšējo budžetu, tiek aicinātas visas ieinteresētās personas, un ir iespēja izteikties ne tikai šim te neatkarīgām konstitucionālām institūcijām, bet arī mēs aicinām nevalstisko sektoru. Mēs aicinām, ja ir likuma grozījumi, kas ir saistīti ar uzņēmējdarbības vidi, tad uzņēmējdarbības vides pārstāvjus. Sociālos dienestus. Praktiski visi tiek aicināti.

Un, nu, Budžeta komisijai ir ļoti liela šaurība telpām, un mēs pat runājam ar citām komisijām, lai... par lielākām telpām, un... lai varētu ietilpināt visus interesētus, kas vēlas izteikties budžeta pieņemšanas procedūrā. Un līdz ar to es varu apgalvot – jā, ka mēs uzklautām. Un tiek informēti visi... visas interesētās personas, un arī interneta mājas lapā – gan Saeimas mājas lapā, gan Budžeta komisijas mājas lapā, kas tagad ir integrēta Saeimas mājas lapā, bet iepriekšējā Saeimā bija atsevišķi, ir iespēja laikus redzēt visus izskatāmos jautājumus, vietu atrašanās, un arī iespēja pasūtīt caurlaides.

S. Osipova: Tā ir jūsu labā griba, vai jums to par pienākumu uzliek kāds normatīvs akts – uzklaut visus?

J. Reirs: Nu, neesmu jurists un neesmu ... [blakustroksnis ierakstā] normatīvo aktu, bet laba pārvaldība, es domāju, ka to prasa un, nu...

S. Osipova: Tātad tā ir tāda konstitucionāla tradīcija mums izveidojusies?

J. Reirs: Es nevaru pateikt par iepriekšējām budžeta komisijām, es varu atbildēt par savu.

G. Kūtris: Saistībā ar nulle uzdoto jautājumu par šo praktisko pusi, šo normu. Pagājušajā gadā jau it kā pēc šīm normām vajadzēja darboties, pēc jau grozītajām normām vajadzēja darboties. Sakiet, lūdzu, vai jūsu komisijā, saņemot budžeta projektu no valdības, redz valdības viedokli, kāpēc nav apmierināts un kādā summā konstitucionālo institūciju pieprasījums budžetā?

J. Reirs: Praktiski iespēja ir, bet es saprotu, ka uz šo budžetu mums nebija informācijas. Tātad, nu, tas ir jājautā valdībai, vai tika... Mums bija pieprasījums no Tiesībsarga biroja, un tiesībsargs piedalījās sēdē un pauda savu viedokli šajā budžeta jautājumā, tika uzklausīts, un tika debatēts, un tad...

G. Kūtris: Bet Tiesībsargs pats pie jums griezās ar pieprasījumu?

J. Reirs: Jā, jā.

G. Kūtris: Šīs normas jeb, pareizāk sakot, jaunās normas tagad saka tā, ka valdībai vajadzētu iesniegt Saeimai savu viedokli, kāpēc nav apmierināts konstitucionālo institūciju pieprasījums. Kāpēc, nu, teiksim, kuras funkcijas nepildīs turpmāk šī iestāde, ja finansējums netiek piešķirts.

J. Reirs: Tāda ir likuma norma, tad...

G. Kūtris: Visa tieši tādā veidā...

J. Reirs: Nē, nē, nu, tas bija viens no priekšlikumiem...

G. Kūtris: ... bet jums kopainai vajadzētu zināt, kas ir pieprasīts.

J. Reirs: Nē, tas bija viens no priekšlikumiem, ko Valsts kontrole piedāvāja vienā no lasījumiem, ka, ja Ministru kabinets neapmierina pieprasīto budžetu, tad viņam ir jāpaziņo, no kurām funkcijām atteikties.

Nu, godātā tiesa, es šeit domāju, ka te tiešām būtu iejaušanās... izpildvaras iejaušanās neatkarīgo institūciju darbā. Līdz ar to tā... tas formulējums tika noraidīts, ja, jo nu tad... tad, nu, tā dīvaini būtu, ka valdība noteiks, no kurām funkcijām atteikties, ja. Un šinī formulējumā ir tā, ka, ja netiek apmierināts, tad, es saprotu, ka varbūt nav bijuši savādāki pieprasījumi, bet, nu, valdība mums neiesniedza.

G. Kūtris: Šobrīd te ir teikts tā – ja ministru prezidents groza budžeta pieprasījumu bez iesniedzēja piekrišanas, un lēmuma pamatojumā norādāms, kā finansējuma samazinājums ietekmēs normatīvajos aktos noteiktās... attiecīgo institūciju darbības nodrošināšanu. Tātad principā Ministru kabinetam būtu jānorāda, kāda no pieprasījuma daļām netiek apmierināta projektā.

J. Reirs: Nē, mēs tieši debatējām. Šis ir, es saprotu, Juridiskā biroja piedāvātais kompromisa variants starp Valsts kontroles iesniegto un starp neko, un mēs nopietni debatējām. Un tieši, lai nebūtu kādas funkcijas izslēgšana, bet vispār... vispārīgi, kā atsauksies uz funkciju izpildi nevis konkrēti noteikt, kādas funkcijas. Tad, nu, vai tas ir atalgojuma samazinājums vai... vai... vai investīciju samazinājums, nu, tas nevarētu attiekties uz kādām konkrētām funkcijām, jo es domāju, ka Ministru kabinetam lemt par konkrētu funkciju, nu, nodrošināšanu vai nenodrošināšanu – tā būtu iejaušanās.

G. Kūtris: Okei. Tad sakiet, lūdzu, jums tieši kā Saeimas, ja, šīs komisijas, kas atbild par šo tēmu, vadītājam un noteikti arī deputātam, un sabiedrības cilvēkam... kas tad beigu beigās no valdības būtu jāpasaka, lai Saeima varētu zināt, cik šīs neatkarīgās institūcijas ir pieprasījušas un cik daudz valdība savā projektā... nav iekļāvušas?

J. Reirs: Nē...

G. Kūtris: Jums it kā vajadzētu to zināt?

J. Reirs: Likums, nē, likums to nosaka.

G. Kūtris: Bet līdz šim valdība nav jums iesniegusi šādā projekta līmenī?

J. Reirs: Nav iesniegusi. Es, teiksim tā, neatceros konkrēti, ka būtu, jo tiesībsarga gadījumā, nu, viņš vērsās....

G. Kūtris: Viņš pats vērsās, jā.

J. Reirs: ... pēc papildus... papildus... Bet, no otras puses, budžeta izskatīšanas procesa laikā gan Budžeta komisijas vadītājs, gan vietnieks pēc iespējas piedalās arī visās valdības sēdēs, kur tiek izskatīts budžets, bet... bet patreizējā situācijā likumā ir noteikts, un, es domāju, ja neatkarīgā institūcija prasītu lielāku finansējumu un valdība samazinātu finansējumu, tad būtu jābūt vēstulei, ē... jā.

G. Kūtris: Jā, paldies! Es atvainojos, man ir viens jautājums. Varbūt ne kā lieciniekam, bet tomēr. Jūs esat Saeimas deputāts un komisijas priekšsēdētājs. Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, konstitucionālo institūciju uzklauššana Saeimas komisijā ir jāpielīdzina tādā pašā līmenī kā nevalstisko organizāciju jeb, teiksim, sociālo partneru uzklauššana? Kā saka, ja jūs gribat, atnākat, parunājat, ja – nē, tad...

J. Reirs: Nu... nav, nav savādākas procedūras, vienkārši nav savādākas procedūras. Un šis likumprojekts – apstrīdētās normas – bija īpašs. Un mēs arī, nu, veidojām īpašu uzklauššanas kārtību, īpaši brīdinot, īpaši uzaicinot, īpaši apzvanot pirms katras sēdes. Bet, nu, procedūras nav tādas.

G. Kūtris: Nu, man liekas, ka Satversmes tiesa, izskatot 2010. gadā lietu par gandrīz tādu pašu jautājumu, tikai mazlietiņ citām normām, tieši norādīja, ka likums nav paredzējis procedūru, kā šīm konstitucionālajām institūcijām nonākt līdz Saeimai, lai Saeima droši zinātu pieprasījuma apmēru un ko valdība ir lēmusi. Vai jūs uzskatāt, ka arī šobrīd šī procedūra tāpat nav noteikta?

J. Reirs: Nē, ir, tāpat, pieņemot likumprojektu, atkārtoti caurlūkojot un atstājot bez izmaiņām, mēs arī Budžeta komisijā pieņemām lēmumu veidot darba grupu, kura strādāja Finanšu ministrijā. Un manis jau minētie grozījumi – vēlākie grozījumi – būtiski šo situāciju uzlaboja. Un, veidojot trīs gadu vidējā termiņa budžetu, praktiski neviena budžeta veidošanas stadija nepaiet garām Saeimai.

G. Kūtris: Tāpat attiecībā uz triju gadu budžeta veidošanu šī kārtība it kā tagad ir iestrādāta, bet uz gadskārtējā budžeta – tad vairs nav tas?

J. Reirs: Bet gadskārtējais budžets ir atkarīgs no trīs gadu „rāmja” apstiprināšanas, tāpat „rāmi” apstiprina...

G. Kūtris: Reira kungs, jūs noteikti zināt, kā praksē tiek apstiprināts... trīs gadu budžeta bāzes izdevumi, ko Finanšu ministrija nosaka, un kā šie bāzes izdevumi veidojas, bāzes budžets?

J. Reirs: Nu, vēl tādas nopietnas pieredzes nav, jo šis ir jauns likums, un tā nav. Bet, nu, es nedomāju, ka Saeima būs un ir tā, kas tā, nu... visu, ko liek priekšā, apstiprinās.

G. Kūtris: Praksē ir tā, ka bāzes izdevumi ir tas, ko Finanšu ministrija nosaka kā maksimālos griestus, ko parasti aprēķina pēc... apmēram pēc iepriekšējā gada, kur noņem tos, kas bija vienreizējās piemaksas, un tas, kas tiek prasīts no iestādes papildus šiem bāzes izdevumiem, tiek... tas netiek uzskatīts kā bāze, bet kā papildus, un, ja viņu neieliek iekšā budžetā, tad viņš arī neparādās trīs gadu budžetā.

J. Reirs: Trīs gadu budžets – apstiprināšana Saeimā – arī ir divos lasījumos. Līdz ar to ir iespēja uzrunāt Saeimā, un, jau Saeima noteiks šo gala gada veidošanas ciparu.

G. Kūtris: Paldies! Tiesnese Osipova – jautājums.

S. Osipova: Tāpat par apstrīdēto normu tapšanas gaitu. Apstrīdētajās normās, kuras garantē konstitucionālo orgānu finanšu neatkarību caur šo pieņemšanas gaitu,

līdz ar konstitucionālajiem orgāniem ir ievietotas arī patstāvīgās iestādes, kuras ir vienkārši nošķirtas no izpildvaras kontroles. Vai tas ir samērīgi, ka vienas un tās pašas finanšu neatkarības garantijas ir gan konstitucionālajiem orgāniem, gan patstāvīgajām iestādēm? Vai par to tika runāts normu pieņemšanas gaitā? Un pie kam ir tendence iestāžu skaitam paplašināties.

J. Reirs: Jā, nu, mums jau bija arī uz šiem grozījumiem dažu iestāžu vēstules par to, ka viņas arī grib tādā veidā veidot šo budžetu, bet es diemžēl, es nevaru uz šo jautājumu atbildēt. Man... nu, tur varbūt vairāk...

S. Osipova: Vienkārši, vai tika domāts par to, ka konstitucionālos orgānus vajadzētu nošķirt varbūt atsevišķā normā? Un patstāvīgajām iestādēm veidot atsevišķu normu. Jo jūs saprotiet, ka tās neatkarības garantijas un tā autonomija, kas ir konstitucionālajiem orgāniem, viņai ir jābūt augstākai.

J. Reirs: Nu, ja jūs gribat, nu, piemēram, šo jautājumu tādā veidā es saprotu, ka mēs esam analizējuši situāciju, ka Saeima piedalās ciešāk šī budžeta veidošanā, bet tad tas veidotu pa... paralēlo Finanšu ministriju, jo mums Saeimā tika demonstrēts – budžeta pieprasījuma apjomi kādi ir, un, nu, diemžēl tā... mēs uzskatījām, ka tā nav Saeimas kompetence, un tas neatbilst labai praksei, veidot paralēlu institūciju ar daudzskaitlīgu cilvēku skaitu, kas varētu to apkopot un analizēt šos te datus.

Un, nu, mēs uzskatām, ka... uzskatījām, pieņemot šo likumprojektu, ka tomēr Ministru kabinets ir tas, kas „savēl kopā” visus budžeta „rāmjus”, un viņam arī ir atbildība par... par budžetu, par Saeimas balsojumu. Jo, ja arī Saeima nobalso pret šo budžetu, tad Ministru kabinets krīt, ja. Un tad, nu, es šajā konstrukcijā neredzu, kā varētu atsevišķi veidot budžetu, nu... īpaši neatkarīgām institūcijām. Kurā brīdī tad kas kristu un, nu, kā tas attiektos uz Saeimas, uz valdības, teiksim, nu, esamību vai neesamību, ja būtu neapmierinājums, īpaši, ar kādām neatkarīgās institūcijas finansēm.

S. Osipova: Paldies!

G. Kūtris: Tiesnesis Balodis, lūdzu!

K. Balodis: Tiesnese Osipova jau pajautāja daļēji to, ko es gribēju jums jautāt. Bet arī, turpinot viņas jautājumu, kāpēc tieši šīs divas patstāvīgās iestādes – Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija – kāpēc tieši viņas abas tur tika ieliktas blakus konstitucionālajām institūcijām? Nu, ņemot vērā arī to, ka tomēr šīs konsiti... tās nav konstitucionālas institūcijas, bet, nu, tādas diezgan specifiskas valsts pārvaldes iestādes?

J. Reirs: Nē, uz šo jautājumu es nevarētu atbildēt.

K. Balodis: Jūs nezināt. Nu, labi.

G. Kūtris: Paldies! Vai lietas dalībniekiem ir jautājumi lieciniekam? Valsts kontroles pārstāvjiem būtu kādi jautājumi?

L. Karlsonē: Jā. Tātad, kā jau tika minēts, Valsts kontrole vairākkārt iesniedza priekšlikumus grozījumiem Likumā par budžetu un finanšu vadību, konkrētas arī redakcijas, kuras netika ņemts vērā. Jūs teicāt, ka komisijā tas tika izvērtēts. Un viens no priekšlikumiem bija tāds, ka tieši, apstiprinot maksimāli pieļaujamo izdevumu apjomu, apstrīdētajās normās minētās institūcijas tiek uzklausītas Saeimā. Un šis pieprasījums ir saskaņojams Saeimā līdz iesniegšanai Ministru kabinetā. Sakiet, kādi bija komisijas galvenie argumenti, kādēļ šo vidēja termiņa pieprasījumu nevarētu saskaņot, un vai mēs pareizi sapratām, ka viens no tiem varētu būt tas, ka palielinātos komisijas darba apjoms?

J. Reirs: Jūs man jautājat kā lieciniekam, es nevarēšu atbildēt par visu komisijas... jo komisijas lēmumi tiek pieņemti, koleģiāli balsojot vairākumam deputātu. Un par šīm te normām balsoja gan pozīcijas, gan opozīcijas... Tātad šeit

nebija diktāts vai kaut kāda, nu, disciplīna, līdz ar to katrs deputāts balsoja pēc saviem uzskatiem, un šeit bija, nu, pārliecinošs balss vairākums šajos te jautājumos, arī... arī opozīcijas atbalsts.

G. Kūtris: Vai komisijas sēdē bija argumenti, nepieņemot šo priekšlikumu?

J. Reirs: Jā, jā, ļoti nopietni. Un kā viens no argumentiem tieši bija no opozīcijas puses par to, ka pēc būtības Valsts kontrole ir iekļaujama Saeimas budžetā, jo pēc būtības Valsts kontrole ir pa... ir iz... ir likumdevēja varas kontrole pār publiskā budžeta izpildi, ja, un, nu, tas... tas bija viens no priekšlikumiem. Un arī šis priekšlikums neguva, teiksim, atbalstu, bet viņi tika vērtēti.

G. Kūtris: Vai jums būtu kādi vēl jautājumi? Lūdzu!

I. Freiberga: Jūs minējāt arī, kad... kad neatkarīgās konstitucionālās iestādes tiek aicinātas uz Budžeta komisijas sēdēm. Vai 2012. gada budžeta likumprojekta izskatīšana gaitā tika izsūtīts kāds speciāls uzaicinājums, vai tas izpaudās kā komisijas darba kārtības pieejamība Saeimas mājas lapā?

J. Reirs: Es nevarēšu atbildēt uz šo jautājumu, es neatceros.

G. Kūtris: Vai jums vēl būtu kādi jautājumi?

L. Karlsonē: Nē, paldies!

G. Kūtris: Vai Saeimas pārstāvim kādi jautājumi?

G. Kusiņš: Nē, paldies! Nav jautājumu.

G. Kūtris: Izmantojiet iespēju... Paldies! Tiesnešiem jautājumu vairāk nav? Nav tiesnešiem? Paldies, Reira kungs!

G. Kūtris: Vai tiesnešiem vēl būtu jautājumi kādi lietas dalībniekiem vai kādām personām? Nav.

Likums arī dod iespēju lietas dalībniekiem vēl savstarpēji uzdot jautājumus. Vai jums ir kādi jautājumi, ko jūs gribētu, pirms beidzam visu faktu izvērtēšanu? Ja jums kādi jautājumi vēl ir uzkrājušies, lūdzu, precizēsim. Lūdzu, Valsts kontroles pārstāvji!

L. Karlsonē: Jā, man būtu Saeimas pārstāvim jautājums. Valsts kontrole savā pieteikumā Satversmes tiesai arī atsaucās uz Juridiskā biroja atzinumu par likumprojektu, kas tika sagatavots – par 26. maijā sagatavoto likumprojektu „Grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību” – un šajā sakarībā jautājums ir tāds. Kā Juridiskais birojs traktē norādīto, ka tajā gadījumā, ja kā optimāls risinājums būtu vidēja termiņa valsts budžeta plānošanas process un būtu... tā tad norādījums ir tāds – tādējādi nevis izpildvara, bet Saeima, uzklusot konstitucionālo institūciju viedokli, pieņemtu galīgo lēmumu par šo institūciju maksimāli pieļaujamiem valsts budžeta izdevumu apjomiem? Uzklusīšanas ziņā ne gadskārtējā budžeta likumprojekta izskatīšanā, ne vidēja termiņa budžeta izskatīšanā nekas nav mainījies. Kā... ko Juridiskais birojs bija domājis ar vārdiem tā tad „tādējādi Saeima, uzklusot šīs te institūcijas”?

G. Kusiņš: Jā, jāsaka, man diezgan viegli atbildēt, jo es īsti nesaprotu, kā tas attiecas uz apstrīdētajām normām. Jo Juridiskā biroja atzinums bija par optimālu risinājumu nevis par konstitūcijai atbilstošu risinājumu. Mēs piedāvājam, kā mums tas liekas varētu būt vēlams, nevis no juridiskās tehnikas un kodifikācijas viedokļa, vai no atbilstības Satversmei, bet lai notiktu, nu, kaut kāda iestāžu, nu, es nezinu, tāda mazāka savstarpēja rīvēšanās, nekā tas tika novērots. Man liekas, ka tas, nu, nekādīgi neprojiējas uz esošo apstrīdēto normu.

L. Karlsonē: Jā, es precizēšu, tas, protams, neprojiējas uz šo normu, bet jautājums bija tieši tāds – vai Juridiskais birojs arī saskatīja nākotnē, kad būs šis vidēja termiņa ietvara likums, ka vajadzētu būt šai uzklusīšanai? Jo, kā atzinumā norādīts, kad, nu, uzklusot Saeimā...

G. Kusiņš: Es vēlreiz vēlos norādīt varbūt Juridiskā biroja kompetenci. Mēs nenodarbojamies ar tādu prognozēšanu, mēs nodarbojamies varbūt ar analīzi. Tāpēc, kā nākotnē būs, nu, tas tāds jautājums būtu vairāk Zilākalna Martai, nevis Saeimas Juridiskajam birojam.

Man pašam liekas, ka Juridiskā biroja atzinumā precīzi mēs norādījām, kāds būtu, mūsaprāt, optimāls. Es vēl varētu teikt, manuprāt, šis ierosinājums jau balansē uz Juridiskā biroja kompetences tādas šķautnes, kur jautājums, mēs izsakām kaut ko vēlamu. Šajā atzinumā ir norādīts, kā tas varētu būt, ja deputāti tam piekrīt, ja valdība tam piekrīt, ja tam piekrīt Valsts kontrole un pārējās neatkarīgās institūcijas. Šis viedoklis neuzliek nevienam pilnīgi nekādus pienākumus, šis viedoklis ir vienkārši kā izteikts viedoklis, ka varētu uzklaut arī Saeimā.

Man liekas, ka no šī viedokļa nevar taisīt secinājumus, kas būtu pilnīgi pretēji iepriekšējam Satversmes tiesas spriedumam, kur spriedumā tika norādīts, ka Ministru kabinetam ir tiesības samazināt šo institūciju budžetus, arī izskatot valdībā, nodrošinot pienācīgu pamatojumu. Tā kā, nu, tas būtu apskatāms kopā ar citiem materiāliem.

G. Kūtris: Paldies, vēl jautājums?

L. Karlsonē: Paldies, nav.

G. Kūtris: Nav. Vai Saeimas pārstāvis vēlās?

G. Kusiņš: Nē, paldies.

G. Kūtris: Paldies, nav. Tiesnešiem jautājumi? Līdz ar to varam uzskatīt... un tad tiesa paziņo, ka lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta, un tiek atklātas tiesas debates. Vai lietas dalībniekiem ir kāds viedoklis par to, cik ilgu laiku jūs gribētu tiesas debatēs runāt?

L. Karlsonē: Ne vairāk kā 10 minūtes.

G. Kūtris: 10 minūtes apmēram. Saeimas pārstāvis?

G. Kusiņš: Mēģinātu 15 minūtēs iekļauties.

G. Kūtris: 15 minūtēs.

G. Kusiņš: Biju rēķinājies nedaudz vairāk.

G. Kūtris: Tiesa piekrīt – šāds reglaments varētu būt. Ievērosim arī, ka tas ir ļoti pieticīgs. Tiesas debatēs pirmais vienmēr runā pieteikuma iesniedzējs. Tātad Valsts kontroles pārstāvim ir tiesības tagad teikt debašu runu. Lūdzu!

L. Karlsonē: Ņemot vērā Valsts kontroles pieteikumā Satversmes tiesai visu norādīto, kā arī 13. februārī iesniegtajos papildu paskaidrojumos un arī 17. aprīļa Satversmes tiesas sēdē norādīto, Valsts kontrole vēlētos uzsvērt, ka apstrīdētās normas, proti, Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta astotā daļa un 19. panta piektā daļa ir pretrunā Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam.

Jo, atbilstoši likumā noteiktajam, kas šobrīd ir spēkā, pirmkārt, apstiprinot vidēja termiņa budžeta ietvara likumu, no normās... minētās institūcijas netiek uzklautas Saeimā, bet gan ir paredzēts tikai formāls to viedokļu uzklautšanas process Ministru kabinetā, tam lemjot par vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojektu. Un tādējādi jāuzsver, ka netiks nodrošināts, ka Saeima būs izvērtējusi šo institūciju nepieciešamos budžeta izdevumus atbilstoši to funkciju īstenošanai.

Un, otrkārt, neskatoties uz to, ka Saeima jau būs pieņēmusi vidēja termiņa budžeta ietvara likumu, Ministru kabinetam būs tiesības grozīt budžeta pieprasījumus pat tad, ja šis budžeta pieprasījums nepārsniegs šo apstiprināto maksimālo ietvaru.

Un, treškārt, tad, ja Ministru kabinets samazinās šo budžeta pieprasījumu, tam ir jāveic institūciju veicamo funkciju un to veikšanai nepieciešamo resursu izvērtējums. Un tādejādi – Valsts kontroles ieskatā – izpildvarai ir nostiprinātas tiesības iejaukties normā minēto institūciju darbības un darbībai nepieciešamā

finansējuma izvērtēšanā, un minētais regulējums nenodrošina institūciju neatkarību un valsts varas atzaru sadarbību.

Un papildus nepieciešams arī norādīt, ka 17. aprīļa sēdes laikā izskanēja viedoklis, ka neiet runa par to, ka normas neatbilst Satversmei, bet gan ir nesaskaņa un sadarbības trūkums budžeta pieprasīšanas procesā. Šeit Valsts kontrole vēlētos uzsvērt, ka Valsts kontrole pieteikumu ir iesniegusi tieši par normu atbilstību Satversmei, bet ne par Valsts kontrolei piešķirtajiem vai nepiešķirtajiem budžeta līdzekļiem.

Un, īpaši Valsts kontroles gadījumā, nepieciešams uzsvērt, ka nav pieļaujams, ka konstitucionāla institūcija, kura veic revīzijas Ministru kabinetā, vēršas ar budžeta pieprasījumu un pamato nepieciešamo līdzekļu apjomu.

Un 17. aprīļa Satversmes tiesas sēdē vairākkārt tika uzsvērts arī tas, ka Valsts kontrolei ir tiesības piedalīties Saeimas komisijas sēdēs un iesniegt priekšlikumus. Un šeit nepieciešams vērst uzmanību, ka ne Satversmē, ne Saeimas kārtības rullī šādas tiesības nav paredzētas, un nav paredzētas tiesības arī iesniegt priekšlikumus par grozījumiem likumprojektā.

Un vēl nepieciešams uzsvērt, ka... normā minētajām institūcijām būtu tiesības vērsties ar saviem budžeta pieprasījumiem tieši Saeimā, tiktu apgrūtināts budžeta sagatavošanas process. Valsts kontrole šeit vēlētos uzsvērt, ka, piemēram, Valsts kontroles gadījumā Valsts kontroles budžets veido tikai 0,08 procentus no pamatbudžeta, un, aplūkojot skaitļus kopumā par normām iekļautajām institūcijām, tie ir tikai apmēram 2 procenti no valsts pamatbudžeta. Un turklāt šāda konceptuāla saskaņojuma saņemšana Saeimā nekādā gadījumā nevarētu apgrūtināt Saeimas komisijas darbu, un nevarētu būt runa par to, ka Ministru kabinets nevarētu veidot sabalansētu valsts budžetu.

Un līdz ar to Valsts kontrole vēlreiz vēlas uzsvērt un lūdz Satversmes tiesu atzīt apstrīdētās normas – Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.² panta astoto daļu un 16. panta piekto daļu par neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam. Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Saeimas pārstāvim, lūdzu jums laiks... [*blakustroksnis ierakstā*].

G. Kusiņš: Godātā tiesa! Saeima vispirms vēlas norādīt, ka mēs uzturam spēkā savu iepriekš izteikto lūgumu par lietas izbeigšanu, un tas pamatots ar, mūsaprāt, vairākiem argumentiem.

Pirmkārt, apstrīdētās normas ir zaudējušas spēku kopš šā gada 1. janvāra. Un lietu... izskatīšanā tika vairākkārt analizēts arī esošais regulējums, un arī pat šodien vairākkārt tika esošais... vēlamais regulējums – kāds vēl varētu būt vēl tālāk nākotnē, bet netiek analizētas apstrīdētās normas.

Saeima atkārtoti lūdz Satversmes tiesu vērtēt lietas izskatīšanas turpināšanas lietderību, jo apstrīdētā norma ir zaudējusi spēku. Un mēs lūdzam izbeigt tiesvedību šajā lietā.

Ja tomēr Satversmes tiesa noraida šo lūgumu, tad gribam norādīt uz vairākiem juridiskiem apsvērumiem un lietas izskatīšanā konstatēto, kas, manuprāt, nepārprotami liecina, ka apstrīdētās normas atbilst Satversmes 1., 83. un 87. pantam.

Godātā tiesa! Vairākkārt lietas izskatīšanā nācās secināt, ka Valsts kontrolei nepatīk, ja tā varētu teikt, ne tik daudz redakcija, bet gan, tāpat, šīs konkrētās tiesību normas piemērošana. Ja Ministru kabinets nepilnīgi atspoguļo protokolā, tad tas taču ir kaut kas cits, tas acīmredzami nav apstrīdētās normas konstitucionalitātes jautājums, bet gan likuma normas piemērošanas jautājums. Ja Ministru kabinets kaut ko nav ievērojis no likumā noteiktā, vai nav ievērojis pienācīgā apmērā, tad tas taču

uzreiz nenozīmē, ka norma ir antikonstitucionāla. Jāsaka, ka uz šo pamatoti norādīja arī Valsts kanc... Valsts prezidenta kancelejas pārstāvis.

Šo piemērošanas jautājumu, manuprāt, ļoti spilgti parādīja Valsts kontroles pārstāvju norāde, ka Ministru kabineta sēdē pat nav bijis piefiksēts tā, kā patiesībā ir bijis. Ja var ticēt jūsu teiktajam – nolasījāt konkrētu redakciju, kāds viedoklis ir pausts un kas bija fiksēts konkrēti protokolā. Līdzīgu pozīciju pauda arī Tiesībsarga pārstāvis, norādot, ka Ministru kabineta sēdes protokolā nav atspoguļots viņu viedoklis. Bet tas taču nav normas konstitucionalitātes jautājums! Ja Ministru kabinets kaut ko ir pārkāpis, tad ne jau likums neatbilst Satversmei, bet, iespējams, Ministru kabinets nav rīkojies tā, kā likums pagēr.

Vēlamies norādīt, ka Satversmes tiesa, skaidrojot savu kompetenci, ir atzinusi, ka Satversmes tiesas pamatuzdevums nav izlemt to, kā katrā konkrētajā gadījumā pareizi interpretējama vai piemērojama tiesību norma – tas ir 2005. gada 4. janvāra spriedumā ... 2004-16-01.

Otrs arguments. Otrs arguments ir vairāk tāds estētiski ceremoniāls, nevis juridisks. Tika norādīts, ka uzklausīšana nenorit tā, kā Valsts kontrole to vēlas – uzklausīšana nenotiekot pēc būtības. Ka, lūk, tas neesot pareizi, jo jāstāv rindā pie mikroфона Ministru kabineta sēdē, – to konkrēti teica tiesībsargs. Jāsaka tā, ka šāda argumentu minēšana acīmredzot ir ārpus jurisprudences lauka. Ir jāievēro, ka valsts institūciju pārstāvjiem ir jāapzinās un viņi nevar apvainoties par to, ka pirms tam vai ka pēc tam tiek uzklausīta arī kāda cita amatpersona. Ministru kabinetam, protams, neapšaubāmi ir jāizturas pret konstitucionālo iestāžu pārstāvjiem ar nepieciešamo savstarpējo izpratni, taču tas nenozīmē, ka vienlaicīgi vai uzreiz pēc tam vai pirms tam nevar uzklausīt arī kādu citu pārstāvi.

Saeima uzskata, ka regulējumam jābūt tādām, kas nodrošina konstitucionālo iestāžu pienācīgu uzklausīšanu. No Satversmes neizriet aizliegums tādā pašā kārtībā uzklausīt arī Nacionālo plašsaziņas... Nacionālo un elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi. Uzklāusīšanai ir jābūt tādai, kas nodrošina šo konstitucionālo iestāžu viedokļu uzklāusīšanu, nevis kas paceļ šīs institūcijas pāri citām.

Valsts kontroles pārstāvji, atbildot uz jautājumu, atzina, ka viņus apmierina pašreizējā metodika, ka viņi neizjūt spiedienu, neizjūt politisko spiedienu, ka viņi neapstrīd ietvaru kā tādu. Valsts kontroles pārstāvji arī norādīja, ka viņi uzskata, ka viss ir kārtībā arī ar budžeta administrēšanu.

Kas tad izskanēja iepriekšējā sēdē kā tas patiesais iemesls? Šo iemelsu norādīja arī šobrīd debatēs. Valsts kontroles pārstāvji norādīja, ka neviens likums – arī Satversme – neuzliek Saeimai par pienākumu uzklāusīt Valsts kontroli. Un, jāsaka, tas, manuprāt, ir acīm redzami tāds normatīvisma paraugs. Par to, ka Saeimai šobrīd ir jāuzklāusa citu institūciju pārstāvji... un arī Reira kungs norādīja, un arī es varu apliecināt, ka tā ir noturīga – ne tikai vairāku gadu, bet gan vairāku gadu desmitu prakse, ka Saeimā tiek uzklāusīti šo institūciju pārstāvji. Tie vienmēr ir uzklāusīti, un nekad nav bijis tā kad, ja viņi ir aicināti, tad viņi nav uzklāusīti. Viņiem ir iespēja uzstāties.

Protams, Saeima nevar nodrošināt, ka šo institūciju pārstāvji ieradīsies un ka viņi pieteiksies debatēs, un uzstāsies. Viņiem tiek nodrošināta iespēja, bet Saeimai kā iestādei nav iespējas piespiest viņus runāt – mēs varam pievest pie ūdens, bet mēs nevaram piespiest dzert.

Saeima vērš uzmanību uz to, ka atbildes rakstā ir norādīts arī uz to, ka apstrīdētās normas pieņemšanas laikā Valsts kontrole neizteica iebildumus pret konkrēto apstrīdēto normu – 16.²... ceturto daļu.

Uzklausot pieaicinātās personas, tās arī apliecināja, ka apstrīdētās normas neaizliedz un neierobežo šo institūciju tiesības iesniegt sev vēlamu budžeta pieprasījumu pēc apjoma, un nei... šīs normas neierobežo tiesības arī to pamatot. To apliecināja gan Augstākās tiesas pārstāvis, gan Ģenerālprokuratūras pārstāvis, gan Tiesībsarga pārstāvis. Augstākās tiesas pārstāvji pat norādīja, ka nepieprasīja vairāk, jo acīm redzot uzskatīja, ka vairāk nevajadzēs.

Lietas izskatīšanā tika vairākkārt akcentēts, ka Satversmes tiesas iepriekšējā sprieduma atziņas nav īpaši iekļautas. Mēs jau atbildes rakstā un arī iepriekš debatēs... pirms debatēm pamatojām savu pozīciju, ka... Un arī šodien Reira kungs apliecināja, ka ļoti rūpīgi notika iepriekšējā Satversmes tiesas sprieduma analīze, un, ja tā varētu teikt, ar pirkstu velkot līdzī, visas šīs Satversmes tiesas spriedumā iekļautās domas ir iekļautas.

Visbeidzot divi pēdējie argumenti.

Budžets ir ilgtermiņa plānošanas un ļoti komplekss pasākums. Šis process ietver arī Ministru kabineta politiskās atbildības elementu, jo neviens cits likums nav saistīts ar valdības krišanu. Tikai šis likums ir saistīts ar to – ja viņu nepieņem pirmajā lasījumā, valdībai tiek izteikta neuzticība. Jāsaka, ka tādi piemēri Latvijas vēsturē ir bijuši.

Otrkārt, lai realizētu konsekventi šo ideju, kas ir ietverta Satversmē, un, nu, lai nebūtu tā, ka tas notiek tikai vienreiz gadā, iesniedzot gads... gadskārtējo budžetu, bet gan to, ka tas ir Saeimas ikdienas darbā efektīvi izmantojams. Es gribu norādīt Saeimas kārtības ruļļa 87. pantā paredzēto, ka, ja tiek izsniegts likumprojekts, kuru nav iesniegusi valdība, un tas paredz no budžeta neparedzētus izdevumus, tad pirmais lasījums ir iespējams tikai tad, ja ir Finanšu ministra atsauksme, un šāda atsauksme vienmēr praksē tiek pieprasīta.

Papildus tam es vērsu Satversmes tiesas uzmanību uz 66. panta otro daļu, kas nosaka, ka Saeimai noteiktos gadījumos ir jāparedz arī līdzekļi, no kuriem segt jaunus izdevumus, ja Saeima šādus jaunus izdevumus nobalso. Tā ir sistēma, kuru nevar aplūkot fragmentāri, kurā nevar vienu posmu izraut un to absolutizēt.

Arī šobrīd apstrīdētās normas tika iestrādātas laikā, kad vienlaicīgi bija jārealizē divas lietas. Pirmā – Satversmes tiesas spriedumā ietverta atziņu iekļaušana Budžetu un finanšu vadības likumā. Un, otrkārt, jāveic reforma ilgtermiņa plānošanas ieviešanai. Tātad šīs trīs gadu budžeta „rāmis”... un acīmredzot šī turpmākā plānošana vēl tik pastiprināsies saistībā ar fiskālās disciplīnas likumu.

Patiesībā izveidotā sistēma ir konsultēšana divas reizes ar atšķirīgu detalizācijas pakāpi. Pirmā notiek – vispārīgākas debates, un otrajā diskusijas reizē pie gadskārtēja budžeta jau notiek detalizētākas debates.

Un nobeigumā es vēlētos vērst Satversmes tiesas uzmanību uz Satversmes tiesas pieaicinātā eksperta izteikto viedokli, par kuru šeit diemžēl neizteicās pienācīgā apjomā. Man atvēlētajā laikā es tikai gribu pievērt uzmanību šā viedokļa pēdējā rindkopā paustajam, es citēju: „konstitucionālo tiesību pētnieku uzdevums ir izlemt nevis to, kāds risinājums mērķi sasniegtu vislabāk, bet gan to, kāds risinājums būtu pietiekams. Pietiekams, lai atbilstu no institucionālās garantijas izrietošajām prasībām, kas ietver sevī arī pietiekamu resursu garantiju. Līdz ar to ir svarīgi, lai neatkarīgās institūcijas procesuālās tiesības budžeta izstrādes procesā nekļūst par pašmērķi, bet gan, lai tās ir kā papildu pasākums, kas nodrošina tik svarīgo pietiekošo resursu garantijas efektivitāti.”

Vēlreiz gribu uzsvērt – Saeima uzskata, ka esošais regulējums satur nepieciešamās garantijas, tas atbilst Satversmei, atbilst konkrētiem Satversmes pantiem, un līdz ar to mēs lūdzam pieteikumu pilnībā noraidīt.

Paldies!

G. Kūtris: Paldies, ar to es pasludinu tiesas debates par slēgtām. Vai lietas dalībnieki vēlas teikt kādu repliku?

L. Karlsonē: Nē, paldies!

G. Kūtris: Valsts kontroles pārstāvim nav ko teikt.

G. Kursiša: Paldies, nē!

G. Kūtris: Tā. Lieta ir izskatīta.

Atliek vēl tikai pasludināt... pasludināt spriedumu, un tiesa nolēma sprieduma pasludināšanu noteikt pēc 30 dienām, tas ir, 8. jūnijā, piektdienā pulksten 10⁰⁰.

Ar to arī pasludinu šodienas tiesas sēdi par slēgtu.

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

Stenogrammas izgatavotāja

Alise Ziemele

Tiesas sēžu sekretāre

Elīna Kursiša